

Raftul Denisei

Alessandro Baricco

Castele de furie

roman

HUMANITAS fiction

ALESSANDRO BARICCO

Castele de furie

Traducere din italiană de
DRAGOŞ COJOCARU

EDITURA
HUMANITAS
fiction

Pentru Karine, de departe

Und wir, die an steigendes Glück...[1]

[1] Şi noi, la fericirea ce *urcă*...

UNU

1

— Hei, nu e nimeni aici?… BRATH!… Dar ce naiba, pe-aici au surzit cu toții… BRATH!

— Nu striga, îți face rău dacă strigi, Arold.

— Unde mama dracu' te-ai ascuns… de o oră tot stau aici şi…

— Brişca ta e toată fărâmată, Arold, n-ar trebui să umbli aşa…

— Lasă brişca şi mai bine ține chestia asta…

— Ce e?

— Nu ştiu să-ți spun, Brath… ce ştiu eu… e un pachet, un pachet pentru doamna Rail…

— Pentru doamna Rail?

— A sosit aseară… Arată ca şi când ar veni de departe…

— Un pachet pentru doamna Rail…

— Auzi, vrei să-l iei, Brath? Trebuie să mă întorc la Quinnipak până-n prânz…

— Okay, Arold.

— Pentru doamna Rail, te rog…

— Pentru doamna Rail.

— Bine să… să nu faci prostii, Brath… şi mai apari din când în când prin oraş, până la urmă o să putrezeşti tot stând mereu acolo…

— Ai o brişcă de te ia cu silă, Arold…

— Ne vedem, okay? Hai, frumosule, dă-i drumul… La revedere, Brath!

— Eu n-aş merge aşa de repede în brişcă aia, HEI, AROLD, EU N-AŞ MERGE… N-ar trebui să meargă aşa de repede în brişcă aia. Te ia cu silă. O brişcă de te ia cu silă…

— Domnu' Brath…

— …gata să se prăbuşească numai când te uiți la ea…

— Domnu' Brath, am găsit-o, am găsit frânghia…

— Bravo, Pit… pune-o acolo, pune-o în căruță…

— ...era în grâu, nu se vedea...

— Bine, Pit, dar acum vino-ncoace... lasă frânghia aia şi vino aici, băiete, am nevoie să te întorci acasă, iute, ai priceput?... Na, ține pachetul ăsta. Dă fuga s-o cauți pe Magg şi dă-i-l. Auzi... Spune-i că e un pachet pentru doamna Rail, okay? Îi zici: e un pachet pentru doamna Rail, a sosit aseară şi arată ca şi când ar veni de departe. Ai înțeles bine?

— Da.

— E un pachet pentru doamna Rail...

— A sosit aseară şi... şi vine de...

— ...şi arată ca şi când ar veni de departe, aşa trebuie să spui...

— ...de departe, okay.

— Bine, fugi... şi repetă în timp ce fugi, ca să nu uiți... hai, du-te, băiete...

— Da, domnule...

— Să repeți cu glas tare, e o şmecherie care merge.

— Da, domnule... E un pachet pentru doamna Rail, a sosit aseară şi... a sosit aseară şi arată...

— FUGI, PIT, AM ZIS FUGI!

— ...ca şi când ar veni de departe, e un pachet pentru doamna Rail, a sosit seara şi arată... ca şi când ar veni de departe... e un pachet pentru... doamna Rail... pentru doamna Rail, a sosit aseară... şi arată ca şi când... arată ca şi când ar veni de dep... departe... e un pachet... e un pachet pentru doamna... a sosit de departe, nu, seara a sosit... a sosit seara...

— Hei, Pit, te-a luat dracu', cumva? Încotro alergi?

— Bună, Angy... a sosit seara... o caut pe Magg, ai văzut-o?

— E jos, la bucătării.

— Mulțam, Angy... e un pachet pentru doamna Rail... a sosit seara... şi arată... arată ca şi când ar veni de departe... ....De departe... departe... e un pachet... Bună ziua, domnu' Harp!... pentru doamna Rail... a sosit seara... şi arată... a sosit seara şi arată... E un pachet, e un pachet pentru doamna... doamna Rail... şi arată ca şi când ar veni... Magg!

— Micuțule, ce s-a întâmplat?

— Magg, Magg, Magg...

— Ce ai în mână, Pit?
— E un pachet… e un pachet pentru doamna Rail…
— Dă-mi să văd…
— Aşteaptă, e un pachet pentru doamna Rail, a sosit seara şi…
— Deci cum e, Pit…
— …a sosit seara şi…
— …a sosit seara…
— …a sosit seara şi arată de departe, asta e.
— Arată de departe?
— Da.
— Dă-mi să văd, Pit… arată de departe… doar că e plin de scris peste tot, vezi?… şi cred că ştiu de unde vine… Uite, Stitt, a sosit un pachet pentru doamna Rail…
— Un pachet? Ia să văd, e greu?
— Arată de departe.
— Stai cuminte, Pit… e uşor… uşor… ce zici, Stitt, nu arată a cadou?…
— Cine ştie, poate or fi nişte bani… sau poate că e o glumă…
— Ştii unde-i stăpâna?
— Am văzut-o ducându-se spre camera ei…
— Ascultă, tu rămâi aici, eu ies o clipă…
— Pot să vin şi eu, Magg?
— Hai, Pit, dar repejor… Mă întorc îndată, Stitt…
— E o glumă, după mine e o glumă…
— Nu-i aşa că nu-i o glumă, Magg?
— Cine ştie, Pit.
— Tu ştii, dar nu vrei să spui, nu?
— Eu poate că ştiu, dar n-o să-ți spun, nu… închide uşa, haide…
— Nu zic la nimeni, jur că nu zic…
— Pit, stai cuminte… mai apoi o să ştii şi tu, o să vezi… şi poate că o să fie o petrecere…
— O petrecere?
— Ceva de genul ăsta… dacă înăuntru este ce cred eu, mâine o să fie o zi deosebită… sau eventual poimâine, ori peste câteva zile… dar o să fie o zi deosebită…
— O zi deosebită? De ce o zi deo…

— Sssst! Stai aici, Pit. Să nu te mişte de aici, ai înțeles?
— Am înțeles.
— Să nu te mişti........ Doamnă Rail... iertați-mă, doamnă Rail...
Atunci, abia atunci, Jun Rail îşi ridică creştetul de pe birou şi îşi roti privirea spre uşa închisă. Jun Rail. Chipul lui Jun Rail. Când femeile din Quinnipak se priveau în oglindă, se gândeau la chipul lui Jun Rail. Când bărbații din Quinnipak îşi priveau femeile, se gândeau la chipul lui Jun Rail. Părul, pomeții, pielea nespus de albă, cuta ochilor lui Jun Rail. Dar mai presus de orice altceva – fie că râdea, sau țipa, sau tăcea, sau pur şi simplu stătea locului, parcă aşteptând – gura lui Jun Rail. Gura lui Jun Rail nu-ți dădea pace. Îți sfredelea fantezia, pur şi simplu. Îți mânjea gândurile. „Într-o zi, Dumnezeu a desenat gura lui Jun Rail. Atunci i-a venit lui ideea aia trăsnită cu păcatul.” Aşa povestea Ticktel, care se pricepea la teologie întrucât lucrase ca bucătar la un seminar, cel puțin aşa spunea el, era o puşcărie spuneau ceilalți, proştilor e totuna spunea el. Nimeni n-ar putea vreodată să-l deseneze, spuneau toți. Chipul lui Jun Rail, de bună seamă. Popula fantezia tuturor. Iar acum era şi acolo – mai ales acolo – îndreptat către uşa închisă, pentru că de o clipă se ridicase de pe birou ca să privească spre uşa închisă şi să zică:
— Sunt aici.
— E un pachet pentru dumneavoastră, doamnă.
— Intră, Magg.
— E un pachet... e pentru dumneavoastră.
— Dă-mi să văd.
Jun Rail se ridică, luă pachetul, îşi citi numele scris cu cerneală neagră pe hârtia maronie, răsuci pachetul, îşi ridică privirea, închise ochii pentru o clipă, îi redeschise, privi din nou pachetul, luă cuțitaşul de tăiat hârtie de pe birou, reteză sfoara cu care era legat, deschise hârtia maronie şi dedesubt era o hârtie albă.
Magg făcu un pas îndărăt spre uşă.
— Rămâi, Magg.
Deschise hârtia albă, în care era învelită o hârtie roz, în care era împachetată o cutie violetă, unde Jun Rail găsi o cutiuță

de stofă verde. O deschise. Privi. Pe chipul ei nu se urni nimic. O închise la loc. Atunci se întoarse spre Magg, îi zâmbi şi îi zise

— Domnul Rail se va întoarce în curând.

Chiar aşa.

Iar Magg alergă jos cu Pit să spună *Domnul Rail se va întoarce în curând* iar Stitt zise *Domnul Rail se va întoarce în curând*, şi prin toate camerele se auzeau oamenii şoptind *Domnul Rail se va întoarce în curând*, până când cineva strigă de la o fereastră *Domnul Rail se va întoarce în curând*, şi astfel peste câmpuri începu că alerge zvonul *Domnul Rail se va întoarce în curând*, de la un câmp la altul, până jos, la râu, unde se auzi un glas urlând *Domnul Rail se va întoarce în curând* atât de tare încât la fabrica de sticlă cineva îl auzi şi se întoarse spre vecin ca să şoptească *Domnul Rail se va întoarce în curând*, lucru care cu iuțeală ajunse pe buzele tuturor, în ciuda zgomotului cuptoarelor, care obligă fireşte la ridicarea glasului spre a te face auzit, *Ce-ai zis*?, *Domnul Rail se va întoarce*, într-un frumos crescendo general culminând în glasul care, până la urmă, izbuti să îl facă şi pe ultimul dintre muncitori, care de altfel era cam surd, să înțeleagă ceea ce se petrecuse, trăgându-i în ureche o salvă de flintă care spunea *Domnul Rail se va întoarce în curând*, *Aha, domnul Rail se va întoarce în curând*, pe scurt, un fel de explozie, care cu siguranță trebuie să fi răsunat cu mare putere în cer şi în ochi şi în gânduri, dacă până şi la Quinnipak, care se afla totuşi la o oră distanță, până şi la Quinnipak, nici măcar cu mult timp mai târziu, lumea l-a văzut pe Ollivy sosind în goană, descălecând, greşind aterizarea, rostogolindu-se pe jos, înjurând de Dumnezeu şi de Fecioară, reluându-şi pălăria în mână şi, cu fundul în noroi, murmurând – în şoaptă, ca şi când vestea s-ar fi rupt în cădere, s-ar fi dezumflat, s-ar fi pulverizat – murmurând parcă în sinea lui:

— Domnul Rail se va întoarce în curând.

Din când în când, domnul Rail se întorcea. De regulă, aceasta se întâmpla la un anumit interval de timp după ce pleca. Ceea ce atestă ordinea interioară, psihologică şi, s-ar

putea spune, morală a personajului. În felul său, domnul Rail iubea exactitatea.

Mai puțin lesne de înțeles era de ce el, din când în când, pleca. Nu exista niciodată vreo rațiune adevărată, plauzibilă, ca s-o facă, şi nici vreun anotimp, vreo zi ori vreo împrejurare aparte. El, pur şi simplu, pleca, îşi petrecea zile în şir făcând pregătiri, cele mai mari şi cele mai neînsemnate, căruțe, scrisori, valize, pălării, biroul de călătorie, bani, testamente, asemenea chestii, le împacheta şi le despacheta, de cele mai multe ori zâmbind, ca întotdeauna, însă cu răbdătoarea şi dezordonata sprinteneală a unui gândac zăpăcit, angajat într-un soi de rit domestic, care ar fi putut dura pentru vecie dacă la sfârşit, în sfârşit, nu s-ar fi sfârşit printr-o ceremonie prevăzută şi necesară, o ceremonie minusculă, aproape imperceptibilă şi absolut intimă: el stingea lampa, el şi cu Jun rămâneau pe întuneric, în tăcere, unul lângă altul în patul aflat în cumpănă peste noapte, ea lăsa să lunece câteva clipe de neant, apoi închidea ochii şi în loc să spună

— Noapte bună

spunea

— Când pleci?

— Mâine, Jun.

A doua zi pleca.

Unde se ducea, nu ştia nimeni. Nici măcar Jun. Unii susțin că nici el nu ştia prea bine: şi citează drept dovadă faimoasa vară când a plecat în dimineața de 7 august şi s-a întors în seara zilei următoare, cu cele şapte valize intacte şi cu fața cuiva care făcea lucrul cel mai firesc din lume. Jun nu l-a întrebat nimic. El n-a zis nimic. Servitorii au despachetat valizele. Viața, după o clipă de şovăială, s-a repus în mişcare.

Alteori, trebuie spus, era în stare să stea departe luni în şir. Aceasta nu urnea cu niciun milimetru una dintre obişnuințele sale cele mai înrădăcinate: să nu trimită nici măcar cea mai mică veste despre el. El, literalmente, dispărea. Nicio scrisoare, nimic. Jun ştia asta şi nu îşi pierdea vremea aşteptând.

Oamenii, care în general țineau la domnul Rail, credeau că pleca pentru afaceri.

— Din pricina fabricii de sticlă e nevoit să plece până acolo.

Aşa spuneau. Unde era acel *acolo* rămânea o chestiune vagă, însă cel puţin reprezenta un crâmpei de explicaţie. Şi ceva adevăr chiar conţinea.

Într-adevăr, din când în când domnul Rail se întorcea cu nişte contracte curioase şi generoase în valiză: 1500 de pahare în formă de pantof (ulterior rămase nevândute în vitrinele din mai toată Europa), 820 de metri pătraţi de sticlă colorată (şapte culori) pentru noile vitralii de la Saint Just, o sferă cu diametrul de optzeci de centimetri pentru grădinile Casei Regale şi aşa mai departe. Şi nici nu se poate uita că, tocmai la întoarcerea dintr-una din călătoriile lui, domnul Rail, fără măcar să-şi scuture praful de pe drum şi fără ca practic să salute pe nimeni, dădu fuga peste pajişti până la fabrică, iar în fabrică până la cămăruţa lui Andersson, şi privindu-l în adâncul ochilor îi zise:

— Ascultă-mă, Andersson… dacă noi ar trebui să facem o placă din sticlă, dar ar trebui s-o facem mare, pricepi?, mare de tot… cât de mare se poate… şi mai ales… subţire… foarte mare şi subţire… cât de mare crezi că am reuşi s-o facem?

Bătrânul Andersson stătea acolo cu socotelile salariilor sub ochi. El nu pricepea nimic. El, care era un geniu absolut în materie de tot ce avea de-a face cu sticla, la salarii nu se pricepea defel. Rătăcea peste cifre cu o stupoare stupefiată. Drept care, când auzi de sticlă, se lăsă dus de undiţă, aidoma unui peşte istovit din marea lui, o mare de cifre, o mare de salarii.

— Păi, poate un metru, o placă de un metru pe treizeci, ca aceea pe care am făcut-o pentru Denbury…

— Nu, Andersson, mai mare… chiar cea mai mare pe care ţi-o poţi închipui…

— Mai mare?… Păi, am putea încerca şi iar încerca, iar dacă putem sparge cu zecile, poate că pân' la urmă vom izbuti să facem una mare de-adevăratelea, poate de doi metri… poate şi mai mult, să zicem doi metri pe unu, un dreptunghi de sticlă lung de doi metri…

Domnul Rail îşi dădu drumul să lunece pe spătarul scaunului.

— Ştii ceva, Andersson? Am găsit o metodă s-o facem de trei ori mai mare.

— De trei ori mai mare?

— De trei ori.

— Şi ce-o să facem cu o placă de sticlă de trei ori mai mare?

Aşa îl întrebă bătrânul: ce-o să facem, îl întrebă, cu o placă de sticlă de trei ori mai mare?

Iar domnul Rail răspunse:

— Bani, Andersson. Bani cu ghiotura.

În realitate, ca să spunem totul până la capăt, metoda pe care domnul Rail o adusese din cine ştie ce parte a lumii, închisă în minte, pecetluită în fantezie, pentru ca mai apoi să o toarne sub ochii transparenți ai lui Andersson, era o metodă întru totul genială, însă de asemenea, şi întru totul falimentară. Andersson, însă, era un geniu al sticlei, şi încă de un număr infinit de ani, dat fiind că înaintea lui fusese taică-său, iar înainte de taică-său fusese tatăl lui taică-său, adică primul din familie care îşi trimisese la naiba propriul tată şi meseria lui de țăran ca să se ducă să priceapă cum dracu' se lucra piatra aceea magică fără suflet, fără trecut, fără culoare şi fără nume căreia i se spunea *sticlă.* Era un geniu, una peste alta, era un geniu dintotdeauna. Şi începu să mediteze. Întrucât, evident, trebuia cu adevărat să existe o metodă de a realiza o placă de sticlă de trei ori mai mare, şi tocmai aceasta era trăsătura genială a metodei domnului Rail: intuia că era posibil să se realizeze, încă dinainte ca vreodată să îi fi trecut cuiva prin cap că ar fi avut nevoie de aşa ceva. Astfel, Andersson lucră vreme de zile şi săptămâni şi luni. În cele din urmă, puse la punct un sistem care dobândi mai apoi o anumită notorietate sub numele de *„Brevetul Andersson de la Sticlăriile Rail*", suscitând unele ecouri complezente prin presa locală, precum şi interese vagi în unele minți glumețe, ici şi colo prin lume. Ceea ce contează este că tocmai *„Brevetul Andersson de la Sticlăriile Rail"* avea să schimbe peste câțiva ani viața domnului Rail, lăsând, cum se va vedea, un semn în istoria sa. O istorie cu totul aparte, care oricum îşi va fi găsit cu siguranță căile de a se strecura acolo unde trebuia să ajungă, unde era scris să ajungă, şi care totuşi a ținut să se

sprijine tocmai pe *„Brevetul Andersson de la Sticlăriile Rail”* pentru a se manifesta într-una dintre piruetele sale cele mai semnificative. Aşa procedează destinul: ar putea să o şteargă pe nevăzute şi, când colo, arde în urma lui, ici şi colo, câteva din miile de clipe dintr-o viaţă. În noaptea amintirii, acestea ard, desenând calea pe care soarta aleargă către punctul de fugă. Focuri solitare, bune să-ţi oferi o raţiune, oricare ar fi ea.

Aşadar, şi în lumina *„Brevetului Andersson de la Sticlăriile Rail”* şi a evoluţiilor sale ulterioare, rezultă în mod limpede cât de legitimă putea suna ideea, îndeajuns de răspândită, că drumurile domnului Rail trebuiau considerate în esenţă drept deplasări de lucru. Şi totuşi…

Şi totuşi nimeni nu putea cu adevărat să uite ceea ce ştia toată lumea: şi anume o serie nesfârşită de mici fapte, de nuanţe şi de vizibile coincidenţe care aruncau o lumină neîndoielnic diferită asupra acelui fenomen bine stabilit şi necercetat pe care îl constituiau călătoriile domnului Rail. O mulţime nesfârşită de mici fapte, de nuanţe şi de vizibile coincidenţe pe care nimeni nici măcar nu se mai deranja să le pomenească de când, precum o mie de pâraie într-un singur lac, se pierduseră în limpedele adevăr al unei după-amiezi de ianuarie: când domnul Rail, revenind dintr-una din călătoriile sale, nu se întoarse singur, ci sosi împreună cu Mormy, şi privind-o pe Jun în ochi îi zise pur şi simplu – punând o mână pe umărul băieţaşului – îi zise – tocmai în timp ce băieţaşul se zgâia la chipul lui Jun şi la frumuseţea sa – zise:

— Îl cheamă Mormy şi e fiul meu.

Deasupra lor era cerul întunecat al lui ianuarie. Iar în jur o mână de servitori. Cu toţii îşi coborâră instinctiv privirile în pământ. Numai Jun nu făcu asta. Privea pielea lucioasă a băieţaşului, o piele de culoarea nisipului, o piele arsă de soare, dar o dată pentru totdeauna, de un soare din urmă cu o mie de ani. Iar primul ei gând fu

„Târfa aia era o negresă.”

O vedea, pe femeia aceea care pe undeva prin lume îl strânsese între picioare pe domnul Rail, cine ştie dacă din meserie sau din plăcere, dar cel mai probabil din meserie. Îl privea pe băieţaş, ochii lui, buzele lui, dinţii lui, şi o vedea din

ce în ce mai desluşit – atât de desluşit încât al doilea gând al ei, limpede şi fulgurant, fu

„Târfa aia era tare frumoasă.”

Două gânduri nu pot umple decât o clipă. Şi o clipă a fost tot ceea ce acel minuscul univers de oameni, decupat din mai generala galaxie e vieţii şi covârşit de emoţia unui scandal vădit – şi o clipă a fost tot ceea ce acel minuscul univers de oameni i-a acordat tăcerii, întrucât mai apoi, deodată, îşi strecură glasul, trecând peste tulburarea fiecăruia, până la urechile tuturor.

— Bună, Mormy. Pe mine mă cheamă Jun şi nu sunt mama ta. Şi nu voi fi niciodată.

Cu gingăşie, însă. Asta o poate confirma oricine. A spus-o cu gingăşie. O putea spune cu o răutate infinită şi, dimpotrivă, a spus-o cu gingăşie. Trebuia să ne-o imaginăm cum o spunea cu gingăşie. „Bună, Mormy. Pe mine mă cheamă Jun şi nu sunt mama ta. Şi nu voi fi niciodată.”

În seara aceea se porni o ploaie care parcă era o pedeapsă. Şi o ţinu toată noaptea, cu o sălbăticie de mirare. „O pişare în stil mare” cum spunea Ticktel, care se pricepea la teologie întrucât lucrase ca bucătar la un seminar, cel puţin aşa spunea el, era o puşcărie spuneau ceilalţi, proştilor e totuna spunea el. În camera lui, Mormy stătea cu păturile trase până peste cap, aşteptând tunete care nu mai soseau. Avea opt ani şi nu ştia prea bine ce i se întâmpla. Însă avea întipărite în ochi două imagini: chipul lui Jun, cel mai frumos din câte văzuse vreodată, şi masa întinsă jos, în sufragerie. Cele trei sfeşnice, lumina, gâtul îngust al sticlelor şlefuite ca nişte diamante, şerveţelele cu litere misterioase pe ele, aburul care ieşea din supiera albă, marginea aurită a farfuriilor, fructele lucioase aşezate pe nişte frunze mari într-o tavă de argint. Toate aceste lucruri şi chipul lui Jun. Aceste două imagini îi pătrunseseră în ochi precum instantaneea percepţie a unei fericiri absolute şi necondiţionate. Avea să le poarte cu el pentru totdeauna. Fiindcă viaţa aşa te păcăleşte. Te prinde când ai sufletul încă adormit şi îţi seamănă în el o imagine, sau un miros, sau un sunet de care mai apoi nu te mai desprinzi. Iar aceea era fericirea. O descoperi mai apoi, când e

prea târziu. Şi deja eşti, pentru totdeauna, un pribeag: la mii de kilometri de acea imagine, sau de acel sunet, sau de acel miros. În derivă.

Două camere mai încolo stătea Jun, în picioare, cu nasul lipit de geamuri, privind marea pişare. Şi acolo rămase până când simți brațele domnului Rail în jurul şoldurilor, iar apoi mâinile lui care o roteau cu duioşie, ochii lui care o priveau ciudat de serioşi şi în sfârşit glasul lui care era şoptit şi tainic.

— Jun, dacă vrei să-mi ceri ceva, fă-o acum.

Jun începu să îi deznoade fularul roşu pe care îl ținea în jurul gâtului, iar apoi îi descheie haina şi, unul câte unul, nasturii de la vesta închisă la culoare, începând de la cel mai de jos şi apoi urcând, încetul cu încetul, până la cel mai de sus, care, deşi rămăsese ultimul care mai încerca să apere ce nu mai putea fi apărat, rezistă totuşi o clipă, doar o clipă, înainte să cedeze, în tăcere, tocmai în timp ce domnul Rail se apleca peste chipul lui Jun ca să spună – dar era aproape o rugăminte

— Ascultă-mă, Jun… uită-te la mine şi cere-mi ce vrei…

Dar Jun nu zise nimic. Pur şi simplu, fără ca nicio trăsătură a feței sale să se urnească, şi absolut în tăcere, începu să plângă, în felul acela care e un fel nespus de frumos, un secret pe care puțini îl cunosc, ei plâng numai cu ochii, ca nişte pahare pline până sus de tristețe, şi impasibile în timp ce picătura care prisoseşte până la urmă le învinge şi alunecă jos peste margine, urmată apoi de mii de alte picături, şi rămân nemişcate în timp ce peste ele se prelinge mărunta lor înfrângere. Aşa plângea Jun. Şi nu se opri defel, nici pentru o clipă, în timp ce mâinile ei îl dezbrăcau pe domnul Rail, şi nici mai târziu, când îl văzu gol sub ea şi când îl sărută peste tot, nu se opri, continuă să-şi dizolve cheagul propriei tristeți în acele lacrimi nemişcate şi tăcute – nu există lacrimi mai frumoase – în timp ce strângea în mâini sexul domnului Rail şi încetişor îşi trecea buzele peste pielea aceea netedă şi incredibilă – nu existau buze mai frumoase – şi plângea, în felul acela al ei invincibil, când îşi deschise picioarele şi într-o clipă, cu un dram de furie, luă sexul domnului Rail înlăuntrul ei, şi ca atare, într-un fel, pe întreg domnul Rail înlăuntrul ei,

şi țintuindu-şi brațele pe pat, privind de sus chipul bărbatului care plecase în cealaltă parte a lumii ca să fută o femeie tare frumoasă şi negresă, să o fută cu o exactitate atât de pasionată încât să îi lase un copil în pântece, privind chipul acela care o privea începu să sucească înlăuntrul ei rezistența înfrântă care era sexul domnului Rail, să îl sucească şi să îl subjuge cu disperare, ca să pătrundă peste tot, înlăuntrul ei, şi ritmic să lunece în nebunie, fără a se opri din plâns – dacă acela se poate numi pur şi simplu plâns – şi totuşi cu o subtilă şi din ce în ce mai mare violență, şi furie poate, în timp ce domnul Rail o apuca de şolduri cu mâinile, în zadarnica şi falsa tentativă de a opri acea femeie care acum îi luase pula în stăpânire şi, cu mişcări oarbe, îi smulsese din minte tot ceea ce nu era elementara pretenție de a se bucura, tot mai mult şi mai mult. Şi nu se opri din plâns – şi din tăcut – din plâns şi din tăcut, nici măcar când îl văzu, pe bărbatul care era sub ea, închizând ochii şi nemaivăzând nimic, şi îl simți, pe bărbatul pe care îl avea înlăuntrul ei, venindu-i între coapse şi înfigându-i isteric pula în pântece, în felul acela de izbitură intimă şi indescifrabilă pe care ea învățase să o iubească aşa cum nu mai iubea nicio altă durere.

Abia după aceea – după aceea – în timp ce domnul Rail o privea în penumbră şi mângâind-o îşi recapitula propria stupoare, Jun zise:

— Te rog, nu mai spune nimănui.

— Nu pot, Jun. Mormy e fiul meu, vreau să crească aici, alături de noi. Şi toată lumea trebuie s-o ştie.

Jun stătea acolo, cu capul adâncit în pernă şi cu ochii închişi.

— Te rog, nu mai spune nimănui că am plâns.

Fiindcă exista un lucru, între cei doi, un lucru care în realitate trebuia să fie un secret, sau aşa ceva. Astfel, era greu de înțeles ce îşi spuneau şi cum trăiau, şi cum erau. Ți-ai fi putut stoarce creierii încercând să dai un sens anumitor gesturi de-ale lor. Şi te puteai întreba *de ce* ani şi ani. Singurul lucru care adesea reieşea cu evidență, ba chiar aproape întotdeauna, şi poate chiar întotdeauna, singurul lucru era că în ceea ce făceau şi în ceea ce erau exista ceva – ca să spunem

aşa – frumos. Chiar aşa. Toată lumea spunea: „E frumos ce-a făcut domnul Rail”. Sau: „E frumos ce-a făcut Jun”. Nu se putea înțelegea mai nimic, însă cel puțin asta se înțelegea. De exemplu: că domnul Rail nu trimitea niciodată nicio frântură de scrisoare sau de veste, din călătoriile lui. Niciodată. Însă, cu câteva zile înainte să se întoarcă făcea să îi parvină lui Jun, negreşit, un pachețel. Ea îl deschidea şi înăuntru era o bijuterie.

Niciun rând, nici măcar semnătura: doar o bijuterie.

Acum, cineva ar putea găsi o mie de motive pentru a explica un lucru de genul acesta, începând evident cu cel mai scontat, şi anume că domnul Rail avea ceva pentru care trebuia să se facă iertat şi ca atare o făcea aşa cum o fac toți bărbații, adică vârând mâna în portofel. Însă, nefiind domnul Rail un bărbat ca toți ceilalți, şi nici Jun o femeie ca toate celelalte, o asemenea, logică, explicație era de cele mai multe ori înlăturată în favoarea unor teorii fanteziste, în care se amestecau în mod strălucit misterioase contrabande cu diamante, ezoterice semnificații simbolice, străvechi tradiții şi poetice legende de iubire. Toate astea nu erau nicidecum simplificate de faptul constatat că Jun nu etala niciodată, absolut niciodată, bijuteriile care îi parveneau, ba chiar nici nu prea părea să-i pese de ele: în timp ce cu o grijă nesfârşită se dedica păstratului cutiilor, pe care le scutura periodic şi controla ca nimeni să nu le urnească din locul pe care ea li-l consacrase. Drept dovadă, la câțiva ani după moartea sa, încă se mai găseau acele cutii, aşezate ordonat una peste alta, la locul lor, atât de absurde şi atât de goale încât cu multă strădanie fură căutate bijuteriile respective, zile în şir, ba chiar săptămâni în şir, până când deveni limpede că niciodată, dar niciodată, nu mai aveau să fie găsite. Pe scurt, putea fi sucită pe toate fețele, povestea asta cu bijuteriile, dar o explicație definitivă, oricum, nu se va fi găsit. Aşa se întâmpla că, atunci când domnul Rail se întorcea, oamenii întrebau „a sosit bijuteria?”, iar unii spuneau „se pare că da, se pare că a sosit acum cinci zile, într-o cutie verde”, iar atunci oamenii zâmbeau şi în sinea lor se gândeau „e frumos ce-a făcut

domnul Rail”. Pentru că nimic altceva nu se mai putea spune în afară de această inepție de nimic, şi imensă. Că era frumos.

Aşa erau domnul şi doamna Rail.

Aşa de ciudați încât te puteai gândi că îi ținea împreună cine ştie ce secret.

Şi de fapt chiar aşa era.

Domnul şi doamna Rail.

Îşi trăiau viața.

Apoi, într-o zi, sosi Elisabeth.

2

— „În cei din urmă ani ai săi, Iov a primit de la Domnul mai multe binecuvântări decât primise în cei dintâi. A avut paisprezece mii de oi, şase mii de cămile, o mie de perechi de boi, şi o mie de măgăriţe. A avut şapte fii şi trei fete; celei dintâi i-a pus numele Iemima, celei de a doua Cheţia, şi celei de a treia Cheren-Hapuc…”

Nu că Pekisch ar fi priceput vreodată ce hal de nume mai era şi acela. Dar un lucru era limpede: nu era cazul să stea şi să se tot întrebe taman în clipa aceea. Drept care continuă să citească, cu o voce monocordă, aproape impersonală, cam aşa cum i-ar fi vorbit unui surd.

— „…În toată ţara nu erau femei aşa de frumoase ca fetele lui Iov. Tatăl lor le-a dat o parte de moştenire printre fraţii lor. Iov a mai trăit după aceea o sută patruzeci de ani, şi a văzut pe fiii săi şi pe fiii fiilor săi până la al patrulea neam.”

Textul se apropia de sfârşit. Pekisch trase aer în piept şi dădu glasului său o nuanţă de oboseală.

— „Şi Iov a murit bătrân şi sătul de ani.”

Pekisch rămase nemişcat. Nu îi era clar de ce, dar avea impresia că ar fi fost mai bine să rămână nemişcat preţ de câteva momente. Astfel, deşi neîndoios era cât se poate de incomod, rămase nemişcat: complet întins pe iarbă, cu faţa lipită de extremitatea unei ţevi de cositor. Ţeava era şi ea întinsă pe pământ („o naivitate de neiertat”, va comenta ulterior prof. Dallet), era lungă de 565,8 metri şi avea diametrul unei ceşti de cafea cu lapte. Pekisch îşi vârâse faţa înăuntru, în aşa fel încât numai ochii îi rămăseseră pe afară: o soluţie ideală pentru a putea citi cărţulia pe care, într-o mână, o ţinea în cumpănă deasupra ţevii, deschisă la pagina 565. Cu cealaltă mână, astupa cuminte golurile pe care faţa lui, nu tocmai sferică, le lăsa în gaura de intrare a ţevii: „un

expedient infantil”, cum va nota, pe bună dreptate, deja pomenitul prof. Dallet.

Trecură câteva momente şi apoi, în sfârşit, Pekisch se mişcă. Avea întipărită pe faţă circumferinţa ţevii şi un picior pe jumătate amorţit. Se ridică anevoie, îşi vârî cărţulia în buzunar, îşi aranjă la loc părul cenuşiu, murmură ceva în sinea lui şi se apucă să păşească de-a lungul ţevii. 565 metri virgulă 8 nu e o distanţă pe care s-o poţi înghiţi într-un minut. Pekisch începu să alerge. Fugea şi încerca să nu se mai gândească, urmărea cu privirea ţeava, un pic pantofii săi şi un pic ţeava, iarba îi dispărea cu repeziciune sub picioare, se perinda ţeava care părea un proiectil lung, infinit, însă când îşi ridica privirea orizontul rânjea nemişcat, totul este relativ, asta ştia deja, mai bine să mă uit în jos, mai bine să mă uit la ţeavă, şi pantofii şi ţeava – inima începu să îi bată nebuneşte. Calm. Pekisch, stai. În picioare. Se uită înapoi: o sută de metri de ţeavă. Se uită înainte: o infinitate de ţeavă. Calm. Se apucă din nou să păşească şi să nu se gândească. De jur împrejur, e lumina serii. Soarele te prinde dintr-o parte, când aşa stau lucrurile, e un fel mai duios, se culcă umbrele peste măsură, e un fel care are ceva afectuos – aşa se explică probabil cum se face că, în general, e mai lesne să te crezi bun, la vreme de seară – pe când la prânz ai putea şi să ucizi sau chiar mai rău: să te gândeşti să ucizi, sau mai rău: să-ţi dai seama că ai putea fi capabil să te gândeşti să ucizi. Sau mai rău: să fii ucis. Chiar aşa. 200 de metri până la capătul ţevii. Pekisch păşeşte şi priveşte un pic ţeava şi un pic în faţa lui. La capătul ţevii, drept în faţa lui, începe să recunoască mica siluetă a lui Pehnt. Poate că nu ar fi văzut-o dacă ar fi continuat să păşească şi să nu se gândească, dar acum a văzut-o, şi atunci reîncepe să alerge, în felul acela al lui buimac, parcă la fiecare pas s-ar hotărî să-şi arunce cât colo un picior, însă acesta, încăpăţânat, nici nu vrea să audă una ca asta, şi de fiecare dată se pomeneşte cu el îndărăt, şi e nevoit să şi-l recupereze într-un fel sau altul, în timp ce totodată încearcă să se descotorosească de celălalt, fără ca de altfel să izbutească, întrucât nici acesta nu vrea să audă să o lase mai moale, şi tot aşa. Poate părea de necrezut, însă cu un sistem de genul acesta se pot bate kilometri întregi,

dacă se vrea. Pekisch, mai modest, pipăie metrii, unul după altul. Astfel încât, în cele din urmă, nu îi mai lipsesc decât douăzeci de astfel de metri, şi apoi doisprezece, şi opt, şi şapte, şi trei, şi unul, sosire. Se opreşte Pekisch. Inima îi fierbe, deraiată. Iar respiraţia îi zburdă, îl zăpăceşte, alunecă şi îşi dă ochii peste cap. Noroc de lumina serii, care îl înconjoară.

— Pehnt!

Pehnt e un băieţel. Cu toate că poartă o haină de bărbat matur, Pehnt e un băieţel. Stă întins pe pământ, pe spate, cu ochii privind către cer, fără să-l vadă, de altfel, întrucât sunt nişte ochi închişi. Cu o mână îşi ţine acoperită urechea dreaptă: pe cea stângă o ţine în ţeavă, cât de înăuntru poate, de-ar putea ar intra cu tot capul, în ţeava aceea, însă nici măcar capul unui băieţaş nu izbuteşte să intre într-o ţeavă mare cât o ceaşcă. Nu-i nimic de făcut.

— PEHNT!

Băieţelul deschide ochii. Vede cerul şi îl vede pe Pekisch. Nu ştie prea bine ce să mai facă.

— Ridică-te, Pehnt, s-a terminat.

Pehnt se ridică, Pekisch îşi dă drumul să cadă pe pământ. Îl priveşte în ochi pe băieţel.

— Aşadar?

Pehnt îşi freacă o ureche, şi-o freacă pe cealaltă, îşi face privirea roată, ca şi când ar căuta calea cea mai lungă, spre a poposi, în cele din urmă, în ochii cenuşii ai lui Pekisch.

— Salut, Pekisch.

— Salut ce?

— Salut.

Dacă n-ar avea inima care încă îl mai chinuieşte, poate că ar striga, în momentul ăsta, Pekisch. În schimb, pur şi simplu, şopteşte.

— Te rog, Pehnt. Nu mai spune tâmpenii. Zi-mi ce-ai auzit.

Pehnt poartă o haină bărbătească. Neagră. Din nasturi i-a mai rămas unul singur, cel mai de sus. Îl chinuieşte cu degetele, se încheie, se descheie, are aerul cuiva care ar putea face asta pentru totdeauna, fără să se mai oprească niciodată.

— Zi ceva, Pehnt. Zi-mi ce mama naibii ai auzit în ţeava asta.

Pauză.

— David şi Goliat?

— Nu, Pehnt.

— Povestea cu Marea Roşie şi cu faraonul?

— Nu.

— Poate era Cain şi Abel… da, era când Cain era fratele lui Abel şi…

— Pehnt, nu trebuie să ghiceşti, nu-i nimic de ghicit. Trebuie doar să spui ce-ai auzit. Iar dacă n-ai auzit nimic, trebuie să zici n-am auzit nimic.

Pauză.

— N-am auzit nimic.

— Nimic?

— Mai nimic?

— Mai nimic sau nimic?

— Nimic.

Ca şi când l-ar fi muşcat un gândac nepricopsit: sare în sus Pekisch şi îşi agită brațele ca o moară de vânt, îndesând în pământ paşi neîncrezători şi complet rătăciți, şi mormăind fraze printre dinți, şi psalmodiind o furie caraghioasă. Cuvinte înşirate.

— Nu-i posibil, la naiba… nu-i posibil, nu-i posibil, nu-i posibil… nu poate dispărea aşa, undeva trebuie să ajungă… nu poți turna atâția litri de cuvinte într-o țeavă şi mai apoi să le vezi cum îți dispar aşa, de sub ochi… cine soarbe toată vocea aia?… Trebuie să fie o greşeală, asta-i sigur… e o greşeală, e limpede… undeva greşim… poate că ar fi nevoie de o țeavă mai mică… sau poate că trebuie să o punem uşor în pantă, asta e, poate că ar fi nevoie de un pic de înclinație… de altfel e limpede, e în stare să se oprească în scurt timp, taman la jumătatea țevii… când se termină impulsul, se opreşte… pluteşte o țâră prin aer, se amestecă şi apoi se aşază pe fundul țevii şi cositorul o absoarbe… în mod sigur aşa ceva se petrece… care dacă stăm şi ne gândim ar trebui să meargă şi invers… cu siguranță… dacă eu vorbesc într-o țeavă îndreptată în sus cuvintele urcă atât cât au impuls iar apoi coboară la loc, şi astfel eu le aud din nou… Pehnt, chestia asta e genială, pricepi ce poate să-nsemne?… practic oamenii s-ar

putea auzi din nou, şi-ar putea asculta propriu-zis chiar însăşi vocea lor… iei o țeavă, o îndrepți în sus, să zicem cu o înclinație de 10 la sută, iar apoi debitezi înăuntru… debitezi înăuntru o frază mai mult sau mai puțin scurtă, depinde evident de lungimea țevii… debitezi şi apoi te pui pe ascultat, şi… şi vocea urcă, urcă, iar apoi se opreşte şi se întoarce îndărăt, iar tu o auzi, pricepi, o auzi… glasul tău… ar fi extraordinar… Să te poți asculta… ar fi o revoluție *pentru* toate şcolile de canto din lume… îți închipui?… *„auto-ascultătorul Pekisch, instrumentul indispensabil pentru formarea unui mare cântăreț*”, îți spun că ar merge la fix… s-ar putea face de toate măsurile, să se studieze cea mai bună înclinație, să se încerce toate metalele, cine ştie, poate că din aur ar trebui făcute, trebuie încercat, ăsta-i secretul, să încerci şi iar să încerci, nu vei ajunge niciodată la nimic dacă nu te încăpățânezi să încerci şi iar să încerci…

— Poate că e o gaură în țeavă şi vocea a ieşit pe acolo.

Pekisch se opreşte. Se uită la țeavă. Se uită la Pehnt.

— O gaură în țeavă?

— Poate.

Şi totuşi, oricât de neîndoios de minunată ar fi lumina serii, există ceva ce izbuteşte să fie încă şi mai frumos decât lumina serii, şi anume, mai exact, atunci când, datorită unor neînțelese jocuri ale curenților, farse ale vânturilor, ciudățenii ale cerului, afronturi reciproce ale unor nori defectuoşi, şi circumstanțe fortuite cu zecile, o adevărată colecție de evenimente întâmplătoare şi de absurdități – atunci când, în acea lumina irepetabilă care e lumina serii, pe nepusă masă, *plouă.* E soare, soare în amurg, şi plouă. Mai mult de atât nu se poate. Şi nu există om, oricât de ros de durere ori istovit de angoasă, care dinaintea unei asemenea absurdități să nu simtă pe undeva foindu-se o irepresibilă dorință de a râde. Mai apoi eventual nu râde, cu adevărat, însă dacă lumea ar fi un suspin mai clement, ar izbuti să râdă. Fiindcă este ca un gag colosal şi universal, perfect şi irezistibil. Ceva de necrezut. Nici măcar apa, aceea care îi cade în cap, în picături mărunte împroşcate la rând de soarele coborât sub orizont, nu pare apă adevărată. N-ar fi de mirare dacă, după gust, s-ar descoperi că

e îndulcită cu zahăr. De pildă. Oricum, apă neregulamentară. O întreagă excepție generală şi spectaculară de la reguli, o grandioasă păcăleală a oricărei logici. O emoție. Până într-acolo încât printre toate lucrurile care mai apoi sfârşesc prin a oferi o justificare acestei altminteri ridicole obişnuințe de a trăi figurează cu certitudine şi acesta, deasupra celor mai netede, a celor mai curate: să exişti, atunci când în lumina irepetabilă care e lumina serii, pe nepusă masă, plouă. Măcar o dată, să exişti.

— La naiba! O gaură în țeavă… cum de nu m-am gândit… dragă Pehnt, iată unde e greşeala… o gaură în țeavă… o găurică afurisită ascunsă pe undeva, e limpede… Pe acolo a ieşit toată vocea… a dispărut în văzduh…

Pehnt şi-a ridicat gulerul hainei, îşi ține mâinile adâncite în buzunare, se uită la Pekisch şi zâmbeşte.

— Păi, ştii ce zic eu? O s-o găsim, Pehnt… o să găsim gaura aia… mai avem măcar o jumătate de oră de soare, şi o s-o găsim… la drum, băiete, n-o să ne lăsăm noi fraieriți aşa de uşor… nu.

Şi aşa se duc, Pekisch şi Pehnt, Pehnt şi Pekisch, se întorc de-a lungul țevii, unul la stânga şi celălalt la dreapta, încetişor, scrutând fiecare palmă de țeavă, îndoiți, în căutarea acelei voci pierdute, încât dacă cineva i-ar vedea de departe s-ar putea prea bine întreba ce dracu' fac ăia doi, în mijlocul câmpului, cu ochii ațintiți în pământ, pas cu pas, ca nişte gândaci, când de fapt ei sunt oameni, cine ştie ce chestie au pierdut aşa de importantă ca să se târâie în felul acela prin mijlocul câmpului, cine ştie dacă o vor mai găsi vreodată, ar fi frumos să o găsească, ca măcar o dată, măcar din când în când, în lumea asta afurisită, cuiva care caută o chestie să-i fie dat să o găsească, aşa, pur şi simplu, şi să spună am găsit-o, cu un zâmbet uşurel, am pierdut-o şi am găsit-o – după care fericirea ar fi un nimic.

— Hei, Pekisch…

— Nu te lăsa furat, copile, că n-o să mai găsim niciodată gaura asta…

— Un singur lucru, Pekisch…

— Ce?

— Ce poveste era?
— Era povestea lui Iov, a lui Iov şi a lui Dumnezeu.
Nu-şi dezlipesc ochii de pe țeavă, nu se opresc, continuă fără grabă, pas cu pas.
— E o poveste tare frumoasă, nu-i aşa, Pekisch?
— Da, e o poveste tare frumoasă.

Era ora trei dimineața şi oraşul zăcea sufocat în bitumul propriei nopți. În spuma propriilor vise. În rahatul propriei insomnii. Etcetera.
Marius Jobbard stătea în schimb la masa de scris / lumină de lampă cu gaz / birouaş la etajul trei pe strada Moscat / tapet cu dungi verticale verzi şi bej / cărți, diplome, mic David din bronz, mapamond în lemn de paltin diametru un metru virgulă douăzeci şi unu / portret de domn cu mustăți / alt portret acelaşi domn / duşumea ponosită şi covor slinos / miros de praf, tutun şi pantofi / pantofi, într-un ungher, două perechi, negri, terminați.
Jobbard scrie. Are vreo treizeci de ani şi scrie numele universitarului prusac Ernst Holtz pe un plic pe care tocmai l-a sigilat. Apoi adresa. Usucă cu sugativa. Controlează plicul, îl pune lângă celelalte, pe marginea din dreapta a mesei de scris. Caută printre hârtii o foaie, o găseşte, parcurge cele şase nume scrise pe ea, unul sub altul. Trage o linie sub numele eminentului prof. Ernst Holtz. Citeşte singurul nume rămas: Dl Pekisch – Quinnipak. Recuperează scrisoarea dlui Pekisch, în mod ciudat scrisă pe versoul unei hărți a suspomenitului oraş Quinnipak, şi o citeşte. Agale. Apoi ia hârtie şi stilou. Şi scrie.

Stimate Dle Pekisch,

Am primit scrisoarea dumneavoastră conținând rezultatele – pe care le numiți, cu prea multă modestie, descurajante – ale ultimului dumneavoastră experiment în privința propagării sunetului prin țevi metalice. Din păcate prof Dallet se află actualmente în imposibilitatea de a vă răspunde personal Binevoiți aşadar să iertați dacă aceste rânduri sunt,

cu umilință, scrise de subsemnatul Marius Jobbard, elev şi secretar al eminentului profesor.

Onestitatea îmi impune să vă atrag atenția că, atunci când a citit scrisoarea dumneavoastră, prof. Dallet nu şi-a ascuns unele gesturi de dezamăgire şi semne de neacceptare. El a considerat „o naivitate de neiertat” faptul că țevile ar fi dispuse, pur şi simplu, pe o pajişte. Vă aminteşte, în acest sens, că dacă țevile nu sunt izolate de sol, vibrațiile coloanei de aer sfârşesc prin a fi absorbite de masele din jur, şi în acest fel se sting cu repeziciune. „Să rezemi țevile de pământ e ca şi cum ai cânta la o vioară cu surdină”: acestea sunt cuvintele exacte rostite de prof Dallet. În plus, domnia sa consideră ca fiind un expedient infantil (cuvintele sale textuale) acela de a astupa cu mâinile gaura de intrare a țevii, şi se întreabă de ce oare nu ați folosit, aşa cum logica ar impune, o țeava lată exact cât gura dvs., lucru care de regulă permite să se transmită coloanei de aer întreaga putere a vocii. Cât despre ipoteza dvs. legată de „auto-ascultător”, vă pot spune că teoriile dvs. asupra mobilității sunetului prezintă, față de teoriile prof. Dallet, divergențe evidente. Divergențe pe care eminentul profesor le-a rezumat în afirmația, pe care îmi fac datoria de a o reproduce în integralitatea sa textuală, „omul ăla e nebun”. Omul acela – o spun spre a salvgarda limpezimea raportului meu – ați fi dumneavoastră.

Întrucât prof. Dallet nu a mai spus nimic în privința amabilei dvs. misive, aici ar trebui să se sfârşească prea umila mea misiune de secretar. Cu toate acestea – deşi îmi simt forțele slăbind puțin câte puțin – vă rog să îmi permiteți să adaug câteva rânduri cu titlu cu totul şi cu totul personal. Eu cred, mult stimate dle Pekisch, că dumneavoastră ar trebui să vă continuați experimentele, ba chiar să le întețiți şi să ajungeți să le realizați în modul cel mai bun şi mai exhaustiv. Pentru că ceea ce scrieți dumneavoastră este absolut genial şi, dacă mă pot exprima astfel, profetic. Nu vă lăsați oprit de palavrele prosteşti ale lumii şi nici, dacă îmi este îngăduit, de doctele observații ale universitarilor. Dacă mă pot bizui pe certitudinea discreției dvs., aflați că prof.

Dallet nu e întotdeauna iluminat de cea mai pură şi mai dezinteresată dragoste pentru adevăr. Domnia sa a lucrat vreme de douăzeci şi şase de ani, în anonimatul cel mai deplin, la studierea unei maşinării în stare să producă mişcarea perpetuă. Aproape totala lipsă de rezultate apreciabile a afectat, cum era de aşteptat, moralul profesorului şi i-a ofuscat reputația. Dvs. puteți prea bine înțelege cât de providențială a apărut, în lumina tuturor acestor lucruri, întâmplarea binevoitoare prin care a apărut în ziare, cu un răsunet deosebit, ingeniosul sistem de comunicare prin țevi de zinc pe care profesorul îl pusese la punct pentru hotelul vărului său, Alfred Dallet, la Brétonne. Ştiți dvs. cum sunt ziariştii. În scurt timp, cu ajutorul unor declarații bine cântărite lansate către anumite foi din capitală, Dallet a devenit pentru toată lumea profetul „logoforului”, savantul capabil să „ducă orice voce până la capătul lumii”. În realitate, credeți-mă, prof Dallet nu se aşteaptă la prea multe din inventarea logoforului, în afară evident de acea celebritate pe care, după ce a urmărit-o vreme îndelungată fără să o dobândească, acum şi-a căpătat-o fără ca nici măcar să o urmărească. Cu toate că anumite experimente ale sale, înfăptuite efectiv, au furnizat rezultate încurajatoare, el îşi păstrează un secret dar hotărât scepticism în privința logoforului. Dacă pot apela încă o dată la discreția dvs., vă voi spune că l-am auzit personal pe prof. Dallet mărturisind – unui coleg de-al domniei sale şi nu fără ajutorul câtorva pahare de Beaujolais – că maximul ce s-ar putea obține cu logoforul era să poți asculta de la intrarea unui bordel zgomotele provenite din alcovurile de la etajul al doilea. Colegul profesorului a găsit toate acestea ca fiind foarte amuzante.

Aş mai avea şi altele, chiar mai edificatoare, anecdote să vă relatez, însă mâna mea, aşa cum dvs. înşivă puteți constata, devine din minut în minut tot mai nesigură. La fel şi mintea mea. Aşadar, vă rog să-mi permiteți să adaug, fără alte ocolişuri, că împărtăşesc fără rezerve entuziasmul şi încrederea dvs. în privința dezvoltărilor ulterioare ale logoforului Ultimele experimente ale dlor Biot şi Hassenfarz

au demonstrat spre confirmare, fără umbră de îndoială, că o voce foarte joasă poate fi transmisă prin țevi de zinc până la o distanță de 951 de metri Se poate trage în chip rezonabil concluzia că o voce mai puternică ar reuşi să ajungă de o sută de ori mai departe, adică să atingă o distanță de aproape o sută de kilometri. Prof. Arnott, pe care am avut norocul de a-l întâlni vara trecută, mi-a arătat un anume calcul al domniei sale asupra dispersiei vocii în aer. De acolo reiese, cu absolută certitudine, că o voce comprimată într-o țeavă ar putea fără nicio grijă să plece de la Londra şi să ajungă la Liverpool.

Dinaintea tuturor acestor fapte, ceea ce scrieți revelează întreaga dvs. profetică exactitate. Ne aflăm cu adevărat în ajunul unei lumi în întregime legate prin rețele de țevi în măsură să anuleze orice distanță. Întrucât ultimele calcule stabilesc la 340 de metri pe secundă viteza sunetului, va fi posibil să se trimită un ordin comercial de la Bruxelles la Anvers în zece minute; sau să se transmită o comandă militară de la Paris la Bruxelles într-un sfert de oră; sau, dacă îmi permiteți, să se primească la Marsilia o scrisoare de dragoste plecată de la Sankt Petersburg cu nu mai mult de două ore înainte. Într-adevăr a sosit vremea, credeți-mă, să se renunțe la orice şovăială şi să se folosească magica proprietate motoare a sunetului pentru a uni oraşe şi națiuni, astfel încât popoarele să învețe că singura patrie adevărată este lumea, iar singurii duşmani adevărați sunt adversarii ştiinței. De aceea, mult stimate Die Pekisch, îmi permit să vă spun cu toată umilința: nu renunțați la experimentele dvs., ci dimpotrivă încercați în toate felurile să vă perfecționați procedeele şi să vă difuzați rezultatele. Deşi departe de marile catedrale ale ştiinței şi de sacerdoții acesteia, dvs. străbateți drumul luminos al unei noi omeniri.
Nu-l părăsiți.

Ştiu cu certitudine că nu vă voi mai putea fi de folos, iar acesta nu este ultimul dintre lucrurile care îmi întristează clipele. Mă despart de dvs. cu regretul de a nu vă putea cunoaşte personal şi cu speranța că veți binevoi să mă credeți

Al dvs. sincer,
Marius Jobbard

P.S. Din nenorocire, prof. Dallet nu îşi poate îngădui să accepte amabila invitație la concertul pe care fanfara condusă de dvs. îl va susține în Quinnipak la următoarea festivitate din 26 iulie. Călătoria ar fi foarte lungă şi, pe de altă parte, profesorul nu mai are prospețimea de odinioară. Binevoiți a-i accepta scuzele pline de păreri de rău.

Din inimă,
M.J.

Fără să mai recitească, Marius Jobbard împături scrisoarea şi o vârî într-un plic pe care scrise adresa dlui Pekisch. Uscă cerneala cu sugativa, închise călimara. Apoi luă cele cinci plicuri care zăceau pe marginea din dreapta a mesei de scris, le-o adăugă pe cea pentru dl Pekisch şi se ridică. Ieşi agale din cameră şi coborî cu o dificultate vădită cele trei etaje de scări. Ajuns în fața porții paznicului, aşeză plicurile jos lângă uşă. Stăteau perfect unul peste altul, toate brăzdate de o caligrafie desăvârşită, toate, în mod curios, marcate ici şi colo de neaşteptate pete de sânge.

Lângă scrisori, Jobbard lăsă un bilet:

Cu rugămintea de a le expedia cât mai repede, M.J.

Aşa cum era de bănuit, tânărul elev şi secretar al prof. Dallet urcă îndărăt cele trei etaje mai încet şi mai anevoie decât le coborâse. Intră înapoi în biroul suspomenitului profesor şi trase uşa după el. Camera i se învârtea în jur şi fu nevoit să aştepte câteva momente înainte să se îndrepte către masa de scris.

Luă loc.

Închise ochii şi îşi lăsă pentru câteva minute gândurile să alerge.

Apoi îşi vârî mâna în buzunarul hainei, luă briciul pe care ştia că îl va găsi acolo şi îşi tăie venele de la încheieturi, cu un gest exact şi minuţios.

Cu un ceas înainte de ivirea zorilor, Poliţia descoperi trupul neînsufleţit al prof. Dallet într-o mansardă de pe Rue Guenégaud. Zăcea complet despuiat, întins pe jos, cu craniul străpuns de un foc de revolver. La câţiva metri de el detectivii găsiră cadavrul unui tânăr de vreo douăzeci de ani, ulterior identificat ca fiind Philippe Kaiskj, student la drept. Trupul prezenta mai multe răni produse de o armă de tăiat şi o rană mai adâncă, pe vintre, căreia trebuia să i se atribuie după toate aparenţele cauza primară a decesului. Aşa cum s-a adnotat cu acurateţe în raportul Poliţiei, trupul „nu putea fi numit gol propriu-zis, întrucât purta câteva piese de rafinată lenjerie feminină”. În cameră erau evidente semnele unei încăierări violente. Moartea prof. Dallet, ca şi aceea a dlui Kaiskj, fu datată în ziua precedentă, la miezul nopţii.

Precum era de aşteptat, acest omor îşi găsi locul pe prima pagină a tuturor gazetelor din capitală. Însă nu pentru mult timp. De fapt, detectivilor nu le fu greu să-l identifice pe autorul dublei şi cumplitei crime în persoana dlui Marius Jobbard, secretar al prof. Dallet şi chiriaş, dimpreună cu dl Kaiskj, al mansardei în care se consumase drama. Dovezile împotriva sa, adunate în scurtul răstimp a douăzeci şi patru de ore, se arătară a fi strivitoare. Numai o împrejurare neplăcută împiedică justiţia să-şi facă treaba până la capăt: Marius Jobbard fu găsit mort – golit de sânge – în biroul prof. Dallet de la etajul al treilea al unui bloc de pe strada Moscat. La înmormântarea sa nu se prezentă nimeni.

Lui Pekisch, în mod curios, îi sosiră mai întâi ziarele care povesteau înfiorătoarea istorie şi abia mai apoi scrisoarea lui Marius Jobbard.

Evident, asta îi produse o oarecare confuzie şi, într-un al doilea moment, câteva reflecţii pe seama relativităţii timpului pe care nu mai avu nicicând posibilitatea de a le sistematiza aşa cum ar fi voit, în logica unui scurt dar ager eseu.

— Ce s-a întâmplat, Pekisch?

Pehnt stătea în picioare pe un scaun. Pekisch era în fața lui, şezând la masă. Aşezase ordonat, una lângă celelalte, scrisoarea lui Marius Jobbard şi ziarele sosite din capitală; le privea şi încerca să stabilească între cele două lucruri o legătură cât de cât rezonabilă.

— Porcării – răspunse el.

— Ce sunt porcăriile?

— Sunt nişte lucruri pe care nu trebuie să le faci în viață.

— Şi sunt multe?

— Depinde. Dacă cineva are multă fantezie, poate face multe porcării. Dacă cineva e prost, poate să-şi petreacă toată viața şi să nu-i vină în minte nici măcar una.

Chestiunea se complica. Pekisch îşi dădu seama. Îşi scoase ochelarii şi lăsă baltă pe Jobbard, țevile şi celelalte poveşti.

— S-o spunem în felul următor. Cineva se trezeşte dimineața, face ce trebuie să facă, iar apoi seara se duce la culcare. Iar aici avem două cazuri: ori e împăcat cu sine însuşi, şi doarme, ori nu e împăcat cu sine însuşi, şi atunci nu doarme. Înțelegi?

— Da.

— Aşadar, trebuie să apucăm seara împăcați cu noi înşine. Asta-i problema. Iar pentru a o rezolva există o cale foarte simplă: să rămânem curați.

— Curați?

— Curați pe dinăuntru, ceea ce înseamnă să nu fi făcut nimic de care să trebuiască să ne ruşinăm. Până aici nu-i nimic complicat.

— Nu.

— Partea complicată vine când cineva îşi dă seama că are o dorință de care se ruşinează: are o poftă nebună să facă ceva ce nu se poate face, sau e îngrozitor, sau face rău cuiva. Okay?

— Okay.

— Şi atunci se întreabă: trebuie să plec urechea la dorința asta, sau trebuie să mi-o scot din cap?

— Îhî.

— Îhî. Se gândeşte şi în cele din urmă se hotărăşte. De o sută de ori şi-o scoate din cap, iar apoi vine ziua când nu şi-o

mai scoate şi hotărăşte să facă acel lucru de care are atâta chef: şi îl face. Deci, iată care-i porcăria.

— Dar n-ar trebui s-o facă, nu-i aşa, porcăria?

— Nu. Dar fii atent: dat fiind că noi nu suntem ciorapi, ci oameni, nu ne aflăm aici cu scopul principal de a fi curați. Dorințele sunt lucrul cel mai important pe care-l avem şi nu pot fi luate prea tare peste picior. Astfel, când şi când, merită să nu mai dormi, numai ca să îți urmezi o dorință. Faci porcăria, iar apoi o plăteşti. Şi numai asta e cu adevărat important: ca atunci când vine momentul să plăteşti, să nu te gândeşti să fugi, ci să rămâi acolo, cu demnitate, şi să plăteşti. Numai asta contează.

Pehnt stătu puțin pe gânduri.

— Dar de câte ori poți face asta?

— Ce?

— Să faci porcării.

— Nu de prea multe ori, dacă vrei să apuci să mai şi dormi din când în când.

— De zece ori?

— Eventual ceva mai puțin. Dacă sunt nişte porcării adevărate, ceva mai puțin.

— De cinci ori?

— Să spunem de două ori… după aceea dacă mai scapă câte una…

— De două ori?

— De două ori.

Pehnt coborî din scaun. Se foi o vreme încoace şi-ncolo prin cameră, rumegând gânduri şi frânturi de fraze. Apoi deschise uşa, ieşi sub verandă şi se aşeză pe treptele de la intrare. Scoase dintr-un buzunar al hainei un carnețel violet: ponosit, boțit, dar cu o anumită demnitate. Îl deschise cu o grijă meticuloasă la prima pagină albă. Luă din buzunărel un ciot de creion, iar apoi strigă spre interiorul casei:

— Ce-i după *doi şapte nouă*?

Pekisch stătea încovoiat peste ziar. Nici măcar nu-şi ridică fruntea.

— *Doi opt zero.*

— Mulțumesc.

— Cu plăcere.

Încetişor şi cu o opinteală meticuloasă, Pehnt începu să scrie:

280. Porcării – două în viață.

Stătu un moment pe gânduri. Reveni la capăt.

Apoi se plătesc.

Reciti. Totul în regulă. Închise carnețelul şi îl vârî în buzunar.

De jur împrejur, Quinnipakul se prăjea sub soarele amiezii.

Povestea carnețelului începuse – după câte se pot deduce din faptele povestite – cu două sute optzeci de zile în urmă, şi anume în cea pe care Pehnt a sărbătorit-o ca zi a celei de-a opta aniversări. Cu o anumită oportunitate, băiețaşul intuise, încă de pe atunci, că viața e un balamuc teribil şi că, în mare, eşti chemat sa o înfrunți într-o stare de absolută şi radicală nepregătire. Mai cu seamă îl nedumerea – pe bună dreptate – numărul lucrurilor pe care trebuia să le înveți ca să supraviețuieşti dinaintea necunoscutelor existenței (care erau, tocmai, ca atare): privea lumea, vedea o cantitate nesfârşită de obiecte, persoane, situații şi înțelegea că numai că să înveți numele tuturor acelor chestii – toate numele, unul câte unul – aveai nevoie de o viață întreagă. Nu îi scăpa faptul că aici se ascundea un anumit paradox.

„E prea mare, lumea asta” se gândea el. Şi căuta o soluție.

Ideea îi veni, cum se întâmplă adesea, prin extensiunea logică a unei experiențe banale. Dinaintea nu se mai ştie a câtei liste de cumpărături pe care doamna Abegg i-o puse în mână înainte să-l trimită la Magazinul Fergusson şi Fiii, Pehnt înțelese, într-o clipă de noumenală iluminare, că soluția consta în iscusința catalogării. Dacă cineva, pe măsură ce învăța lucrurile, şi le scria, în cele din urmă avea să obțină un catalog complet al lucrurilor de ştiut, consultabil în fiecare clipă, actualizabil şi eficient împotriva eventualelor scăderi de memorie. Intui că a scrie un lucru înseamnă a-l poseda – iluzie către care înclină o parte nu tocmai neînsemnată a omenirii. Se gândi la sute de pagini ticsite de cuvinte şi simți că lumea îl speria mult mai puțin.

— Nu-i o idee rea – observă Pekisch. Cu siguranță, nu vei putea scrie totul în caiețelul acela, dar să-ți notezi lucrurile principale ar însemna deja un rezultat bun. Ți-ai putea alege un lucru pe zi, de pildă. Trebuie să existe o regulă când te apuci de o asemenea întreprindere. În fiecare zi câte un lucru. Ar trebui să meargă… Să spunem că în zece ani ai putea ajunge la trei mii şase sute cincizeci şi trei de lucruri învățate. Ar fi deja o bază bună. Unul din acele lucruri care te fac să te trezeşti dimineața mai liniştit. N-are să fie o trudă irosită, băiete.

Lui Pehnt acest discurs îi păru convingător. Optă pentru soluția „Un lucru pe zi”. Cu ocazia celei de-a opta aniversări a zilei sale de naştere Pekisch îi dărui un caiet cu copertă violet. Chiar în acea seară el îşi începu meticuloasa lucrare care avea să-l însoțească peste ani. Recitită a posteriori, cea dintâi adnotare dă în vileag o minte predispusă într-o mare măsură la rigoarea metodologică a ştiinței.

1. Lucrurile – le scriu ca să nu le uit.

Pornind de la această axiomă, harta ştiinței lui Pehnt se extinse de la o zi la alta în cele mai diferite direcții. Ca toate cataloagele, şi acesta se dovedi a fi în mod clar neutru. Lumea nu era zugrăvită într-o manieră parțială în mod inevitabil, ci riguros lipsită de ierarhii. Adnotările – întotdeauna foarte sintetice, parcă telegrafice – mărturiseau despre o minte cu precocitate conştientă în privința naturii articulate şi pluraliste a misterului vieții: de ce luna nu e mereu la fel, ce este Poliția, cum se numesc lunile anului, când se plânge, natura şi scopurile binoclului, originile diareii, ce este fericirea, un sistem rapid de legare a şireturilor, nume de oraşe, utilitatea coşciugelor, cum se devine Sfânt, unde este Iadul, reguli fundamentale pentru pescuirea păstrăvului, lista culorilor disponibile în natură, rețeta cafelei cu lapte, nume de câini faimoşi, unde se termină vântul, sărbătorile de peste an, în ce parte este inima, când se va sfârşi lumea. Lucruri asemenea.

— Pehnt e trăsnit – spuneau oamenii.

— Lumea e trăsnită de fapt – spunea Pekisch.

Pekisch nu era, la drept vorbind, tatăl lui Pehnt. În sensul că Pehnt nu avea, la drept vorbind, un tată. Şi nici măcar o mamă. Adică, povestea nu era simplă.

Fusese găsit pe când nu avea mai mult de două zile, înfofolit într-o haină bărbătească neagră şi rezemat în poarta bisericii din Quinnipak. Cea care l-a luat în casă şi l-a crescut a fost văduva Abegg, o femeie la vreo cincizeci de ani, stimată în tot oraşul. Ca să fim precişi, nu se numea cu adevărat Abegg şi nu era cu adevărat văduvă. Adică, povestea era mai complexă.

Cu vreo douăzeci de ani în urmă cunoscuse la nunta surorii sale un sublocotenent de o frumoasă prezență şi de o măsurată ambiție. Cu el, vreme de trei ani, întreținuse o densă şi tot mai intimă corespondență. Ultima scrisoare care îi sosi de la sublocotenent conținea o prudentă dar precisă cerere în căsătorie. Printr-un fenomen analog cu acela de care a fost frapat Pekisch când citise scrisoarea lui Marius Jobbard, această propunere a ajuns la Quinnipak cu douăsprezece zile mai târziu după ce un obuz de tun în greutate de douăzeci de chile redusese într-o clipită la zero posibilitățile sublocotenentului de a se însura: şi, în general, de a face orice. Buna femeie trimise pe front trei scrisori în care, cu o stăruință crescândă, se declara disponibilă pentru cununie. Îi revenиră îndărăt toate trei, însoțite de certificarea oficială a morții sublocotenentului Charlus Abegg. Poate că o altă femeie s-ar fi descurajat. Ea nu. Aflată în imposibilitatea de a dispune de un viitor fericit, îşi construi un trecut fericit. Îi informă pe cetățenii Quinnipakului că soțul ei căzuse eroic pe câmpul de luptă şi că i-ar fi plăcut ca, începând din acel moment, să fie numită văduva Abegg. În convorbirile ei începuseră să figureze tot mai frecvent anecdote amuzante despre precedenta, şi ipotetica, viață matrimonială. Nu rareori i se întâmpla să folosească, asemenea unui refren solemn, expresia „Cum spunea dragul meu Charlus...”, urmată de nu foarte ingenioase dar rezonabile maxime de viață. În realitate sublocotenentul nu spusese niciodată acele lucruri. Le scrisese. Dar acest aspect, pentru văduva Abegg, nu conta defel. În practică, fusese căsătorită vreme de trei ani cu o carte. Dar există căsătorii încă şi mai stranii.

Aşa cum pe de altă parte se poate deduce din faptele pomenite adineaori, doamna Abegg era o femeie cu o fantezie remarcabilă şi cu certitudini solide. Nu trebuie să ne uimească aşadar povestea hainei lui Pehnt, poveste care, printre altele, ne determină să îi atribuim şi un pronunțat simț al destinului. Când Pehnt împlini şapte ani, văduva Abegg scoase din dulap haina cea neagră în care fusese găsit şi îl îmbrăcă în ea. Îi ajungea până sub genunchi. Nasturele cel mai de sus îi venea în dreptul cocoşelului. Mânecile îi atârnau ca moarte.

— Ascultă-mă bine, Pehnt. Haina asta a lăsat-o taică-tău. Dacă ți-a lăsat-o, o fi avut el un motiv întemeiat. Aşadar încearcă să pricepi. Tu o să creşti. Şi o să se-ntâmple aşa: dacă într-o zi vei creşte îndeajuns încât să ți-o faci pe măsură vei pleca din orăşelul ăsta de nimic şi te vei duce să-ți cauți norocul în capitală. Dacă însă nu vei creşte îndeajuns, atunci vei rămâne aici, şi vei fi oricum fericit, pentru că aşa cum spunea dragul meu Charlus „norocoasă e floarea care creşte acolo unde a semănat-o Dumnezeu". Întrebări?

— Nu.

— Bine.

Pekisch nu era întotdeauna de acord cu stilul vag milităros pe care doamna Abegg îl adopta la ocaziile importante, moştenire evidentă a prelungitei obişnuințe cu soțul ei sublocotenent. Însă asupra acestei poveşti a hainei nu găsi nimic de cârtit. Conveni că avea sens şi că, prin negurile vieții, o haină putea într-adevăr reprezenta un reper util şi autoritar.

— La urma urmei nu-i atât de mare. O vei scoate la capăt – îi zise el lui Pehnt.

Spre a înlesni această întreprindere, văduva Abegg puse la punct o dietă înțeleaptă care îmbina cu iscusință redusele ei posibilități economice (rod al unei pensii a armatei pe care în realitate nimeni nici măcar nu visase să i-o trimită) şi elementarele necesități calorice şi vitaminice ale băiatului. Pekisch, din partea lui, îi oferi băiatului câteva utile certitudini printre care se număra, nu pe ultimul loc, regula de aur potrivit căreia cea mai simplă metodă de a creşte era aceea de a rămâne cât mai mult posibil în picioare.

— E cam la fel cu vocea în țevi. Dacă țeava face curbe, vocea trece mai greu. La fel e şi cu tine. Numai dacă stai în poziție de drepți forța pe care o ai înăuntru poate creşte fără piedici, fără să execute curbe şi să piardă vremea. Stai în picioare, Pehnt, ține țeava cât de drept poți.

Pehnt ținea țeava cât de drept putea. Aceasta explică şi de ce se folosea de scaune, într-adevăr, însă pentru ca să stea în picioare pe ele.

— Stai jos, Pehnt – spuneau oamenii.

— Mulțumesc – spunea el, şi urca în picioare pe scaun.

— Nu-i tocmai educația cea mai aleasă – spunea văduva Abegg.

— Nici să faci caca nu-i o plăcere. Dar prezintă anumite avantaje – spunea Pekisch.

Şi astfel creştea Pehnt. Mâncând ouă la prânz şi la cină, stând în picioare pe scaune şi adnotând un adevăr pe zi într-un caiet violet. Umbla cu haina aceea enormă pe dânsul aşa cum călătoreşte o scrisoare în plicul care îi poartă scrisă destinația. Umbla înfăşurat în destinul său. Ca toată lumea, de altminteri, numai că la el se putea vedea cu ochiul liber. Nu văzuse niciodată capitala şi nu-şi putea imagina ce anume urmărea de fapt. Dar pricepuse că, într-un fel sau altul, jocul consta în a creşte mare. Şi se străduia din răsputeri să câştige.

Noaptea, însă, pe sub pături, acolo unde nimeni nu-l putea zări, cât mai silențios, cu inima bătându-i nițel, se ghemuia cât de tare putea, chiar aşa, şi, ca o țeavă răsucită prin care o voce n-ar fi trecut nici dacă ar fi fost trasă înăuntru cu tunul, adormea şi visa o haină pururi prea mare.

DOI

1

Jun stătea cu capul rezemat de pieptul domnului Rail. Să facă dragoste astfel, în noaptea în care el se întorcea, era un pic mai frumos, un pic mai simplu, un pic mai complicat decât într-o noapte oarecare. La mijloc era un fel de efort de a-şi aminti ceva. La mijloc era o subtilă teamă de a descoperi cine ştie ce. La mijloc era nevoia să fie oricum tare frumos. La mijloc era o dorință un pic nerăbdătoare, un pic sălbatică, care n-avea nimic de-a face cu dragostea. Erau la mijloc o mulțime de chestii.

Mai apoi – mai apoi era ca şi când ar fi reînceput să scrie de la o pagină albă. Orişice călătorie l-ar fi purtat prin lume pe domnul Rail, dispărea în paharul de apă al acelei jumătăți de oră de dragoste. Reîncepeau de unde se despărțiseră. Sexul şterge porțiuni de viață pe care cineva nici nu şi le-ar putea închipui. O fi prostesc, însă oamenii se strâng cu acea stranie furie un pic panicată iar viața iese de aici boțită ca un bilețel strâns într-un pumn, ascuns cu un gest nervos de teamă. Un pic din întâmplare, un pic din noroc, dispar în cutele acelei vieți mototolite aşchii de timp dureroase, sau laşe, sau neînțelese. Chiar aşa.

Jun stătea acolo, cu capul pe pieptul domnului Rail şi cu o mână rătăcindu-i peste picioarele lui, iar din când în când închizându-i-se peste sex, lunecând peste el, apoi strecurându-i-se din nou între picioare – nu există nimic mai frumos decât picioarele unui bărbat, se gândea Jun, atunci când sunt frumoase.

Glasul domnului Rail îi ajunse încetişor, cu aerul unui zâmbet:

— Jun, nu-ți poți închipui ce-am cumpărat de data asta.

Într-adevăr, nu-şi putea închipui. Se ghemui peste el, îi atingea uşor pielea cu buzele – nu există nimic mai frumos

decât buzele lui Jun, se gândeau oamenii, atunci când atingeau uşor ceva.

— Ai putea să încerci toată noaptea, dar n-ai să izbuteşti să ghiceşti.

— O să-mi placă?

— Fireşte c-o să-ți placă.

— O să-mi placă aşa cum îmi place să fac dragoste cu tine?

— Mult mai mult.

— Prostule.

Jun îşi ridică privirea spre el, se apropie de chipul lui. În penumbră, îl vedea cum zâmbeşte.

— Aşadar, ce-ai cumpărat de data asta, domnule Rail cel nebun?

La zece kilometri mai încolo, clopotnița din Quinnipak sună miezul nopții, era vânt de la nord, luă cu sine dangătele, unul câte unul, din sat până în patul celor doi – când e aşa e ca şi când acele dangăte ar desprinde noaptea ca pe un fruct de pe sâmbure, este timpul care e o lamă cu vârful cum nu se poate mai tăios şi secționează eternitatea – chirurgia orelor, fiecare minut o rană, o rană pentru mântuire – stăm agățați de timp, ăsta-i adevărul, pentru că timpul numără eforturile de a fi cine suntem, minut cu minut – să numărăm înseamnă să ne mântuim, ăsta-i adevărul, şi legitimarea transcendentală a oricărui orologiu, şi duioşia sfâşietoare a tuturor dangătelor oricărei clopotnițe – încleştați de timp pentru ca să existe o ordine în electrizanta înfrângere cotidiană, un înainte şi un după al fiecărui şoc – încleştați cu o frică sălbatică, şi cu hotărâre, cu isterică pedanterie şi cu o forță neomenească. Şi ca orice isterie a terorii, şi aceasta s-a alcătuit într-un rit, fiind ritul, dintotdeauna, recompunerea a milioane de isterice tresăriri de spaimă într-un singur dans divin, scena pe care omul devine capabil să se mişte ca un Zeu – un rit, spuneam, care era ritul orologiului de la Grand Junction – mare atenție, pe când fiecare oraş încă îşi mai avea ora sa, aşadar timpul său, mii de timpi diferiți, fiecare oraş cu al său, dacă aici era ora 14 şi 25, acolo putea să fie 15, fiecare oraş cu orologiul său – Iar Grand Junction era o linie ferovIară, una dintre primele linii feroviare construite vreodată, alerga ca o fisură

de-a lungul unui vas, pe pământ şi pe mare, de la Londra la Dublin – se întindea şi ducea cu sine un timp al său interior care luneca în timpii altora, ca o picătură de ulei pe o sticlă udă, şi avea o oră a sa care trebuia să le reziste tuturor celorlalte, de-a lungul întregii călătorii, şi să se întoarcă intactă, o nestemată intactă, pentru ca fiecare clipă să poată şti dacă era o clipă de întârziere sau de anticipare, pentru ca fiecare clipă să se poată cunoaşte pe sine, şi deci să nu se rătăcească, şi deci să se mântuiască – un tren care aleargă având în inimă ora sa, surdă la toate celelalte – pentru trenul acela omul a născocit ritul, elementar şi sacru:

> *„În fiecare dimineață, un trimis al Amiralității îi preda impiegatului de serviciu al trenului poştal Londra-Dublin un orologiu care indica ora exactă. La Holyhead orologiul le era predat impiegaților de pe vaporul de la Kingston, care îl ducea la Dublin. La întoarcere, impiegații de pe vaporul de la Kingston îi restituiau orologiul impiegatului de serviciu de pe trenul poştal. Când trenul sosea din nou la Londra, orologiul era predat înapoi trimisului de la Amiralitate. Şi tot aşa zi de zi, sute de zile.”*

Era pe vremea când în gara de la Buffalo existau trei orologii, fiecare cu o oră diferită, şi şase erau în gara de la Pittsburgh, câte unul pentru fiecare linie de cale ferată care trecea pe acolo – era Babilonul orelor – şi atunci se poate înțelege ritul de pe Londra-Dublin, tren poştal – orologiul acela care merge înainte şi înapoi, într-o cutie de catifea, trecând din mână în mână, prețios ca un secret, prețios ca o bijuterie…

(Era un bărbat care pleca, călătorea, iar când se întorcea, înaintea lui sosea o bijuterie, într-o cutie de catifea. Femeia care îl aştepta deschidea cutia, vedea bijuteria şi atunci ştia că el se va întoarce. Oamenii credeau că e un cadou, câte un prețios cadou pentru fiecare fugă. Dar secretul era că bijuteria era mereu aceeaşi. Se schimbau cutiile, dar ea era tot aceea. Pleca odată cu bărbatul, rămânea cu el pe oriunde se perinda, trecea din valiză în valiză, din oraş în oraş, şi apoi revenea îndărăt. Venea din mâinile femeii şi acolo se întorcea, întocmai

precum orologiul se întorcea în mâinile Amiralului. Oamenii credeau că e un cadou, un prețios cadou pentru fiecare fugă. De fapt era ceea ce păzea firul dragostei lor, în labirintul de lumi prin care bărbatul alerga, ca o fisură de-a lungul unui vas. Era orologiul care număra minutele timpului anomic, şi unic, care era timpul dorinței lor reciproce. Revenea îndărăt înaintea lui pentru ca ea să ştie că înlăuntrul celui care sosea nu se curmase firul acelui timp. Astfel bărbatul sosea, în sfârşit, şi nu era nevoie să spună nimic, să întrebe nimic, şi nici să ştie. Clipa în care se vedeau era, pentru amândoi, încă o dată, aceeaşi clipă.)

...prețios ca un secret, prețios ca o bijuterie – un orologiu care ținea calea ferată laolaltă, care ținea Londra şi Dublinul legate una de altul pentru a nu pieri în deriva unei babilonii de timpuri şi de ore diferite – asta dă de gândit – asta chiar dă de gândit – asta dă de gândit. Despre trenuri. Despre şocul căii ferate.

Înainte vreme, nu fusese niciodată nevoie de acest dans, monoton şi prost cântat, al orologiului. Niciodată. Pentru că nu exista trenul. Nu exista nici măcar ca idee. Şi atunci, să călătoreşti de ici până colo însemna ceva atât de lent, şi de dezarticulat, şi de întâmplător, încât oricum timpul se pierdea fără ca nimeni să viseze măcar să opună vreo rezistență. Rezistau două generale discriminări – zorii, apusul – toate celelalte erau momente amestecate într-o singură mare fiertură de clipe. Mai devreme sau mai târziu se sosea, asta era tot. Însă trenul... acesta era exact, era timp devenit fier, fier în alergare pe două şine, succesiune precisă de înainte şi după, neîncetată procesiune de traverse... Şi mai cu seamă... era viteză... viteză. Viteza nu ierta. Dacă exista o diferență de şapte minute între ora de aici şi ora de acolo, ea le făcea vizibile... le dădea greutate... Anii întregi de drumuri în caleaşcă nu izbutiseră niciodată să le descopere, pe când un singur tren în cursă le putea demasca pentru totdeauna. Viteza. Probabil că i-a explodat înlăuntru, acelei lumi, ca un urlet înăbuşit vreme de mii de ani de zile. Probabil că nimic n-a mai părut la fel ca înainte când a sosit viteza. Toate emoțiile reduse la nişte mici maşini de recalibrare. Cine ştie câte adjective nu s-au pomenit

dintr-odată depăşite. Cine ştie câte superlative nu s-au sfărâmat într-o clipă, dintr-odată penibile şi ridicole... Prin sine trenul n-ar fi fost mare lucru, la urma urmei nu era decât o maşinărie... însă acest lucru e genial: maşinăria aceea nu producea forță, ci ceva încă vag conceptual, ceva ce nu exista: viteză. Nu era o maşină care face ceea ce ar putea face o mie de oameni. Ci o maşină care face ceea ce nu mai existase niciodată. Maşina imposibilului. Una dintre primele şi cele mai faimoase locomotive construite de George Stephenson se numea *Rocket* şi prindea 85 de kilometri pe oră. Ea a fost cea care a câştigat, la 14 octombrie 1829, întrecerea de la Rainhill. La concurs mai participau încă trei locomotive, fiecare cu numele ei frumos (lucrurilor care înspăimântă li se pune întotdeauna un nume, după cum o dovedeşte faptul că oamenii au câte două, din prudență): *Novelty*, *Sans Pareil*, *Perseverance.* La drept vorbind, a fost înscrisă şi o a patra: se numea *Le ciclopède*, o inventase un anume Brandreth, şi consta într-un cal care galopa pe un *tapis roulant* pus în legătură cu patru roți care alergau, la rândul lor, pe şine. Iată cum de fiecare dată, dintotdeauna, trecutul rezistă în fața viitorului, născoceşte compromisuri incredibile, fără cel mai mic simț al ridicolului, se mortifică în disperare numai să posede în continuare prezentul, chiar după expirarea timpului, încăpățânat şi obtuz, iar în timp ce profetice cazane în fierbere îşi fluturau coşurile lucioase în pufnituri şi tifle de abur alb, acela încăleca un biet cal pe o hodoroagă care confunda mijlocul, adică şinele, cu scopul. A fost descalificat, oricum. A fost descalificat încă înainte de start. Astfel, întrecerea a avut loc în patru, *Rocket* şi celelalte trei. Prima probă, un traseu de o milă şi jumătate. *Novelty* l-a înghițit cu o medie de 45 de kilometri pe oră, stârnind o senzație enormă. Păcat că la sfârşit a explodat, chiar aşa, a explodat – trebuie să fie magnific să vezi o locomotivă explodând, cazanul care plesneşte ca o vezică fierbinte, coşul mic îngust şi lung care zboară, dintr-odată la fel de uşor precum aburul pe care-l conține, şi apoi oamenii, fiindcă cineva tot trebuia să se afle la conducerea acelei bombe cu fitilul pus pe două şine de fier, oamenii şi ei zburând ca nişte fantoşe, ca nişte pufăituri

însângerate, rația cotidiană de sânge pentru ungerea roților progresului, trebuie să fie magnific să vezi o locomotivă alergând, şi mai apoi explodând. A doua probă prevedea un traseu de 112 kilometri de acoperit cu viteza de 16 kilometri pe oră. *Rocket* s-a lăsat în urma tuturor, a navigat sigură cu 25 de kilometri pe oră, un spectacol de văzut. După ce s-au făcut calculele, s-a stabilit că a învins. Învinsese ditamai geniul ăla de Stephenson. Şi toate acestea, atenție, nu s-au petrecut în secretul unei adunări de bogătani aflați în căutarea unui sistem rapid şi nedureros de a-şi transporta pretutindeni vagoanele lor de cărbuni. Nu. Toate acestea s-au întipărit, indelebile, în ochii a zece mii de oameni, adică în douăzeci de mii de ochi, un chior mai mult un chior mai puțin, atâția câți s-au adunat de peste tot în acea zi, la Rainhill, ca să asiste la întrecerea secolului – o mică dar enormă porțiune de omenire purtată până acolo de presimțirea că se petrecea un lucru care avea să le perturbe foarte curând mecanismele creierului. O văzură pe *Rocket* defilând pe linia dreaptă de la Rainhill cu 85 de kilometri pe oră. Şi încă asta nu trebuie să fi uimit prea mult: întrucât un obiect în viteză rămânea tot o imagine cu care se mai întâlniseră probabil măcar o dată, fie şi un şoim solitar în picaj, sau un trunchi la vale pe repezişul unui râu, sau cine ştie, o bombă scuipată în cer. Însă deconcertant, asta da, fu gândul care le dădu ghes, elementara deducție că dacă acea locomotivă nu exploda, atunci mai devreme sau mai târziu istoria avea să îi pună să urce acolo, în ea, într-o alergare nebună pe calea aceea de fier, deveniți pe neaşteptate, ei înşişi, chiar ei, nişte şoimi în picaj şi trunchiuri şi bombe scuipate în vânt. Şi este imposibil, de-a dreptul imposibil, să nu se fi gândit, cu toții, dar cu toții, cu o curiozitate generală febrilă şi înfricoşată – ce-o fi lumea, văzută de acolo de sus? Şi îndată după aceea: o fi acela un nou mod de a trăi, sau un mod mai exact şi mai spectaculos de a muri?

Ploua cu răspunsuri, apoi, pe măsură ce înfloreau şine în toate direcțiile şi ridicau ancora trenuri netezind dealuri şi sfredelind munți, parcă trufaşe în sălbatica lor voință de a sosi la destinație. În urechi pătrundea ritmicul vaiet al şinelor, şi între timp totul vibra parcă de trudă, parcă de emoție – un fel

de ticăit perpetuu care îți tăia sufletul cu ferăstrăul. Iar pe geam – pe geam, dincolo de sticlă, defilau cioburile unei lumi preschimbate în țăndări, mereu în fugă, fărâmițată în mii de imagini lungi cât o clipă, smulsă cât colo de o forță nevăzută. „Înainte de inventarea căilor ferate, natura nu mai palpita: era o Frumoasă din Pădurea Adormită” s-a scris. Însă mult timp după aceea, cu mintea de pe urmă. Se făcea poezie. Deocamdată, chiar de primele dăți când Frumoasa din Pădurea Adormită se lăsa violată de acea mașinărie lansată cu o viteză vinovată, tocmai violența rămase întipărită în cuvinte şi în amintiri. Şi teama. „Este cu adevărat un zbor, şi nu ne putem sustrage de la ideea că cel mai mic accident ar putea cauza moartea instantanee a tuturor”, aşa se gândea. Şi, cu siguranță, trebuie să se fi format inconştient în minte o conexiune precisă între acea presimțire a morții şi imaginea deformată pe care, de la geam şi cu prețul riscării vieții, lumea o oferea despre sine. Precum morților, cărora le trece pe dinaintea ochilor în câteva clipe o viață întreagă, depănându-se cu repeziciune. Acelora li se depănau pajişti, oameni, case, râuri, animale…

Trebuie să ne imaginăm teama de o parte şi acel bombardament de imagini de cealaltă, sau mai curând una, teama, înlăuntrul celuilalt, bombardamentul, ca nişte unde concentrice ale unei singure sufocări, chinuitoare, desigur, dar şi… un fel de bruscă sfâşiere a percepției, ceva ce trebuie să fi conținut scânteia unei plăceri arzătoare – o înşurubare progresivă a ritmului percepțiilor, de la pornirea lentă la alergarea integrală prin lucruri, un întreg catastif vertiginos de imagini care se îngrămădesc în neorânduială înghesuindu-se în ochi, răni incurabile în memorie, şi frânturi, fâşii de privelişte, fugi de obiecte, pulbere de lucruri – asta *trebuie să* fi însemnat *plăcere, pen*tru Dumnezeu – „ințețire a vieții nervoase”, a numit-o ulterior Simmel – pare un buletin medical – şi într-adevăr are profilul, şi gustul, bolii, acea hipertrofiere a văzului şi auzului – ți se întindeau rețelele din creier, dureros, până la limită, ca nişte pânze de păianjen vlăguite, chemate după secole de somn să captureze zborul unor imagini frenetice, figuri ca nişte insecte prăbuşite din vârtejul

vitezei, iar păianjenul, care erai tu, tot străduindu-se înainte şi înapoi, undeva între beţia îndopării şi precisa, exacta, numerica certitudine că pânza era la o clipă de a ceda pentru totdeauna, rostogolindu-se în jurul ei înseşi, un cocoloş de borangic, un amestec atârnând fără rost, un nod de acum inextricabil, geometrii perfecte pierdute pentru totdeauna, un bol dezolant de creier descompus – plăcerea sfredelitoare de a devora imagini într-un ritm supraomenesc şi durerea acelei colivii de fire ţesută până la epuizare – plăcerea şi zgomotul surd al strivirii – plăcerea şi, înlăuntrul ei, perfidă, boala – plăcerea şi înlăuntrul ei boala, boala şi înlăuntrul ei plăcerea – amândouă urmărindu-se în gogoaşa fricii – frica şi înlăuntrul ei plăcerea şi înlăuntrul ei boala şi înlăuntrul ei frica şi înlăuntrul ei boala şi înlăuntrul ei plăcerea – aşa ţi se învârtea pe dinăuntru sufletul, la unison cu roţile trenului dezlănţuite pe drumul făcut din fier – perversă rotaţie atotputernică – aşa mi se roteşte sufletul pe dinăuntru, fărâmiţându-se clipele şi anii – perversă rotaţie atotputernică – cine ştie dacă există vreun fel de-a o opri, cine ştie dacă trebuie chiar oprită – cine ştie dacă chiar e scris să doară atât de rău – şi de unde oare a pornit, poate că dacă ar şti, cineva s-ar putea întoarce acolo sus, în vârful povârnişului cu sufletul la gură, la începutul liniei ferate, şi ar putea să se mai gândească puţin înainte – aşa se tot răsuceşte sufletul pe dinăuntru, perversă rotaţie atotputernică – cine ştie dacă este *forţă* sau doar o sleită înfrângere – şi chiar dacă ar fi *forţă* şi *viaţă,* trebuia să fie chiar aşa? minuţioasă şi crudă exterminare care îţi încolţeşte înăuntru – cine ştie dacă există un fel de-a o opri, sau un loc – un loc oarecare unde să nu bată vântoasa acestei rotaţii perverse ce inelează învârtirile progresivei şi nicicând reversibilei istoviri, car mizerabil care macină prinderea de nefrânt a celor mai geniale dorinţe – plăcerea şi înlăuntrul ei boala şi înlăuntrul ei frica şi înlăuntrul ei plăcerea şi înlăuntrul ei boala şi înlăuntrul ei frica şi înlăuntru – să vină cineva şi pe tăcute s-o oprească, să o amuţească într-un ungher de victorioasă linişte, să o dizolve pentru totdeauna în noroiul unei vieţi oarecare de ispăşit într-un timp rămas fără ore – ori să-şi pună capăt vieţii într-o clipă fără memorie – într-

o clipă – să-şi pună capăt vieţii. În trenuri, ca să se salveze, ca să oprească perversa rotaţie a acelei lumi care îi izbea de dincolo de sticlă, şi pentru a se feri de frică, şi pentru a nu se lăsa absorbiţi de ameţeala vitezei care cu siguranţă le va fi bătut în creier cel puţin sub forma acelei lumi care se târa dincolo de sticlă în alcătuiri nemaivăzute înainte vreme, minunate desigur, dar imposibile întrucât faptul de a li te încredinţa fie şi pentru o clipă repunea în cursă instantaneu frica, şi în consecinţă acea nelinişte densă şi informă care cristalizată în gând se dovedea a fi întocmai nimic altceva decât gândul surd al morţii – în trenuri, ca să se salveze, îşi luară obiceiul de a se încredinţa unui gest meticulos, o practică de altminteri recomandată chiar de medici şi de iluştri savanţi, o minusculă strategie de apărare, evidentă dar genială, un mic gest exact, şi splendid.

În trenuri, ca să se salveze, citeau.

Frecţia perfectă. Fixa exactitate a scrierii ca sutură a unei groaze. Ochiul care găseşte în minusculele serpentine dictate de rânduri scurtătura bătătorită pentru a scăpa de fluxul indistinct de imagini impus de geam. În gări se vindeau nişte lămpi speciale, lămpi pentru lectură. Se ţineau într-o mână, descriau un intim con de lumină de fixat peste pagina deschisă. Trebuie să ne închipuim. Un tren în alergare furibundă pe două lame de fier, şi înlăuntrul trenului un ungher de magică nemişcare decupat minuţios de rigoarea unei flăcărui. Viteza trenului şi fixitatea cărţii iluminate. Etern schimbătorul polimorfism al lumii din jur şi împietritul microcosmos al unui ochi care citeşte. Ca un sâmbure de linişte în miezul unui vuiet. Că n-ar fi o istorie adevărată, adevărată istorie, ne-am putea gândi: nu-i decât frumuseţea unei metafore exacte. În sensul că poate, dintotdeauna, şi pentru toată lumea, *să citeşti* nu înseamnă niciodată altceva decât să fixezi un punct ca să nu fii sedus, şi ruinat, de incontrolabila alunecare a lumii. Nu s-ar citi nimic, dacă n-ar fi din frică. Sau pentru a amâna ispita unei dorinţe ruinătoare căreia, se ştie, nu îi poţi rezista. Citeşti ca să nu-ţi ridici privirea spre geam, ăsta-i adevărul. O carte deschisă înseamnă întotdeauna certificarea prezenţei unui laş – ochii pironiţi

asupra acelor rânduri pentru a nu-şi lăsa privirea furată de usturimea lumii – cuvintele care unul câte unul strâng huruitul lumii într-o pâlnie opacă până când îl fac să se prelingă în mici forme de sticlă numite cărți – cea mai rafinată dintre retrageri, ăsta-i adevărul. O murdărie. Însă: *tare gingaşă.* Acest lucru e important, şi mereu va trebui amintit, şi transmis, din când în când, de la bolnav la bolnav, ca un secret, secretul, care să nu se risipească niciodată în renunțarea nimănui sau în forța nimănui, care să supraviețuiască totdeauna în memoria cel puțin a unui suflet istovit, iar acolo să sune ca un verdict în măsură a face să tacă pe orişicine: cititul e o murdărie tare gingaşă. Cine poate pricepe ceva din gingăşie dacă nu şi-a aplecat vreodată propria viață, în întregime, peste primul rând al primei pagini dintr-o carte? Nu, aceasta este singura şi cea mai gingaşă pază a oricărei frici – o carte care începe. Astfel încât, pe lângă mii de alte lucruri, pălării, animale, ambiții, valize, bani, scrisori de dragoste, boli, sticle, arme, amintiri, cizme, ochelari, blănuri, râsete, priviri, tristeți, familii, jucării, combinezoane, oglinzi, mirosuri, lacrimi, mănuşi, zgomote – pe lângă acele mii de lucruri pe care deja le ridicau de la pământ şi le aruncau la viteze miraculoase, acele trenuri care brăzdau înainte şi-napoi lumea ca nişte răni fumegânde purtau cu ele şi singurătatea neprețuită a acestui secret: arta de a citi. Toate acele cărți deschise, infinite cărți deschise, ca nişte ferestruici deschise către înlăuntrul lumii, semănate pe un proiectil ce oferea privirii, numai să fi avut curajul de a o ridica, spectacolul scânteietor al lumii de afară. Înlăuntrul lumii şi lumea de afară, înlăuntrul lumii şi lumea de afară. Înlăuntrul lumii şi lumea de afară. Înlăuntrul lumii şi lumea de afară. Până la urmă aşa se sfârşeşte, că într-un fel sau altul, încă o dată, se alege înlăuntrul lumii, în timp ce de jur împrejur îți huruie ispita de a-ți pune capăt vieții odată şi de a risca să vezi lumea asta de afară, oare ce-o fi, e posibil să fie cu adevărat atât de fioroasă, e posibil să nu dispară niciodată frica asta laşă de a muri, de a muri, muri, muri, muri, muri, muri? Moartea cea mai absurdă, dar dacă se vrea şi cea mai punctuală şi justă şi responsabilă, a avut-o Walter Huskisson, senatorul Walter

Huskisson. Era senator, dânsul, şi mai mult ca oricine altcineva se luptase pentru ca parlamentul şi naţiunea şi lumea întreagă să accepte revoluţia drumurilor ferate, şi în general benefica nebunie a trenurilor. Astfel a avut parte de un loc de onoare în vagonul autorităţilor când în cele din urmă, în 1830, cu mare solemnitate şi fast generos, s-a inaugurat linia Liverpool-Manchester, pornindu-se de la Liverpool o frumuseţe de opt trenuri, unul după altul, pe primul îl conducea George Stephenson în persoană, în picioare într-al său *Northumbrian*, în ultimul era o fanfară care a cântat de-a lungul întregii călătorii, cine ştie ce, cine ştie dacă o fi conştientizat că era prima fanfară, după toate probabilităţile, chiar prima fanfară din istoria lumii care cânta o muzică mişcându-se cu cincizeci de kilometri pe oră. La jumătatea traseului se luă hotărârea de a se face o pauză, de a opri într-o gară intermediară, pentru ca oamenii să se poată odihni după emoţie, şi după oboseală şi după hurducături şi după aer şi după lumea aceea care nu înceta să ţâşnească de jur împrejur – se luă hotărârea de a opri lumea niţel, într-un cuvânt, şi se alese o gară intermediară şi solitară, în mijlocul neantului. Oamenii coborâră din vagoane, şi în particular coborî Walter Huskisson dintr-al său, care era acela al autorităţilor, coborî primul şi aceasta se dovedi o împrejurare nu lipsită de importanţă dat fiind că de cum coborî – primul, din vagonul autorităţilor – fu izbit de unul dintre cele opt trenuri care înainta agale pe linia alăturată, nu îndeajuns de agale ca să poată frâna dinaintea senatorului Walter Huskisson care, primul, tocmai cobora din vagonul autorităţilor. Îl prinse tangenţial, dacă e să spunem adevărul până la capăt. Îl lăsă acolo, cu un picior zdrobit şi cu o stupoare buimacă în ochi. Putea fi cea mai răsunătoare batjocură, cea mai evidentă dovadă în sprijinul celor care denunţau diavoleasca putere distructivă a acelor maşini infernale care nu se ruşinau nici măcar să-l strivească pe cel mai pasionat şi mai sincer dintre părinţii şi susţinătorii lor. Putea fi discreditarea definitivă şi irefutabilă. Dar senatorul mai avea ceva mărunţiş de pasiune de cheltuit şi reuşi să nu moară acolo. Se ţinu tare. Astfel întoarseră un tren – cum, nu

se ştie – şi îl trimiseră cu viteză maximă din nou spre Liverpool după ce îl încărcaseră cu trupul zdrobit al senatorului, zdrobit dar viu, atârnat de viață printr-o suflare dar încă acolo, îndeajuns de sfărâmat de durere ca să-şi piardă mințile dar încă viu atât cât îi era îndeajuns ca să-şi dea seama că un tren înghițea văzduhul şi timpul pentru el, lansat cu viteza maximă pe neantul a două linii de fier cu singurul scop de a izbuti, în cele din urmă, să îl salveze. Apoi, ca să spunem totul până la capăt, nu l-a salvat. Dar ajunse viu la spitalul din Liverpool, şi acolo muri, acolo şi nu mai devreme. Astfel încât a doua zi, în toate ziarele, undeva prin marile pagini dedicate istoricei inaugurări, apăru într-adevăr o scurtă notă închinată morții ieşite din comun a senatorului Walter Huskisson, însă nu sub titlul, care n-ar fi părut lipsit de logică, „Senator zdrobit de tren”, ci sub titlul, privitor în perspectivă, „Un tren în cursă pentru salvarea senatorului”, sub care, cu un condei inspirat, cronicarul de serviciu povestea cursa eroică împotriva timpului, formidabila capacitate a monstrului mecanic de a înghiți spațiu şi timp pentru a reuşi să aducă trupul horcăitor al senatorului la spitalul din Liverpool în numai două ore şi douăzeci şi trei de minute, o bravură infinită, o acrobație futuristă grație căreia senatorului nu i-a revenit anemica soartă de a crăpa cu capul rezemat de un bolovan, în mijlocul câmpului, ci aceea, nobilă, de a se stinge în sânul medicinii oficiale, într-un pat adevărat şi cu un acoperiş deasupra capului. Aşa se săvârşi, iar ceea ce putea fi batjocura cea mai crâncenă, discreditarea finală şi decisivă, deveni astfel, dimpotrivă, ultima grandioasă perorație a senatorului Walter Huskisson întru apărarea trenului, înțeles ca idee şi ca obiect, ultimul său discurs de neuitat, un discurs mut, dincolo de toate, practic nimic mai mult decât un horcăit slobozit la şaptezeci de kilometri pe oră în aerul serii. Şi cu toate că nimic nu a mai rămas din el, în amintirea Istoriei, e lucru sigur că celor ca el le datorează Istoria amintirea vremurilor când trenurile erau pentru prima oară trenuri. Sute de persoane chiar mai obscure, cu toate fără niciun tam-tam dedicate construirii acelui grandios hazard al imaginației, care dintr-odată izbutea să comprime spațiul şi să fărâmițeze timpul,

reproiectând hărțile geografice ale pământului şi visele oamenilor. Nu s-au temut că lumea se va destrăma strânsă într-un asemenea fel, cu acele căi ferate, sau chiar au avut o clipă de spaimă, la început, când cu o delicatețe în felul său afectuoasă au proiectat primele drumuri ferate alături de cele normale, chiar alături, curbă după curbă, ceea ce constituia un mod de a şopti viitorul în loc de a-l striga, ca să nu sune prea înfricoşător, şi au continuat să îl şoptească până când cineva s-a gândit că sosise vremea ca această idee să fie eliberată de oricare alta, şi au eliberat-o, îndepărtându-se de drumurile dintotdeauna şi descătuşând liniile în singurătatea forței lor, arând traiectorii nicicând imaginate înainte vreme.

Toate acestea s-au petrecut, într-o zi. Şi nu a fost un lucru de nimic, ci un lucru imens – imens – astfel încât e dificil de conceput totul laolaltă, dintr-o bucată, cu tot ceea ce cuprindea înlăuntrul său, toată învălmăşeala de consecințe care colcăiau în el, un univers de mărunțişuri giganteşti, e dificil, desigur, şi totuşi dacă cineva ar fi în stare să conceapă lucrul acela imens, să simtă sunetul pe care l-a slobozit explodând în mintea acelor oameni, în momentul acela, dacă cineva ar fi în stare să-l imagineze pentru o clipă, doar atunci poate că ar apuca să priceapă cum s-a făcut că în acea seară, când clopotnița din Quinnipak se puse pe sunat miezul nopții şi Jun se aplecă peste chipul domnului Rail ca să-l întrebe „Aşadar, ce-ai cumpărat de data asta, domnule Rail cel nebun?”, domnul Rail o strânse cu putere şi, gândindu-se că niciodată nu va înceta să o dorească, îi şopti:

— O locomotivă.

2

— Vreți să-mi repetați nota mea, domnule Pekisch?
— Nu se poate să o uitați în fiecare săptămână, doamnă Trepper…
— Vă spun, şi mie mi se pare de necrezut, şi totuşi…
Pekisch cotrobăi prin geantă până când găsi fluieraşul potrivit, suflă în el şi în cameră răsună un limpede la bemol.
— Iată, chiar aceea… ştiți, parcă e cea a doamnei Arrani, parcă e chiar aceeaşi, şi când colo…
— Doamna Arrani îl are pe sol, e cu totul altă notă…
Doamna Arrani confirmă făcând să trâmbițeze cu o acută sol-ul ei personal.
— Mulțumesc, doamnă, e suficient…
— Era doar ca s-o ajut…
— Desigur, e foarte bine, dar acum linişte…
— Scuză-mă, Pekisch…
— Ce mai e, Brath?
— Voiam doar să spun că lipseşte doctorul Meils.
— L-a zărit cineva pe domnul doctor?
— Domnul doctor nu-i, s-a dus la familia Ornevall, se pare că pe doamna Ornevall au apucat-o durerile naşterii…
Pekisch scutură din cap.
— Ce notă avea doctorul?
— Mi.
— Bine, o să-l fac eu pe mi.
— Pekisch, dacă vrei îl fac eu pe mi şi Arth îl face pe si al meu şi…
— Să nu complicăm lucrurile, okay? O să-l fac eu pe mi… fiecare să-şi țină nota lui şi pe mi o să-l fac eu.
— Doctorul îl făcea foarte bine…
— Bine, bine, o să-l facă foarte bine data viitoare, acum să începem… vă rog, linişte.

Treizeci şi şase de perechi de ochi se aţintiră asupra lui Pekisch.

— În seara asta vom executa *Pădure fermecată, codri natali.* Prima strofă în şoaptă, refrenul mai vioi, vă rog. Okay. Toată lumea la locul ei. Ca întotdeauna: uitaţi cine sunteţi şi lăsaţi muzica să lucreze. Sunteţi gata?

În fiecare vineri seara Pekisch cânta la umanofon. Era un instrument ciudat. El îl inventase. Practic era un soi de orgă în care însă în locul tuburilor erau oameni. Fiecare om emitea o notă şi numai una: pe a sa personală. Pekisch manevra totul de pe o claviatură rudimentară: când apăsa pe o clapă un complex sistem de coarde făcea să parvină la încheietura mâinii drepte a cântăreţului o smucitură puternică: iar când simţea smucitura cântăreţul îşi emitea nota. Dacă Pekisch ţinea clapa apăsată coarda continua să tragă şi cântăreţul continua cu nota lui. Când Pekisch dădea drumul clapei coarda slăbea şi cântăreţul tăcea mâlc. Elementar.

După spusa inventatorului său, umanofonul prezenta un avantaj fundamental: le permitea chiar şi persoanelor celor mai afone să cânte într-un cor. Într-adevăr, dacă e adevărat că multă lume nu e în stare să înşiruie trei note fără să distoneze, pe de altă parte, foarte rar găseşti pe cineva incapabil să emită o notă şi numai una cu intonaţie perfectă şi timbru bun.

Umanofonul se întemeia pe această capacitate aproape universală. Fiecare executor nu trebuia decât să fie atent la nota sa personală: de restul se ocupa Pekisch.

Evident, instrumentul nu era capabil de mari agilităţi şi tindea să capoteze atunci când se abordau pasaje deosebit de iuţi sau de complicate. Ţinând seama şi de acest aspect, Pekisch pusese la punct un repertoriu convenabil, constituit aproape în întregime de variaţiuni de-ale sale pe teme populare. Pentru a rafina rezultatele se bizui pe o răbdătoare muncă didactică şi pe eficacitatea elocinţei sale.

— Voi nu veniţi aici ca să cântaţi o notă oarecare. Voi veniţi aici ca să cântaţi nota *voastră.* Nu-i puţin lucru: e ceva tare frumos. Să ai o notă, vreau să spun: o notă numai pentru tine. Să o recunoşti, dintr-o mie, şi s-o porţi după tine, în tine şi cu tine. Puteţi la o adică să nu mă credeţi, dar eu vă spun că ea

respiră atunci când voi respirați, vă aşteaptă când dormiți, vă urmează oriunde v-ați duce şi jur că nu vă va slăbi până când voi nu vă veți hotărî să crăpați, iar atunci va crăpa odată cu voi. Puteți prea bine să vă faceți că plouă, puteți să veniți aici şi să-mi spuneți, dragă Pekisch, îmi pare rău dar chiar nu cred că am nicio notă înlăuntrul meu, şi să plecați, pur şi simplu să plecați… însă adevărul este că nota aceea există… există dar voi nu vreți s-o ascultați. Iar asta e o idioție, e o capodoperă a idioțeniei, într-adevăr, o idioțenie de să rămâi tablou. Să ai o notă, care-i a ta, şi s-o laşi să putrezească înlăuntru… nu… stați să mă ascultați… chiar dacă viața face un zgomot infernal, ascuțiți-vă auzul până când veți ajunge s-o auziți şi atunci țineți-o strâns, n-o lăsați să vă mai scape. Purtați-o cu voi, repetați-o când sunteți la muncă, cântați-o în capul vostru, lăsați-o să vă sune în urechi, şi pe sub limbă şi în vârful degetelor. Eventual şi în picioare, da, în felul ăsta cine ştie dacă nu cumva veți reuşi să ajungeți o dată punctuali, fiindcă nu-i posibil să începem mereu cu o jumătate de oră întârziere, în fiecare vineri, cu întârziere, o spun şi pentru dumneata, domnule Porter, ba chiar în primul rând pentru dumneata, cu tot respectul, însă n-am văzut niciodată nota sol intrând pe uşa aia înainte de ora opt şi jumătate, niciodată, cu toții pot depune mărturie: niciodată.

În fine, Pekisch se exprima cu mai multă eleganță. Iar oamenii stăteau şi-l ascultau. Aşa se explică de ce, cu excepția cazului particular al doamnei Trepper, toți componenții umanofonului etalau o siguranță a intonației cu adevărat ieşită din comun. Puteai să-i opreşti în orice moment, în orice loc, să le ceri să le auzi nota, iar ei, cu o infinită naturalețe, o scoteau la iveală, cu exactitatea unor instrumente de alamă, când de fapt erau oameni. Într-adevăr, o purtau după ei (şi în ei şi cu ei) întocmai cum gândea Pekisch, ca pe un parfum, ca pe o amintire, ca pe o boală. Chiar aşa. Pe termen lung *deveneau* acea notă. De pildă, când a murit reverendul Hasek (ciroză hepatică) fu limpede pentru toată lumea că nu murise doar reverendul Hasek ci şi, iar într-un anumit sens mai cu seamă, fa diezul cel mai jos al umanofonului. Ceilalți doi fa diez (domnul Wouk şi doamna Bardini) au ținut discursul

comemorativ, iar Pekisch a compus pentru acest prilej un rondou pentru fanfară şi umanofon care atingea toate notele cu excepția celei proaspăt răposate. Acest lucru a suscitat o vie emoție.

Chiar aşa.

— Scuză-mă, Pekisch…

— Ce mai e, Brath?

— Voiam doar să spun că lipseşte doctorul Meils.

— L-a zărit cineva pe domnul doctor?

— Domnul doctor nu-i, s-a dus la familia Ornevall, se pare că pe doamna Ornevall au apucat-o durerile naşterii…

Pekisch scutură din cap.

— Ce notă avea doctorul?

— Mi.

— Bine, o să-l fac eu pe mi.

— Pekisch, dacă vrei îl fac eu pe mi şi Arth îl face pe si al meu şi…

— Să nu complicăm lucrurile, okay? O să-l fac eu pe mi… fiecare să-şi țină nota lui şi pe mi o să-l fac eu.

— Doctorul îl făcea foarte bine…

— Bine, bine, o să-l facă foarte bine data viitoare, acum să începem… vă rog, linişte.

Treizeci şi şase de perechi de ochi se ațintiră asupra lui Pekisch.

— În seara asta vom executa *Pădure fermecată, codri natali.* Prima strofă în şoaptă, refrenul mai vioi, vă rog. Okay. Toată lumea la locul ei. Ca întotdeauna: uitați cine sunteți şi lăsați muzica să lucreze. Sunteți gata?

După două ore se întorceau acasă, Pekisch şi Pehnt, Pehnt şi Pekisch, lunecau prin întuneric spre vila văduvei Abegg, unde unul îşi avea odaia de chiriaş cu pensiune pe viață iar celălalt patul de simili-fiu provizoriu. Pekisch fluiera melodia din *Pădure fermecată, codri natali.* Pehnt păşea punând un picior în fața celuilalt ca pe un fir invizibil suspendat deasupra unui canion adânc de patru sute de metri, sau poate chiar mai mult.

— Spune-mi, Pekisch…

— Mmm…

— O să am şi eu o notă?
— Sigur c-o să ai.
— Când?
— Mai devreme sau mai târziu.
— Mai devreme sau mai târziu când?
— Eventual când o să creşti cât haina aceea a ta.
— Şi ce notă o să fie?
— Nu ştiu, băiete. Însă când va sosi clipa o vei recunoaşte.
— Eşti sigur?
— Jur.

Pehnt reîncepu să păşească pe firul imaginar. Partea frumoasă era că nici atunci când cădea nu se întâmpla nimic. Era un canion foarte adânc. Dar era un canion bun la suflet. Te lăsa să greşeşti, mai mereu.

— Spune, Pekisch.
— Mmm…
— Tu ai o notă, nu-i aşa?

Tăcere.

— Ce notă e, Pekisch?

Tăcere.

— Pekisch…

Tăcere.

Fiindcă, pentru a spune adevărul până la capăt, Pekisch nu avea o notă a lui. Începea să îmbătrânească, cânta la o mie de instrumente, inventase tot atâtea, capul îi vâjâia de sunete infinite, putea să vadă sunetul, ceea ce nu-i totuna cu a-l auzi, ştia ce culoare au zgomotele, unul câte unul, auzea cum cântă chiar şi o piatră nemişcată – însă o notă a lui, n-avea. Nu era o poveste simplă. Avea prea multe note înlăuntrul său pentru a şi-o găsi pe a lui. E dificil de explicat. Aşa era, şi gata. O înghițise infinitul, nota aceea, aşa cum marea poate înghiți o lacrimă. Să tot încerci s-o pescuieşti îndărăt… poate să-ți ia o viață întreagă. Viața lui Pekisch. Un lucru care nu-i uşor de înțeles. Dacă cineva ar fi fost acolo, în noaptea aceea când ploua cu găleata şi clopotnița din Quinnipak bătea ora unsprezece, poate că atunci ar putea înțelege, dacă ar fi văzut cu ochii săi, dacă l-ar fi văzut, pe Pekisch, în noaptea aceea. Atunci da. Poate că ar înțelege. Ploua de nu se mai oprea şi

clopotnița din Quinnipak începu să bată ora unsprezece. Ar trebui ca cineva să se fi aflat acolo, atunci. Acolo, în clipa aceea. Acolo. Ca să înțeleagă. Ceva din tot acel tot.

3

Inginerul feroviar se numea Bonetti. Foarte elegant, cu puțin păr pe cap. Se parfuma într-un mod exagerat. Consulta cu o frecvență aparte ceasul din jiletcă, ceea ce îl făcea să pară mereu pe punctul de plecare, chemat de angajamente presante. În realitate era un obicei pe care îl contractase cu ani în urmă, în ziua când, în îmbulzeala de sărbătoarea Sfântului Patrick, îi fusese furat un ceas asemănător, prețioasă amintire de familie. Nu că s-ar fi uitat la oră: controla dacă ceasul încă mai era acolo. Când ajunse la Quinnipak, după trei ore de trăsură, rosti următoarea scurtă sentință:

— Necesitatea unei căi ferate pentru acest să-l numim oraş nu e doar logică, ci şi întru totul evidentă.

Apoi coborî din trăsură, încercă să se scuture nițel de praf, se uită la ceas şi întrebă unde se află casa domnului Rail. Împreună cu dânsul călătorea asistentul său, un omuleț zâmbitor care, cu un redus simț al oportunității, purta numele de Bonelli. Brath, care se dusese să-i întâmpine, îi aduse în brişcă pe drumul care ducea în jos spre sticlărie, iar de acolo, în sus, pe deal până la casa domnului Rail.

— Ce casă magnifică – comentă inginerul Bonetti, uitându-se la ceas.

— Cu adevărat magnifică – răspunse Bonelli, pe care de altminteri nimeni nu-l întrebase nimic.

Se adunară în jurul unei mese: Bonetti, Bonelli, domnul Rail şi bătrânul Andersson. „După câte ştiu şinele nu se fac din sticlă: ce caut eu acolo?” protestase bătrânul Andersson. „Tu vino şi ascultă, de restul mă ocup eu” răspunsese domnul Rail. „Şi-apoi cine ți-a zis: poate că de sticlă ar merge foarte bine.” Pe masă era întinsă o hartă mare a regiunii Quinnipak. Bonelli venise cu un voluminos fascicul şi cu o masă de scris portabilă. Domnul Rail era în halat. Bonetti se uită la ceas. Bătrânul Andersson îşi aprinse pipa din spumă de mare.

— Îmi închipui, domnule Rail, că ați studiat deja care va fi traseul căii ferate… – zise Bonetti.

— Poftim?

— Vreau să spun… ar trebui să ne specificați de unde intenționați să pornească drumul de fier şi până în ce oraş aveți de gând să ajungă.

— Ah, păi… trenul va pleca din Quinnipak, e hotărât… sau mai bine zis de aici, va porni cam de pe-aici… mă gândeam de la poalele dealului, e o pajişte mare, cred că ar fi ideal…

— Şi care ar fi destinația? – întrebă Bonetti cu un firicel de scepticism în glas.

— Destinația?

— Oraşul până la care să ajungă trenul.

— Păi, nu există niciun oraş anume în care să ajungă trenul… nu.

— Iertați-mă, dar un oraş trebuie să existe…

— Credeți?

Bonetti se uită la Bonelli. Bonelli se uită la Bonetti.

— Domnule Rail, trenurile servesc la transportul de mărfuri şi de persoane dintr-un oraş în altul, acesta este rostul lor. Dacă un tren nu are un oraş în care să ajungă e un tren care n-are rost.

Domnul Rail oftă. Lăsă o clipă să treacă şi apoi vorbi, cu un glas plin de o răbdare înțelegătoare.

— Dragă domnule inginer Bonetti, singurul rost adevărat al unui tren este să alerge pe suprafața pământului cu o viteză pe care niciun om nu-i în stare s-o aibă. Singurul rost adevărat al unui tren este că omul urcă în el şi vede lumea aşa cum n-a mai văzut-o niciodată înainte, şi vede atât de mult din ea, dintr-o singură dată, cum n-a mai văzut într-o mie de drumuri cu trăsura. Dacă mai apoi, între timp, această maşină reuşeşte să mai transporte şi ceva cărbune şi câteva vaci dintr-un sat într-altul, cu atât mai bine: dar nu asta contează. De aceea, în ce mă priveşte, nu-i nicio nevoie ca trenul meu să aibă un oraş la care să ajungă, pentru că, în general, nu are nevoie să ajungă nicăieri, misiunea sa fiind să alerge cu o sută pe oră prin mijlocul lumii şi nu să ajungă undeva.

Inginerul Bonetti îl săgetă cu o privire furibundă pe nevinovatul Bonelli.

— Dar e cu totul absurd! Dacă ar fi cum spuneți dumneavoastră, atunci ar trebui să se facă o cale ferată circulară, un mare inel de vreo zece kilometri şi apoi să fie pus să alerge pe el un tren care după ce a ars chile de cărbune şi a cheltuit o grămadă de bani ar obține formidabilul rezultat de a readuce pe toată lumea în punctul de plecare!

Bătrânul Andersson fuma fără să-şi clintească un rid. Domnul Rail continuă cu un calm olimpian.

— Asta e o altă poveste, dragă domnule inginer, nu trebuie să confundăm lucrurile. Cum v-am explicat în scrisoarea mea, aş dori să construiesc o cale ferată de două sute de kilometri perfect dreaptă, şi v-am explicat şi de ce. Traiectoria unui proiectil este rectilinie şi trenul e un proiectil tras în aer. Ştiți, e foarte frumoasă imaginea unui proiectil în zbor: e metafora exactă a destinului. Proiectilul zboară şi nu ştie dacă va omorî pe careva sau dacă va sfârşi în neant, dar până una, alta zboară şi în zborul lui e deja scris dacă va sfârşi prin a terciui inima unui om sau dacă va sfărâma un zid oarecare. Vedeți destinul? Totul e deja scris şi totuşi nimic nu se poate citi. Trenurile sunt proiectile şi sunt şi ele nişte metafore exacte ale destinului: mult mai frumoase şi mult mai mari. Iată, eu cred că ar fi minunat să se proiecteze peste suprafața pământului aceste monumente ale incoruptibilei şi liniarei traiectorii a destinului. Sunt ca nişte tablouri, ca nişte portrete. Vor transmite peste ani profilul implacabil a ceea ce numim destin. De aceea, trenul meu va merge drept două sute de kilometri, dragă domnule inginer, şi nu vor exista curbe, nu, nicio curbă.

Inginerul Bonetti stătea în picioare cu fața încremenită într-o expresie de năucire deplină. Cine se uita la el ar fi zis că cineva izbutise din nou să îi şterpelească ceasul.

— Domnule Rail!

— Da, domnule inginer…

— DOMNULE RAIL!

— Spuneți.

Însă în loc să spună, Bonetti se prăbuşi în scaun, ca un boxer care după două croşee expediate în gol se prăvăleşte

descurajat la podea. Atunci Bonelli dovedi că era ceva mai mult decât o nulitate.

— Dumneavoastră aveți perfectă dreptate, domnule Rail – zise el.

— Mulțumesc, domnule...

— Bonelli.

— Mulțumesc, domnule Bonelli.

— Da, dumneavoastră aveți perfectă dreptate, şi cu toate că obiecțiile domnului inginer sunt absolut întemeiate, nu se poate nega că aveți nişte idei foarte precise despre ceea ce vreți, şi că prin urmare asta meritați să obțineți. Totuşi, dacă îmi îngăduiți, dați-mi voie să vă spun că eventualitatea de a alege un oraş ca punct de sosire al trenului dumneavoastră nu ar trebui exclusă într-un mod atât de drastic. Dacă, aşa cum mi se pare că am înțeles, alegerea locului unde se vor termina şinele vă este cu totul indiferentă, nu ar trebui să vă deranjeze dacă, să spunem *din întâmplare*, locul acela va fi un oraş, un oraş oarecare. Vedeți, o asemenea eventualitate ne-ar rezolva multe probleme: ar fi mai simplu să construim drumul de fier şi ar fi mai simplu, într-un viitor, să punem să alerge pe el un tren.

— Vreți să rezumați?

— Simplu: indicați-ne un oraş oarecare pe această hartă care să fie la o distanță de două sute de kilometri de aici şi veți avea cei două sute de kilometri de şine drepte şi peste ele un tren care aleargă cu două sute la oră.

Domnul Rail schiță un satisfăcut zâmbet de stupoare. Aruncă o privire spre bătrânul Andersson şi apoi se aplecă peste hartă. O studia ca şi când n-ar mai fi văzut-o, ceea ce de altfel era absolut probabil. Măsura cu degetele, mormăia ceva, se plimba cu privirea. În jur, tăcere deplină. Trecu poate un minut. Apoi bătrânul Andersson se scutură din nemişcarea sa, se întinse peste hartă, îşi folosi pipa spre a măsura două distanțe, zâmbi satisfăcut, se apropie de domnul Rail şi îi şopti un nume la ureche.

Domnul Rail îşi dădu drumul pe spătarul scaunului ca şi când ceva l-ar fi izbit.

— Nu – zise el.

— De ce nu?
— Pentru că acolo nu putem, Andersson, acela nu-i un oraş oarecare.
— Exact. Tocmai pentru că nu-i un oraş oarecare…
— Eu nu pot să pun trenul să ajungă până acolo, încearcă să înțelegi.
— Nu-i nimic de înțeles. E foarte simplu. Nimeni nu ne interzice să-l punem, trenul acela, să ajungă până acolo, nimeni.
— Nimeni nu ne interzice dar e mai bine să-l punem noi să ajungă în altă parte, ăsta-i adevărul.
Bonetti şi Bonelli asistau nemişcați şi tăcuți ca două lespezi funerare.
— Şi-apoi Jun nu mi-ar ierta-o niciodată.
Tăcu domnul Rail după ce şoptise „Şi-apoi Jun nu mi-ar ierta-o niciodată”. Tăcu pentru o clipă şi bătrânul Andersson. Apoi se ridică şi adresându-se celor doi oaspeți le zise:
— Îi rugăm pe domnii să ne scuze o clipă.
Îl luă pe domnul Rail şi îl duse în încăperea alăturată. Salon chinezesc.
— Nu numai că Jun te va ierta: dar acesta va fi ultimul şi cel mai frumos cadou.
— Cadouri? Dar e absurd cât cuprinde, ea nu vrea nici să audă de Morivar, iar eu îi pun un tren să ajungă acolo… nu, nu, nu-i o idee bună, Andersson…
— Ascultați-mă bine, domnule Rail: voi doi puteți să nici nu vorbiți vreodată despre Morivar, veți putea păstra acest secret şi nu eu voi fi cel care să-l povestească în lumea largă, dar asta nu va schimba nimic: va sosi în ziua aceea, şi în ziua aceea Jun va trebui să se ducă la Morivar. Iar dacă într-adevăr trenurile sunt făcute ca şi destinul, şi destinul e făcut ca trenurile, atunci eu spun că în ziua aceea nu va exista niciun fel mai frumos şi mai just de a ajunge la Morivar decât acela de a ajunge cu curul într-un tren.
Tăcu, domnul Rail. Îl privea pe bătrânul Andersson şi se gândea. Îi ieşea dinlăuntru o tristețe veche şi ştia că nu trebuie s-o lase să ajungă până acolo unde ar fi început să doară cu adevărat. Încercă să se gândească la un tren în alergare,

numai la el, să se lase purtat de această idee, un tren în alergare, ca o rană de-a lungul câmpiei de la Quinnipak, ținând-o drept înainte, până cine ştie unde, până unde şinele se vor risipi în neant, va fi un loc oarecare, sau poate un oraş, ce oraş, un oraş oarecare, sau poate tocmai acela, drept ca un proiectil expediat împotriva acelui oraş, tocmai aceluia, fiindcă există mii de locuri unde poate sosi un tren, însă trenul acela are un loc al său aparte unde să ajungă, iar acel loc va fi Morivar.

Îşi coborî privirea.

— Dar Jun nu va înțelege.

— În ziua aceea. Va înțelege în ziua aceea.

Când intrară înapoi în sală, Bonetti şi Bonelli dădură, cu un val automat de servilism, să se ridice.

— Luați loc, vă rog… aşadar, s-a hotărât astfel… trenul va pleca de aici şi va ajunge, precis, la Morivar. Ar trebui să fie exact două sute de kilometri… ținând drept, se-nțelege.

Bonetti se aplecă peste hartă căutând cu degetele lui grăsulii numele acela pe care îl mai auzise pe undeva.

— Magnific! Văd că Morivar e la mare, asta va oferi nişte oportunități optime de exploatare comercială… hotărârea dumneavoastră, domnule Rail, mi se pare ideală, cu adevărat mi se pare că…

— Oportunitățile de exploatare comercială, cum le spuneți dumneavoastră, nu au nici cea mai mică importanță, domnule inginer. Nu vreți mai degrabă să-mi spuneți când va fi posibil să se înceapă lucrările şi cât credeți că ar putea costa totul?

Inginerul Bonetti îşi desprinse ochii de pe hartă şi ceasul din buzunărelul vestei folosindu-se de primii spre a controla existența celui din urmă. Vorbi Bonelli, care se afla acolo tocmai pentru asta.

— Va fi necesar să se organizeze un şantier de vreo optzeci de oameni… Într-un interval de două luni de zile îl vom putea pune în stare de funcționare. Cât priveşte costurile, dorința dumneavoastră, perfect legitimă, de a face calea ferată să alerge în linie dreaptă ne va constrânge la câteva lucrări suplimentare… va trebui să studiem cu luare-aminte traseul, dar este probabil că vor fi necesare săpături, unele valuri de

pământ şi, poate, chiar câteva tuneluri… în orice caz credem că cifra pe care o veți găsi pe această foaie poate fi credibilă cu aproximație…

Domnul Rail luă foaia în mână. Era scrisă o cifră. O citi. Îşi ridică privirea şi întinzându-i foaia lui Andersson zise:

— Nu-i tocmai o glumă dar, cred, cu unele sacrificii, o să reuşim.

Bonelli îl privi în ochi.

— Cum se obişnuieşte, cifra se referă la realizarea a zece kilometri de drum de fier. În cazul nostru ar trebui înmulțită cu douăzeci…

Domnul Rail luă foaia înapoi din mâna lui Andersson, o reciti, îşi ridică din nou privirea spre Bonelli, şi-o mută asupra lui Bonetti, şi-o întoarse înapoi spre Andersson.

— Serios?

4

Un om, ca un pendul, care aleargă neobosit înainte şi înapoi din casă în stradă.

Sub potop, un om, ca un pendul dereglat, aleargă înainte şi înapoi din casă în stradă.

În noapte, sub potop, un om, ca un pendul dereglat, iese în fugă din casă, se opreşte în mijlocul străzii, apoi se întoarce iute în casă, şi din nou dă fuga afară, şi din nou se năpusteşte în casă, şi pare că nu va mai termina niciodată.

În noapte, sub potop, un om, ca un pendul dereglat şi leoarcă, iese în fugă din casă, se opreşte în mijlocul străzii, urmăreşte ceva prin aerul şi prin apa de jur împrejur, apoi se întoarce iute în casă, şi din nou dă fuga afară, şi din nou se năpusteşte în casă, şi pare că nu se va opri niciodată, ca şi când ar fi vrăjit de dangătele clopotului care în momentul acela violează întunericul şi se topesc în văzduhul lichid al aversei infinite.

Unsprezece dangăte.
Unul peste altul.
Acelaşi sunet, de unsprezece ori.
Fiecare dangăt ca şi când ar fi unicul.
Unsprezece valuri de sunet.
Şi la mijloc un timp nenumărabil.
Unsprezece.
Unul după altul.
Stânci din bronz în apa nopţii.
Unsprezece sunete impermeabile aruncate în putreziciunea nopţii.

Erau unsprezece dangăte, azvârlite în potop de clopotul care veghea noaptea.

Primul – chiar primul – a fost cel care a luat prin surprindere sufletul lui Pekisch, şi i l-a ars.

Pekisch stătea şi se uita la potop, de dincolo de geam. Sau mai bine zis îl *asculta.* Pentru el, tot ce se petrecea era în primul rând o secvență interminabilă de sunete. Aşa cum deseori i se întâmpla atunci când lumea se manifesta în simfonii deosebit de complexe, asista cu o atenție hipnotică, cu sufletul devorat de o subtilă, febrilă nervozitate. Potopul cânta în stil mare, iar el asculta. În camera lui, în fundul coridorului din casa văduvei Abegg, în picioarele goale, într-o cămaşă de noapte din lână brută, cu fața la o palmă de geam, nemişcat. Somnul se îndepărtase de el. Erau singuri, minunat de singuri, el şi potopul. Însă, în noapte, clopotul din Quinnipak slobozi primul dangăt.

Pekisch îl auzi cum porneşte, cum driblează miile de sunete care picurau din cer, cum perforează noaptea, cum îi atinge uşor mintea şi cum dispare în depărtare. Simți ca şi când ceva l-ar fi lovit dintr-o parte. O rană. Încetă să mai respire şi instinctiv se puse pe aşteptat cel de-al doilea dangăt. Îl auzi cum porneşte, cum driblează miile de sunete care picurau din cer, cum perforează noaptea, cum îi găureşte mintea, şi cum dispare în depărtare. Exact în clipa când liniştea reveni, pricepu că avea certitudinea cea mai deplină: acea notă nu exista. Deschise larg uşa camerei, străbătu în fugă coridorul şi în picioarele goale ieşi în stradă. Îl auzi, în timp ce alerga, cel de-al treilea dangăt, şi apoi brusc zidul de apă care îl înăbuşea din cer, dar nu încetă să alerge până când nu ajunse în mijlocul străzii. Atunci se opri, cu picioarele în noroi, îşi ridică privirea spre clopotnița din Quinnipak, închise ochii, înăbuşiți într-un plâns care nu era al lor, şi aşteptă să sosească.

Al patrulea dangăt.

Îi luă două secunde să-l asculte în întregime, de la prima țâşnitură de sunet la ultimul horcăit: apoi o rupse la fugă spre casă. Alerga țipând o notă pe sub vacarmul aversei, sfidând

vacarmul acela tunător. Nu slăbi nota când intră în casă, şi nici când alergă pe coridor, clefăind noroi peste tot şi apă de pe haine, şi din păr şi din suflet, nu o slăbi până când nu ajunse în camera lui, în fața pianului, un Pleyel 1808, din lemn de culoare deschisă cu vinişoare ca nişte nori, luă loc şi începu să caute printre clape. Căuta nota, desigur. Si bemol şi apoi la şi apoi do şi apoi do şi apoi si bemol. Căuta nota, ascunsă printre clapele albe şi negre. De pe mână îi picura apa marii averse, pornită din ultimul dintre ceruri spre a lăcrima în sfârşit pe o clapă de fildeş şi pentru a coborî dispărând în crăpătura dintre un do şi un re – miraculos destin. Nu o găsi. Încetă s-o mai țipe. Încetă să mai atingă clapele. Auzi un dangăt cum îi soseşte, cine ştie care. Se ridică dintr-odată, o zbughi din nou pe coridor, sări în stradă, nici măcar nu se opri de data asta, alerga după apă şi spre sunetul acela pe care clopotul îl aruncă spre el ca de obicei printr-un zid de apă – imperturbabilitatea incorigibilă a unui clopot – şi el reîncepu să țipe acea notă care nu exista şi virând în alergarea prin râul revărsat al aversei se întoarse direct în casă, alunecă pe noroiul de pe coridor până la Pleyel-ul din 1808, din lemn deschis la culoare cu vinişoare ca nişte nori, şi urlând ritmic nota aceea care nu exista, ritmic se apucă să lovească clapele una după alta, spre a stoarce din ele ceea ce chiar nu aveau şi anume nota care nu exista. Țipa şi izbea, si bemol şi apoi do şi apoi si bemol şi apoi si bemol şi apoi si bemol, şi țipa izbind clapele cu o furie neîncrezătoare, ori cine ştie, poate că era un entuziasm plin de minunare – de altfel erau oare lacrimi sau picături de ploaie acelea care i se scurgeau pe față? Când o zbughi iar de-a lungul coridorului pe pardoseală era de-acum destulă apă şi noroi cât să-l facă să lunece până la uşă, şi dincolo de ea, lunecând, în stradă, unde din nou, însă cu respirația prinsă în ritmul unui tempo cu totul aparte, ca un orologiu dereglat închis în cutia unui pendul imens care era Quinnipak şi clopotnița lui, din nou îşi ridică privirea în neantul nopții pentru ca în ea să se prindă cât mai mult cu putință din bula aceea de sunet care ca de obicei îi sosi, jos din clopotniță, prin miile de oglinzi ale aversei până la urechi, aşa încât el o culese, şi asemenea cuiva care duce o gură de

apă în căuşul palmei, o luă la goană îndărăt spre casă, să potolească setea cine ştie cui, să-şi potolească setea sieşi, şi asta ar fi făcut, însă ajuns la jumătatea coridorului se pomeni cu mâna goală, altfel spus cu mintea goală şi tăcută – a fost doar o clipă – dar poate că a fost şi intuiția a ceea ce era pe cale să se petreacă – faptul este că se opri, taman la jumătatea coridorului, se țintui din alergare apucându-se cu ghearele de ziduri şi de mobile, pentru ca apoi să se întoarcă, parcă rechemat de o frică subită, şi s-o tulească iar afară din casă, dincolo de uşă, până în mijlocul străzii unde, cu picioarele pierdute într-o baltă enormă de apă tulbure, îşi dădu drumul să cadă în genunchi şi strângându-şi capul în mâini închise ochii şi se gândi „acum, chiar acum” şi şopti „sau niciodată”.

Stătea acolo, ca o lumânare aprinsă într-un hambar care arde.

Îngropat de o mare de sunete lichide şi nocturne aştepta o rotundă notă de bronz.

Un mic mecanism se declanşă în inima orologiului clopotniței din Quinnipak.

Limba mai lungă se deplasă înainte cu un minut.

În mijlocul unei mări de sunete lichide şi nocturne lunecă până la Pekisch o rotundă bulă de tăcere. Atingându-l se sparse, pătând cu tăcere marele tunet al furtunii infinite.

„Da, în noaptea aceea a fost o adevărată rupere de nori, ştiți, nu că prin părțile noastre s-ar întâmpla chiar aşa de des, aşa mi-o amintesc… cu toate că, evident, nu e singurul motiv pentru care îmi amintesc de noaptea aceea… dimpotrivă, e cu siguranță unul din motivele cele mai neînsemnate… oricât de… la drept vorbind domnul Pekisch a susținut mereu că tocmai din pricina ploii s-au întâmplat toate… nu ştiu dacă m-am exprimat destul de clar… vedeți, el credea că apa a produs sunetul acela ciudat… spunea că sunetul clopotului trecând prin zidul acela de apă şi ricoşând în fiecare picătură… pe scurt, venea o altă notă… ca şi cum cineva ar fi cântat la acordeon pe fundul mării… ar veni alte sunete, nu?… dar de fapt nu ştiu… nu întotdeauna pricep ce spune domnul Pekisch… Mi-a şi explicat, odată… m-a adus în fața pianului

său şi mi-a explicat… spunea că între o clapă şi alta există în realitate note infinite, un pandemoniu de note secrete, ca să spun aşa, note pe care nu le auzim… adică, eu şi dumneavoastră nu le auzim, fiindcă el, domnul Pekisch, el le aude, şi asta dacă vreți e rădăcina tuturor nenorocirilor lui, şi a acelei nelinişti care îl roade, chiar îl roade… spunea că nota aceea, în noaptea aceea, era tocmai una din acele note invizibile… înțelegeți, acelea care există între o clapă şi alta… o notă invizibilă chiar şi pentru el… asta este… dar de fapt nu ştiu… eu nu prea mă pricep la lucrurile astea… ştiți cum spunea dragul meu Charlus? Spunea: «muzica este armonia sufletului», chiar aşa spunea… şi eu chiar cred asta… nu pot să pricep cum poate să ajungă o… o boală… de-a dreptul o boală… înțelegeți?… Şi oricum… oricum eu l-am văzut, în noaptea aceea… m-am trezit, fireşte… m-am aplecat pe scară în jos şi l-am văzut cum alerga pe coridor, şi țipa… parcă îşi pierduse mințile. Mi-era şi frică, într-un anumit sens, şi atunci nu m-am mişcat, am rămas acolo să-l pândesc, ascunsă la etajul de deasupra… ştiți, pe atunci încă nu era Pehnt, eu stăteam deasupra şi domnul Pekisch la parter, în fundul coridorului… da, tocmai, coridorul… în fine, până la urmă n-am mai auzit nimic, ca şi când ar fi dispărut… atunci am coborât treptele şi am parcurs tot coridorul până la uşă… era totul plin de noroi, fireşte, era apă peste tot… am ajuns la uşă şi m-am uitat afară. Dar nu l-am văzut imediat, turna cu găleata şi apoi era noapte, nu l-am văzut imediat. Însă mai apoi l-am văzut. Şi era incredibil dar stătea acolo sub potopul acela, îngenuncheat în noroi, strângându-şi capul în mâini, chiar aşa… ştiu că e ciudat, dar… chiar aşa era… şi eu l-am văzut şi nu mi-a mai fost frică… dimpotrivă, ca să zic aşa… mi-am tras pelerina pe mine şi am dat fuga prin ploaie strigând «Domnule Pekisch, domnule Pekisch», iar el nimic, tot acolo, ca o statuie… era şi un pic caraghioasă toată scena aceea, înțelegeți?… el acolo îngenuncheat şi eu țopăind prin noroi sub potopul acela… nu ştiu… până la urmă l-am apucat de mâini şi el s-a ridicat, încetişor, şi l-am adus înapoi în casă… el se lăsa dus, n-a zis nimic… vedeți, e adevărat, nu ştiam mai nimic despre el… doar de câteva luni locuia la mine… şi nu se

poate spune că ne-am fi spus vreodată ceva mai mult de bună ziua sau bună seara… eu nu ştiam cine este… e adevărat… şi totuşi l-am dus în camera lui şi apoi… i-am scos cămaşa de noapte care era leoarcă, aşa, n-aş putea să spun de ce, dar nu m-am întrebat nicio clipă dacă nu se cuvenea să fac una ca asta… ştiu că pur şi simplu am făcut-o, şi am început să-l şterg, trecându-i prosopul peste cap şi peste trup în timp ce el tremura de frig şi nu zicea nimic. Nu ştiu… avea trupul unui copil, ştiţi? un copil cu părul sur… ciudat… Şi până la urmă l-am vârât în pat, sub o pătură bună… chiar aşa. Şi poate că nu s-ar fi întâmplat nimic dacă n-aş fi rămas acolo, să mă uit la el, şezând pe pat… cine ştie… faptul e că am rămas acolo, cine ştie de ce, până când el la un moment dat m-a îmbrăţişat… chiar aşa, m-a strâns tare, şi eu l-am îmbrăţişat, şi… stăteam strânşi unul în altul, pe patul acela, şi apoi sub pătura aceea… chiar aşa, şi apoi tot ce-a mai urmat… eu cred că Charlus ar fi înţeles… nu, serios, nu spun asta ca să mă scuz, însă el chiar aşa era… el spunea «viaţa este un pahar care trebuie băut până la fund», chiar aşa spunea… şi chiar aşa era… ar fi înţeles… Apoi, cu puţin înaintea zorilor, eu m-am strecurat afară din pat şi m-am întors în camera mea. Dimineaţa, în bucătărie… soarele intra pe ferestre, şi el s-a aşezat la masă şi pur şi simplu a spus ca în toate celelalte zile «Bună ziua, doamnă Abegg» şi eu am răspuns «Bună ziua, domnule Pekisch, aţi dormit bine?», «Foarte bine»… ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, nici povestea cu clopotul, nici tot ce-a mai urmat… când a ieşit a trecut pe coridor, asta mi-o amintesc cât se poate de bine, şi atunci s-a oprit, s-a întors îndărăt, s-a aplecat în bucătărie şi fără să-şi ridice ochii din pământ mi-a zis încetişor… mi-a zis ceva de genul «îmi pare rău pentru coridor», ceva de genul ăsta… şi eu i-am zis «nu vă faceţi griji, domnule Pekisch, se va curăţa cât ai bate din palme»… s-a dus chiar aşa… e ciudat cum uneori nu există chiar nimic de zis… cam asta-i povestea, iată… ştiţi, chiar au trecut mai mult de cincisprezece ani de atunci… mult timp… ani… nu, nu m-am gândit niciodată să mă mărit cu domnul Pekisch, la drept vorbind nici măcar nu m-a cerut vreodată, asta trebuie să v-o spun cu toată sinceritatea, el n-a suflat

niciodată o vorbă despre toate astea, şi… oricum vreau să vă spun… nu i-aş fi spus da… înțelegeți?… chiar dacă m-ar fi cerut eu aş fi spus nu, pentru că eu am avut un bărbat în viața mea şi… am avut norocul să iubesc un bărbat şi nu reuşesc să-mi închipui că asta s-ar putea întâmpla din nou… vă dați seama? aceleaşi cuvinte, mi-ar veni să spun aceleaşi cuvinte, ar fi ridicol… nu, nu m-aş fi măritat niciodată cu el… cu domnul Pekisch… … … … Ştiți, sunt nopți când… uneori noaptea se întâmplă că… din când în când… domnul Pekisch intră pe furiş în camera mea… sau eu într-a lui… fapt e că uneori ai în tine vlăguirea aceea urâtă, îți piere cheful să mergi mai departe, să rezişti… vine zăpăceala aia în cap, şi vlăguirea aia… chiar aşa nu-i bine, apoi, când vine noaptea, nu-i tocmai momentul să stai acolo, pe întuneric, singur… chiar n-ar trebui să existe povestea asta, cu noaptea… şi aşa, uneori, ies din camera mea şi pe tăcute intru într-a domnului Pekisch… şi dânsul, uneori, face la fel… şi intru în pat la el, şi ne îmbrățişăm… dumneavoastră poate că veți spune că asta nu mai e vârsta de a face anumite lucruri, poate că toate acestea vi se vor părea caraghioase, şi eu ştiu că nu mai sunt o femeie frumoasă şi… dar se întâmplă, iată… ne îmbrățişăm, şi aşa mai departe… pe tăcute… vedeți, în atâția ani n-a fost nici măcar o dată când domnul Pekisch să-mi fi spus nu… şi eu de câte ori l-am văzut intrând pe furiş în camera mea, pe întuneric, nu i-am spus niciodată nu… nu că s-ar întâmpla atât de des, credeți-mă… numai din când în când, chiar aşa… dar nu i-am spus niciodată nu… La drept vorbind… la drept vorbind nu i-am spus niciodată nici da, adică, nu i-am spus niciodată nimic, nicio vorbă… şi nici măcar după aceea, în viață, nu am vorbit niciodată despre povestea asta, niciodată n-am vorbit despre ea, nicio vorbă… e un fel de secret… un fel de secret şi pentru noi… doar o dată, îmi amintesc, acum poate că veți râde, dar… o dată m-am trezit noaptea, iar el era acolo, aşezat pe patul meu şi se uita la mine… şi îmi aduc aminte cum de data aceea s-a aplecat peste mine şi mi-a zis «Tu eşti femeia cea mai frumoasă pe care am văzut-o vreodată», chiar aşa… oh, eu eram deja bătrână, pe atunci, şi nu era deloc adevărat… însă, pe de altă parte, era şi adevărat… era

adevărat pentru el, în momentul acela, eu ştiu că era adevărat… numai pentru el, şi numai în noaptea aceea, dar era adevărat… Eu i-am spus-o, odată, lui Pehnt… ştiți, el scrie în caiețelul acela, în fiecare zi, ca să ştie toate celea… i-am spus că viața… eu i-am spus-o, ceea ce-i frumos în viață e întotdeauna un secret… pentru mine chiar aşa a fost… lucrurile care se ştiu sunt lucrurile normale, sau lucrurile urâte, dar mai apoi există nişte secrete, şi acolo se duce să se ascundă fericirea… mie chiar aşa mi s-a întâmplat, dintotdeauna… şi eu spun că o va descoperi şi el, pe măsură ce va mai creşte… are să-i treacă pofta ăsta de a şti… ştiți, eu cred că o s-o scoată la capăt, că într-o zi o să plece cu adevărat spre capitală şi o să devină un om important, o să aibă nevastă, copii şi o să cunoască lumea… cred că o s-o scoată la capăt… într-adevăr haina aceea nu-i chiar aşa de mare… o să plece într-o zi… poate că o să plece cu trenul, ştiți, trenul pe care-l va construi acum domnul Rail… eu n-am văzut niciodată, dar mi s-a zis că sunt frumoase trenurile… o să plece cu trenul, poate, şi cine ştie dacă se va mai întoarce… nu ştiu… mi s-a spus că din trenuri se vede lumea de parcă s-ar mişca, ca un fel de lanternă magică… ah, trebuie să fie cu adevărat frumos, trebuie să fie o distracție… dumneavoastră v-ați urcat vreodată într-unul? ar trebui s-o faceți, dumneavoastră care sunteți tânăr ar trebui s-o faceți… dragului meu Charlus i-ar fi plăcut, el avea curaj şi îi plăcea tot ce-i nou… i-ar fi plăcut trenul… ei bine, evident, nu cum îi plăceam eu… nu, glumesc, nu mă băgați în seamă, ziceam şi eu aşa, zău… chiar aşa, ziceam şi eu… …”

5

— Dar cum e, domnule Rail, cum e să mergi cu viteză?

În grădina din fața casei se găsea cam toată lumea din casa Rail. Erau şi câțiva muncitori de la sticlărie şi toți servitorii, şi domnul Harp, care ştia totul despre pământ, şi bătrânul Andersson, care ştia totul despre sticlă, şi alții. Şi Jun, şi Mormy. Şi domnul Rail.

— E de nedescris, e imposibil… trebuie să vezi cu ochii tăi… e cam ca şi când lumea s-ar învârti în jurul tău vertiginos… încontinuu… iată, e cam ca şi când… ați încerca să vă învârtiți în jurul vostru, aşa, să vă învârtiți cât de repede puteți ținându-vă ochii deschişi… aşa…

Şi se apucă să se învârtă în jurul lui însuşi, efectiv, cu brațele larg deschise, domnul Rail, şi cu ochii deschişi, acolo, pe pajişte, cu capul uşor aplecat pe spate…

— …vă învârtiți aşa şi priviți… iată, aşa vezi lumea când eşti în tren… chiar aşa… vă învârtiți şi priviți… aşa mergi cu viteză… viteza…

…şi clătinându-se până la urmă se opri, cu capul învârtindu-i-se, dar râzând şi…

— …haideți, dați-i drumul, încercați… trebuie să vă învârtiți în jurul vostru, cât de tare puteți şi ținându-vă ochii deschişi… haideți, vreți să ştiți sau nu ce-nseamnă să mergi cu viteză? ei, păi învârtiți-vă, la naiba, puneți-vă pe învârtit.

Astfel încât, într-adevăr, unul câte unul, mai întâi cu prudentă încetineală şi apoi din ce în ce mai repede, cu toții se puseră pe învârtit în jurul lor înşişi, pe pajiştea cea mare – îşi deschiseră larg brațele şi unul câte unul se puseră pe învârtit în jurul lor înşişi holbându-şi ochii în față, un în față care se schimba încontinuu, se rostogolea dinaintea ochilor lăsând în urmă o dâră de imagini nedesluşite şi o amețeală ciudată – astfel încât până la urmă se roteau cu toții, pe pajiştea cea mare, şi muncitorii de la sticlărie, şi servitoarele care încă erau

copile, şi domnul Harp, care ştia totul despre pământ, şi bătrânul Andersson, care ştia totul despre sticlă, şi în general toată lumea, cu braţele larg deschise şi cu ochii holbaţi în faţă, în timp ce tot mai ascuţite izbucneau râsetele şi ţipetele, iar unii până la urmă îşi dădeau drumul să cadă pe jos, şi se ciocneau, învârtindu-se până la extenuare, strigând, râzând, fustele care se ridicau rotindu-se, pălării care cădeau, câte o sudalmă amuzată prin văzduh, ochii plini de lacrimi din pricina râsului, drepţi, în sfârşit, unul în braţele celuilalt, acela că şi-a pierdut pantoful, cele mai copile ţipând cu glasuri fragile, bodogăneşte ceva bătrânul Andersson, iar cine cade sfârşeşte prin a se ridica la loc şi încearcă iarăşi în marea hărmălaie generală, în acea generală sfârlează colectivă despre care dacă cineva ar putea-o vreodată zări de sus, cum ar veni cu ochiul lui Dumnezeu, ar vedea ditamai pajiştea aceea şi nebunii aceia rotindu-se nebuneşte şi şi-ar spune „trebuie să fie o serbare dansantă”, sau mai probabil ar zice „ia te uită, nişte păsări ciudate sunt gata să se ridice la cer ca să zboare departe”. Şi când te gândeşti că de fapt erau nişte simpli oameni, nişte oameni călătorind într-un tren care nu exista.

— Încearcă să te învârţi, Mormy, haide…

În toiul marelui balamuc, Mormy stătea nemişcat, uitându-se în jur, amuzat. Domnul Rail se lăsase pe vine lângă dânsul.

— Dacă vrei să vezi ce se vede dintr-un tren trebuie să te învârţi… aşa, ca ceilalţi…

Mormy îl privea ţintă în ochi în felul acela al său care nu ierta pe nimeni, fiindcă nimeni nu avea asemenea ochi – ochi atât de frumoşi – şi nimeni nu te fixa vreodată în felul acela, cum te fixa el. Şi tăcea. Acesta era aşa-zicând corolarul acelei priviri unice: el tăcea.

Întotdeauna. De când sosise la Quinnipak poate că rostise vreo sută de cuvinte. Observa, se mişca cu o încetineală metodică şi tăcea. Avea unsprezece ani dar îi avea într-un fel cu totul aparte, numai al lui. Parcă trăia într-un acvariu al său personal unde nu existau cuvintele şi timpul era un rozariu ce trebuia depănat bob cu bob cu o grijă plină de răbdare. În capul lui Mormy era ceva complicat. Poate că era bolnav. Nimeni nu ştia, nimeni nu putea şti.

— Mormy!…

Glasul lui Jun îi ajunse de departe. Se răsuci să o privească. Râdea, fusta i se învârtea odată cu dânsa, părul îi călătorea pe față, prins şi el în vârtejul marelui tren imaginar. Mormy se opri s-o privească o bucată de vreme. Nu zise nimic. Însă la un moment dat începu încetişor să se învârtă, îşi deschise larg brațele şi începu încetişor să se învârtă, încetişor, şi brusc închise ochii – numai el, dintre toți – fiindcă niciodată n-ar fi putut să vadă tot ceea ce era de văzut şi nu văzu, în călătorie în trenul său orb, fiindcă în capul lui niciodată n-ar fi putut intra, aşa la rând, cu iuțeală, toate acele imagini – Jun, pajiştea, pădurea, fabrica de sticlă, râul, mestecenii de-a lungul râului, drumul care urca, casele din Quinnipak în depărtare, casa şi apoi din nou Jun, pajiştea, pădurea, fabrica de sticlă, râul, mestecenii de-a lungul râului, drumul care urca, casele din Quinnipak în depărtare, casa şi apoi din nou Jun, pajiştea, pădurea, fabrica de sticlă, râul, mestecenii de-a lungul râului, drumul care urca, casele din Quinnipak în depărtare, din Quinnipak în depărtare, din Quinnipak în depărtare, Quinnipak, Quinnipak, Quinnipak, Quinnipak, casele din Quinnipak, drumul printre case, în mijlocul drumului oamenii, mulți oameni în mijlocul drumului, vorbăria care urca dinspre oamenii adunați acolo în mijlocul drumului, nori de cuvinte care se evaporă în văzduh, într-adevăr o mare serbare de cuvinte în libertate, inutile, oarecare, de neuitat, într-adevăr un vas cu jăratic de cuvinte aflat acolo ca să perpelească marea stupoare generală, comună, „Voi faceți cum vreți, dar pe mine n-o să mă vedeți urcând în trenul acela, nu”, „O să te urci, o să vezi, la momentul potrivit o să te urci”, „O să se urce, şi-ncă cum, dacă o să urce Molly o să urce şi el, poți pune rămăşag”, „Ce are de-a face domnişoara Molly, ia vedeți, n-o mai amestecați în treaba asta”, „E adevărat, trenul nu e o chestie pentru doamne”, „Sper că glumiți, noi suntem absolut capabile să ne urcăm într-un tren”, „Stai liniştită, draga mea”, „Liniştită pe naiba, dumneavoastră chiar credeți că un tren e o bătălie, unde pot merge numai bărbații?”, „Doamna Robinson are dreptate, eu am citit că pot merge şi copiii”, „N-ar trebui să lase să urce şi copii, nu li se

poate pune viața în pericol. „Eu am un văr care a mers şi zice că nu există niciun pericol, nicidecum”, „Ia spune, dar vărul tău citeşte ziarele?”, „Aşa e, era în ziar, trenul acela care a căzut de pe taluz”, „Ce-nseamnă asta, şi Pritz a căzut de pe taluz, şi totuşi el nu e tren”, „Oho, dar ştii că trânteşti nişte tâmpenii?”, „E o pedeapsă divină, trenul, asta este”, „Ia te uită, a vorbit teologul”, „Fireşte, a vorbit teologul, ce crezi, nu degeaba am stat atâția ani ca bucătar în seminarul acela”, „Spune adevărul, era o închisoare”, „Proştilor, e totuna”, „După mine e ca şi cum ai merge la teatru”, „Ce?”, „După mine trenul o să fie un fel de teatru”, „Vreți să spuneți că o să fie un spectacol”, „Nu, chiar ca un teatru, o să se plătească biletul şi aşa mai departe”, „Adică închipuie-ți, să se mai şi plătească”, „Sigur că se plăteşte, văru-meu mi-a spus că ți se dă un bilet, tu plăteşti şi ți se dă o fisă din fildeş pe care o înapoiezi la gară la sosire, cică seamănă cu biletele care se dau la teatru”, „Am spus eu că o să fie ca teatrul”, „Ah, dacă-i de plătit, să-şi ia gândul că o să mă urc eu în trenul ăla”, „Ce credeai, că te plătesc ei pe tine ca să te urci?”, „E o chestie pentru bogați, ascultați-mă pe mine, trenul e o chestie pentru bogați”, „Dar domnul Rail mi-a zis că o să putem urca toți”, „Mai întâi domnul Rail o să trebuiască să găsească bani ca să facă trenul ăsta”, „O să găsească”, „N-o să găsească niciodată”, „Ba o să găsească”, „Ar fi frumos să găsească”, „Oricum a cumpărat deja locomotiva, asta a zis-o chiar el, deunăzi, şi erați toți de față”, „Da, locomotiva da”, „Brath zice că au construit-o lângă capitală şi că se cheamă Elisabeth”, „Elisabeth?”, „Elisabeth”, „Asta-i bună…”, „E un nume de femeie, Elisabeth”, „Şi ce-i cu asta?”, „Ştiu şi eu, aia e o locomotivă, nu o femeie”, „Şi apoi, scuzați-mă, de unde şi până unde locomotivele au nume?”, *Şi într-adevăr* „Lucrurile de care ți-e frică au întotdeauna un nume”, „Ce spui?”, *Şi într-adevăr sosea* „Nimic, ziceam şi eu aşa”, „Au un nume fiindcă dacă cineva ți-l fură tu poți să spui că era al tău”, *Şi într-adevăr sosea Elisabeth* „Dar cine vrei să-ți fure o locomotivă?”, „Odată mie mi-au furat brişca, au dezlegat calul şi au luat brişca”, *Şi într-adevăr sosea Elisabeth, monstru de fier* „Sigur că trebuie să fii tare prost ca să ți se fure brişca şi nu calul”, „Eu, dacă aş fi fost calul, m-aş fi

supărat”, *Şi într-adevăr sosea Elisabeth, monstru de fier şi de frumusețe* „Era un cal aşa de frumos, ehei”, „Aşa de frumos că nici măcar hoții…” *Şi într-adevăr sosea Elisabeth, monstru de fier şi de frumusețe: legată pe un pod plutitor, urca râul în tăcere.*

Mută: asta era uimitor. Şi înceată, cu o mişcare care nu era a ei.

Luată de mână de pe apă – cineva o va arunca până la urmă pe două şine pentru ca mânia ei să explodeze la o sută pe oră, violentând lenevia văzduhului. Un animal, te-ai fi putut gândi. O fiară sângeroasă furată dintr-un codru. Frânghiile care îi retează gândurile şi amintirile – o cuşcă din frânghii pentru a o face să tacă. Gingaşa cruzime a râului care o duce tot mai departe – va fi până la urmă o depărtare care va deveni noua ei casă – va deschide ochii şi va avea două şine dinaintea ei ca să ştie încotro să alerge – de ce anume, asta n-o va înțelege niciodată.

Urca încetişor râul Elisabeth, legată pe podul plutitor. O mare cortină o ascundea de soare şi de priviri. Nimeni n-o putea vedea. Însă cu toții ştiau că avea să fie tare frumoasă.

…denken, empfänden die Rührung…[2]

[2] …gândind, am fi atinşi de acea emoţie…

TREI

1

— Fanfara dumitale a cântat minunat, Pekisch, zău… a fost tare frumos.

— Mulțumesc, domnule Rail, mulțumesc… şi trenul era tare frumos, vreau să spun, e o idee magnifică, o idee mare.

Elisabeth sosi în prima zi a lunii iunie trasă de opt cai pe drumul care urca de la râu la Quinnipak: ceea ce, la o adică, ar putea fi considerat emblematic pentru o teorie asupra dialecticii dintre trecut şi viitor. La o adică. Pe strada principală din Quinnipak Elisabeth defilă printre privirile uluite şi într-un fel mândre ale cetățenilor. Pentru acest prilej Pekisch compusese un marş pentru fanfară şi clopotniță care se dovedi a fi nu tocmai clar, fiind construit prin suprapunerea a trei teme populare diferite: *Pajişti strămoşeşti*, *Se lasă lumina* şi *Radioasă va fi ziua de mâine.*

— Cu siguranță, o singură melodie n-ar fi de ajuns, dată fiind importanța ceremoniei – explicase el.

Faptul că nimeni nu obiectase nimic nu trebuie să surprindă, întrucât de când, cu doisprezece ani în urmă, Pekisch luase în mâini viața muzicală a oraşului lumea se cam resemnase cu starea de anomalie muzicală şi, în general, cu înclinația către genialitate. Şi cu toate că, pe ici pe colo, se mai strecura o anumită nostalgie pentru vechile vremuri în care oamenii se mulțumeau în atari împrejurări cu scumpul şi vechiul *Triumfe mulțimile* (imnul de neuitat scris de Părintele Crest, abia mai târziu dovedit a fi fost copiat după discutabila baladă *Unde zboară păsărica*), rămânea aproape generală convingerea că reprezentațiile pregătite de Pekisch constituiau pentru oraş un prețios motiv de mândrie. De altfel, nu întâmplător cu prilejul unor sărbători şi serbări felurite soseau şi oameni din oraşele învecinate ca să audă fanfara din Quinnipak, pornindu-se de dimineață din locuri unde muzica era pur şi simplu muzică şi întorcându-se seara în cap cu

magii de sunete care mai apoi, acasă, se risipeau în tăcerea unei vieți oarecare, lăsând îndărăt tocmai amintirea a ceva extraordinar. Chiar aşa.

— Fanfara dumitale a cântat minunat, Pekisch, zău… a fost tare frumos.

— Mulțumesc, domnule Rail, mulțumesc… şi trenul era tare frumos, vreau să spun, e o idee magnifică, o idee mare.

Trenul, adică Elisabeth, a fost aşezat pe pajiştea cea mare de la poalele dealului pe care se afla casa Rail, nu departe de sticlărie. O mai atentă examinare a costurilor îl convinsese pe domnul Rail că provizoriu puteau fi suficienți – trebuiau să fie suficienți – două sute de metri de şine: veniseră să le monteze, cu câteva zile în urmă, oamenii inginerului Bonetti, nu fără a observa cu bucurie că era cea mai scurtă cale ferată pe care o construiseră vreodată.

— E într-un fel ca şi cum ai scrie adresa pe un plic. Scrisoarea o s-o scriem după aceea, şi va fi lungă de două sute de kilometri – explică domnul Rail.

Această concepție nu se dovedi a fi clară pentru toată lumea, însă toți încuviințară cu multă bună-creştere.

Aşadar la începutul acelor două sute de metri de şine o aşezară pe Elisabeth, ca pe un copil într-un leagăn sau ca pe un proiectil în țeava unui revolver. Pentru ca serbarea să fie completă, domnul Rail dădu ordin să se aprindă cazanul. În tăcerea cea mai deplină, cei doi domni veniți din capitală încălziră puternic marea maşină şi dinaintea sutelor de ochi holbați micul coş începu să scuipe desene de fum şi să sloboadă în văzduh zgomotele cele mai ciudate şi mirosurile unui izbăvitor mic incendiu. Vibra Elisabeth precum lumea înaintea unei furtuni, murmura ceva în sinea ei într-o limbă necunoscută, îşi aduna forțele pentru cine ştie ce salt – Eşti sigur că n-o să explodeze? – Nu, n-o să explodeze – era ca şi când îşi îndesa înăuntru grămezi de ură pentru a le dezlănțui mai apoi peste şinele acelea tăcute, ori poate că dimpotrivă era dorință, chef şi veselie – cu siguranță era precum o foarte înceată şi miraculoasă aplecare a unui uriaş impasibil care, pentru a ispăşi cine ştie ce pedeapsă, era chemat acolo să ridice un munte şi să-l azvârle în cer – e ca atunci când Stitt

pregăteşte apa pentru ceai – taci din gură Pit – e la fel – marea oală în care se găteşte viitorul – şi când în cele din urmă focul acela dinăuntru arse toată aşteptarea acelor o mie de ochi şi locomotiva parcă se săturase să-şi strivească în inimă toată acea violență şi toată acea forță înspăimântătoare, atunci, chiar atunci, cu o gingăşie nespusă, ca o privire, nimic mai mult, începu să alunece, Elisabeth, ca o privire, încetişor, pe exactitatea virgină a celor două şine ale sale.

Elisabeth.

Avea numai două sute de metri de şine, dinaintea ei, şi prea bine o ştiau cei doi oameni veniți din capitală care, la conducerea marii locomotive, se uitau în față măsurând metru după metru ce mai rămânea pentru a smulge maximum de viteză din acel minimum de spațiu, angajați într-o joacă la drept vorbind care îi putea conduce chiar la moarte, dar care rămânea oricum un joc, risipit spre stupoarea tuturor acelor ochi care au văzut-o pe Elisabeth căpătând puțin câte puțin viteză, sporindu-şi alergarea şi depănându-şi din ce în ce mai în urmă dâra cea albă de fum fierbinte, astfel încât creară impresia că n-o vor mai scoate la capăt, a hotărât să se lanseze o dată pentru totdeauna şi cu asta basta, se poate sinucide o locomotivă?, nu mai merg frânele, îți spun eu, FRÂNAȚI FIR-AR SĂ FIE, nicio cută pe chipul domnului Rail, doar ochii răpiți asupra marelui incendiu în alergare, buzele întredeschise ale lui Jun, FRÂNAȚI PENTRU DUMNEZEU, patruzeci de metri până la capăt, nu mai mult, mai respiră cineva?, tăcerea, în sfârşit, tăcerea absolută şi înlăuntrul ei tunetul marii locomotive, doar vuietul acela indescifrabil, ce-o să se-ntâmple?, e posibil ca totul să se termine în idioția unei tragedii, e posibil să nici nu vrea să audă să acționeze frânele acelea afurisite, frânele acelea blestemate, e posibil ca într-adevăr să trebuiască să se întâmple, e posibil?, într-adevăr e posibil, posibil, posibil, posibil…

Mai apoi ceea ce s-a petrecut parcă s-a petrecut într-o singură clipă lină.

Unul dintre domnii veniți din capitală trase de o frânghie.

Elisabeth slobozi în văzduh un şuierat străpungător.

Mi bemol, se gândi în mod automat Pekisch.

Celălalt domn venit din capitală trase brusc către sine o pârghie înaltă cât un copil.

Se țintuiră cele patru roți ale lui Elisabeth.

Lunecară nemişcate pe fierul înroşit al şinelor sfâşiind văzduhul cu un scrâşnet neomenesc şi infinit.

Imediat explodară, în sticlăria din apropiere, două sute cincisprezece cupe de cristal, şaizeci şi unu de geamuri 10x10 gata pentru firma Trupper, opt sticle cu inscripții pe subiect biblic comandate de contesa Durtenham, o pereche de ochelari aparținând bătrânului Andersson, trei lampadare de cristal trimise înapoi pentru că erau necorespunzătoare de către Casa Regală, plus unul cumpărat, pentru că era necorespunzător, de văduva Abegg.

— Probabil că am greşit cu ceva – zise domnul Abegg.

— Evident – zise bătrânul Andersson.

— Treizeci de centimetri – zise unul dintre domnii veniți din capitală coborând din marea locomotivă.

— Chiar mai puțin – zise celălalt domn venit din capitală privind frântura de şină rămasă înainte de pajiştea pură şi simplă.

Tăcere.

Apoi toate strigătele de pe lume, şi aplauzele şi pălăriile care zboară – şi un întreg sat care dă fuga să privească cei treizeci de centimetri de fier, chiar mai puțin, să îi privească de aproape şi să spună mai apoi, erau treizeci de centimetri, chiar mai puțin, o nimica toată. O nimica toată.

Seara, ca în toate serile, veni seara. Nu se poate face nimic: e ceva care nu se uită la nimeni ce față are. Se întâmplă şi gata. Nu contează ce fel de zi ajunge să stingă. Poate că a fost o zi excepțională, dar nu se schimbă nimic. Vine şi o stinge. Amin. Aşa şi în seara aceea, ca în toate serile, a venit seara. Domnul Rail stătea pe verandă legănându-se în balansoar şi uitându-se la Elisabeth în jos pe pajiştea cea mare, îndreptată spre apus. Aşa, de departe, aşa, de sus, părea mică aşa cum n-o mai văzuse niciodată.

— Are aerul că e al naibii de singură – zise Jun.

— Îți place?

— E ciudată.

— Cum ciudată?
— Nu ştiu, mi-o imaginam mai lungă... şi mai complicată.
— Într-o zi poate că o să le facă mai lungi şi mai complicate.
— Mi-o imaginam colorată.
— Dar e frumoasă, aşa, de culoarea fierului.
— Când o să alerge pe sub soare are să strălucească ca o oglindă şi o să se vadă de departe, nu-i aşa?
— De foarte departe, ca o oglinjoară care lunecă printre pajişti.
— Dar noi o s-o vedem?
— Sigur că o s-o vedem.
— Vreau să spun, n-o să fim deja morți când în sfârşit o să reuşească să plece?
— O Doamne, nu. Sigur că nu. În primul rând noi doi n-o să murim niciodată, şi în al doilea rând, orice-ai spune, şinele acelea care acum, de acord, sunt exagerat de scurte, foarte curând o să fie lungi de două sute de kilometri, am zis două sute, şi poate chiar anul ăsta, poate pe la Crăciun şinele alea două...
— Glumeam, domnule Rail.
— ...hai să spunem un an, un an întreg, doi, cel mult, iar eu îți spun că o să pun pe şinele alea un tren de trei, patru vagoane, iar acela o să plece şi...
— Am zis că glumeam...
— Nu, tu nu glumeşti, tu crezi că eu sunt nebun şi că banii ca să pun în mişcare trenul ăsta n-o să-i găsesc niciodată, asta crezi tu.
— Eu cred că tu eşti nebun, şi că tocmai de aceea o să găseşti banii.
— Îți spun că o să pornească, trenul acela.
— Ştiu, o să pornească.
— O să pornească şi o să înghită cu o sută pe oră kilometri şi iar kilometri, trăgând după el zeci şi zeci de oameni, şi n-are să-i pese de dealuri, de râuri şi de munți şi fără să facă nici măcar o curbă, drept ca un foc tras cu un pistol enorm, are să ajungă la capăt, cât ai clipi, are să ajungă triumfal la Morivar.
— Unde?
— Eh?

— Unde o să ajungă trenul acela?

— O să ajungă... undeva o să ajungă el, eventual într-un oraş, o să ajungă într-un oraş.

— În ce oraş?

— Într-un oraş, un oraş oarecare, o să meargă tot înainte şi până la urmă o să găsească un oraş, nu?

— În ce oraş o să ajungă trenul tău, domnule Rail?

Tăcere.

— În ce oraş?

— E un tren, Jun, e doar un tren.

— În ce oraş?

— Într-un oraş.

Tăcere.

Tăcere.

Tăcere.

— În ce oraş?

— La Morivar. Trenul acela o să ajungă la Morivar, Jun.

Şi atunci Jun se întoarse încetişor şi intră înapoi în casă. Lunecă în întunericul camerelor şi dispăru. Nu se întoarse, domnul Rail, rămase să o fixeze pe Elisabeth, acolo jos, şi numai după câteva clipe zise ceva, însă foarte încet, parcă sieşi, cu un firicel de voce.

— Iubeşte-mă, Jun.

Şi gata.

Ceva ce văzut de departe ar fi părut o porțiune oarecare dintr-o viață oarecare. Un bărbat în balansoarul său, o femeie care se întoarce, încetişor, şi intră înapoi în casă. O nimica toată. Trosneşte, viața, arde clipe sălbatice şi în ochii cuiva care trece chiar şi numai la douăzeci de metri nu-i decât o imagine ca oricare alta, fără sunet şi fără istorie. Chiar aşa. Însă cel care trecea, de data aceea, era Mormy.

Mormy.

Îl văzu pe taică-său în balansoar şi pe Jun intrând înapoi în casă. Fără sunet şi fără istorie. Într-o minte oarecare acea imagine ar fi intrat şi ar fi ieşit tiptil, într-o clipă, dispărând pentru totdeauna. Într-a lui rămase întipărită ca o amprentă, țintuită, blocată acolo. Mintea lui Mormy era una ciudată. Avea un instinct ciudat, probabil, de a recunoaşte viața chiar

şi de departe. Viața atunci când trăieşte mai puternic decât în mod normal. O recunoştea. Şi rămânea ca hipnotizat.

Ceilalți vedeau aşa cum vede toată lumea. Un lucru după altul. Ca un film. Mormy nu. Poate că lucrurile îi treceau prin ochi la rând, unul după altul, ordonat, dar mai apoi exista unul care îl răpea: şi atunci, el, se oprea. În minte rămânea acea imagine. Pironită. Celelalte se scurgeau în neant. Pentru el nu mai existau. Lumea mergea, iar el, furat de o stupoare străpungătoare, rămânea în urmă. De pildă: în fiecare an alergau cu caii, pe strada din Quinnipak, de la prima casă din Quinnipak şi până la ultima, să fi fost vreo mie cinci sute de metri, poate ceva mai puțin, alergau pe cai, cam toți bărbații din Quinnipak, fiecare pe calul lui, de la un capăt la celălalt al oraşului, de-a lungul străzii principale, care în definitiv şi la urma urmei era singura stradă propriu-zisă, alergau ca să vadă, în anul acela, cine avea să ajungă primul la ultima casă din oraş, în fiecare an, şi în fiecare an, de bună seamă, exista unul care până la urmă câştiga, şi devenea acela care, în anul acela, câştigase. Chiar aşa. Şi de bună seamă că mai toată lumea se ducea să vadă acea haotică şi asurzitoare şi febrilă mare rostogolire de cai, praf şi strigăte. Şi se ducea şi Mormy. Însă el… El îi privea la plecare: vedea clipa în care masa nedesluşită de cai şi călăreți se încolăcea ca un resort incandescent apăsat până la limită, ca să se poată mai apoi declanşa cu toată forța posibilă, într-o învălmăşeală fără direcții şi fără ierarhii, un cocoloş de spasme şi de trupuri şi de chipuri şi de copite, totul în sânul norului de praf care se ridica, plin de strigăte, în tăcerea deplină din jur, o clipă de neant exasperant înainte ca dangătul clopotului, de sus, din clopotniță, să îi elibereze pe toți şi pe toate de acea apăsătoare aşteptare şi să spargă digul aşteptării pentru a dezlănțui frenetica maree care era cursa propriu-zisă. Atunci plecau: însă privirea lui Mormy rămânea acolo: în clipa aceea, care era înaintea a tot ce mai urma. Se învârteau, miile de fețe ale oamenilor, să urmărească nebunescul zbor de bărbați şi de cai, se roteau toate odată, acele priviri, toate mai puțin una: fiindcă fața lui Mormy rămânea țintuită asupra punctului de plecare, un minuscul strabism semănat în privirea colectivă

care se deplasa compact, după cursă. Fapt este că în ochi, şi în minte, şi de-a lungul nervilor, el avea încă acea clipă. Continua să vadă praful, strigătele, fețele, animalele, mirosul, aşteptarea extenuantă a acelui moment. Care devenea, numai pentru el, un moment interminabil, un tablou aşezat în fundul sufletului, o fotografie a mințit, şi farmec, şi magie. Astfel alergau, acei oameni, până la capăt, şi câştiga câştigătorul în marea larmă a tuturor: însă Mormy, toate acestea, nu le vedea niciodată. El întrecerea o pierdea întotdeauna. Țintuit la plecare, răpit. Mai apoi eventual vacarmul general îl deştepta, brusc, iar clipa aceea a plecării i se pulveriza în ochi, el se întorcea la lume şi încetul cu încetul îşi rotea privirea către linia de sosire unde toată lumea alerga urlând una-alta, numai să urle, pentru plăcerea, la urma urmei, de a fi urlat. Îşi rotea privirea încetul cu încetul şi urca la loc în carul lumii, cu toți ceilalți. Gata pentru următoarea oprire.

În realitate stupoarea era cea care îl amăgea. El nu avea nicio apărare împotriva minunării. Erau lucruri pe care cineva le-ar fi privit liniştit, eventual ar fi fost oarecum frapat, eventual se oprea pentru o clipă, dar era în fond un lucru ca toate celelalte, ordonat la rând ca toate celelalte. Însă pentru Mormy aceleaşi lucruri erau nişte minuni, explodau ca nişte farmece, deveneau viziuni. Putea fi plecarea unei curse de cai, însă de asemenea putea fi pur şi simplu o adiere neaşteptată de vânt, râsul de pe chipul cuiva, marginea aurită a unei farfurii, sau o nimica toată. Sau taică-său în balansoar şi Jun care încetişor se întoarce şi intră înapoi în casă.

Viața făcea o mişcare: iar minunarea punea stăpânire pe el.

Rezultatul era că, asupra lumii, Mormy avea o percepție, aşa-zicând, intermitentă. O secvență de imagini fixe – minunate – şi frânturi de lucruri pierdute, şterse, niciodată ajunse până la ochii lui. O percepție sincopată. Ceilalți percepeau devenirea. El colecționa imagini care erau şi gata.

— E nebun Mormy? – întrebau ceilalți puşti.

— Numai el ştie – răspundea domnul Rail.

Adevărul e că se văd şi se aud şi se ating aşa atâtea lucruri… este ca şi când am avea înăuntru un bătrân narator care tot timpul continuă să ne povestească o istorie care nu se mai

sfârşeşte niciodată şi e bogată în mii de amănunte. El povesteşte, nu se opreşte niciodată, şi aceea este viața. Naratorului din măruntaiele lui Mormy poate că i se rupsese ceva pe dinăuntru, poate că vreo durere numai a lui îl împovărase cu soiul acela de vlăguire din pricina căruia izbutea să mai istorisească doar frânturi de povestiri. Iar între una şi alta, tăcerea. Un narator învins de cine ştie ce rană. Poate că fusese amăgit de porcăria cuiva, sau ars de stupoarea unei trădări ticăloase. Ori poate că frumusețea a ceea ce povestea fusese cea care îl copleşise puțin câte puțin. Minunarea îi sugruma vorbele în gâtlej. Iar în tăcerile lui, care erau emoție amuțită, se odihneau găurile negre ale minții lui Mormy. Cine ştie.

Unii îl denumesc înger, pe naratorul pe care îl poartă înlăuntru şi care le povesteşte viața. Cine ştie cum erau aripile îngerului lui Mormy.

2

Încetul. Încetul ca şi când ai păşi pe o pânză de păianjen.

Încetul.

Ca un car.

Se întreba în continuare dacă avea să-l mai ierte vreodată.

621. Demoni. Îngeri stricaţi. Însă tare frumoşi.

Moscul. Asta e: moscul.

Oricum nu s-ar fi întâmplat dacă la ieşire n-ar fi trecut tocmai prin faţa acelei oglinzi, aşa încât fu nevoit să se oprească şi să se întoarcă, ca să se aşeze dinaintea oglinzii. Şi să se privească.

…de-a lungul buzelor lui Jun…

Era chiar pe timp de seară. Soarele, coborât peste dealuri, culca umbrele de nu se mai putea. Şi se puse pe plouat, aşa, pe neaşteptate. Magie.

Neliniştea îi coborî în suflet ca o înghițitură de rachiu pe gât… înnebuni într-o clipită… nu ca aceia care o fac puțin câte puțin…

Las-o să ardă, lumânarea aceea, n-o stinge, rogu-te. Dacă mă iubeşti n-o stinge.

Domnul Rail a plecat. Domnul Rail se va întoarce.

Îşi amintea totul, dar nu şi numele. Îşi amintea şi parfumul pe care îl avea. Dar nu şi numele.

… căci dacă cineva l-ar fi întrebat ce culoare are cristalul, vasul acesta de cristal de exemplu, ce culoare are, iar el chiar ar trebui să răspundă, să răspundă cu numele unei culori…

Însă aceea era ultima frază din carte.

O scrisoare pe care cineva o aşteaptă de ani de zile şi care mai apoi într-o zi soseşte.

Şi apoi în cele din urmă să-şi pună capul pe pernă ca să…

Aleargă, Pitt, plin de lacrimi, aleargă cu sufletul la gură, băiețaşul, strigând „Bătrânul Andersson, bătrânul Andersson…”, strigă şi aleargă, plin de lacrimi.

Când te trezeşti şi toată lumea e îngheţată, şi toţi copacii din lume îngheţaţi, şi toate crengile din toţi copacii din lume îngheţate.

Milioane de ace de gheaţă care torc îngheţata pătură sub care mai apoi…

L-am auzit prea bine. Era un strigăt, acela.

— La urma urmei s-ar mai putea scurta puţin, haina aceea. Dacă e numai o chestiune de câţiva centimetri, s-ar putea face două ajustări…

— Nu se scurtează în niciun caz. Nu se trişează cu destinul.

Pekisch şi văduva Abegg, aşezaţi pe verandă, unul în faţa celuilalt.

Se întâmplau lucruri cumplite, uneori. De pildă, odată Yelger coborî până la câmpul său bucurându-se de aerul îngheţat al dimineţii, nu făcuse nimic rău, era un om cinstit, se poate spune prea bine că era un om cinstit, aşa cum fusese şi taică-său, bătrânul Gurrel, cel care seara istorisea poveşti în faţa tuturor, cea mai frumoasă era aceea în care un om se rătăcea prin casă, căuta ieşirea zile în şir, n-o găsea, tot umbla astfel zile în şir, apoi până la urmă lua puşca sub braţ…

Mult stimate Dle Rail,

Îmi revine obligația de a vă confirma tot ceea ce v-am documentat în ultima noastră scrisoare. Costurile privind realizarea căii ferate nu pot fi în niciun fel reduse dincolo de măsura pe care am aplicat-o deja. Cu toate acestea, dl ing. Bonetti se întreabă dacă nu ar fi posibil, într-o primă fază, să ne gândim la realizarea unei…

Ninse. Peste toată lumea şi peste Pekisch. Un sunet tare frumos.

— La urma urmei s-ar mai putea lungi un pic, haina aceea. Doar câțiva centimetri, aşa, pe nevăzute…

— Nu se lungeşte în niciun caz. Nu se trişează cu destinul.

Pehnt şi Pekisch, în picioare, pe deal, privind cât de departe se poate.

— Ei, nu, nu trebuie să-mi faci una ca asta, Andersson.

Stă acolo, bătrânul Andersson, întins, cu ochii lui deschişi la culoare ațintiți în tavan şi cu inima înlăuntru, încăierându-se cu moartea.

— Nu poți să pleci aşa, Cristoase, nu există niciun motiv ca să trebuiască să pleci aşa, ce crezi, că numai fiindcă eşti bătrân poți să pleci şi să mă laşi aici, rămas-bun tuturor şi la revedere, nu-i atât de simplu, dragă Andersson, nu, s-o luăm ca pe o repetiție generală, okay, ai vrut să faci o repetiție?, foarte bine, dar acum gata, acum totul revine ca înainte şi o să mai vorbim noi despre asta mai încolo, o să facem mai apoi totul aşa cum trebuie altă dată, acum gata, vino încoace de acolo, Andersson… ce-o să mai fac eu aici… eu aici de unul singur, la naiba… ține-te tare încă puțin, te rog… aici nu moare nimeni, ai înțeles?, aici acasă la mine nu moare nimeni… aici.

Stă acolo, bătrânul Andersson, întins, cu ochii lui deschişi la culoare ațintiți în tavan şi cu inima înlăuntru, încăierându-se cu moartea.

— Ascultă, să facem o înțelegere… dacă vrei să pleci, foarte bine, o să pleci, dar nu acum, o să poți pleca numai în ziua în care trenul meu o să pornească… atunci o să poți să faci ce vrei, dar nu mai înainte… promite-mi asta, Andersson, promite-mi că n-o să mori înainte ca trenul meu să pornească.

Grăieşte cu un firicel de glas, bătrânul Andersson.

— Vrei un sfat, domnule Rail? Grăbeşte-te să-l faci să pornească, trenul ăla afurisit.

Sigur că el o iubea. Dacă nu, de ce ar fi ucis-o? Şi tocmai în felul acela.

Jun alergând pe potecă, cu sufletul la gură. Se opreşte în cele din urmă, rezemându-se de gardul de lemn. Se uită pe stradă, vede un norişor de praf care se apropie. Părul răvăşit, pielea lucioasă, sub veşminte trupul încălzit, gura deschisă, gâfâiala. Să poți fi atât de aproape încât să simți mirosul trupului lui Jun.

1016. Balenă. Cel mai mare peşte din lume (numai că l-au scornit marinarii din nord) (aproape sigur).

— Am ajuns aici fiindcă aşa s-a întâmplat. Nu există niciun alt motiv. Am ajuns aici ca un nasture într-o butonieră, şi aici am rămas. Cineva s-o fi trezit pe undeva, dimineața, şi-o fi tras pe el pantalonii, după care şi-a tras cămaşa, a început s-o încheie la nasturi: un nasture, apoi al doilea, apoi al treilea, apoi al patrulea şi al patrulea eram eu. Aşa am ajuns eu aici.

Pekisch a luat vechiul şifonier al văduvei Abegg, i-a scos uşile, l-a întins pe jos, a luat şapte corzi făcute din maț, identice, le-a țintuit un capăt la o extremitate a mobilei şi le-a întins până la extremitatea cealaltă, unde le-a fixat de nişte mici scripeți. Răsuceşte scripeții şi modifică milimetric tensiunea din corzi. Corzile sunt subțiri, când Pekisch le face să vibreze emit o notă. Îşi petrece ore în şir învârtind cu o

nimica toată scripeții aceia. Nimeni nu aude nicio diferență între o coardă şi alta: par să cânte mereu aceeaşi notă. Însă el mişcă scripeții şi aude zeci de note diferite. Sunt note invizibile: se ascund printre acelea pe care le poate auzi oricine. Îşi petrece orele urmărindu-le. Oare într-o zi are să înnebunească din această pricină?

În prima zi de luni din fiecare lună coborau, patru sau cinci, până la pajiştea cea mare şi se apucau să o spele pe Elisabeth. Scoteau de pe ea murdăria şi timpul.

— N-o să se dezvețe să alerge furibund dacă o să tot stea aici nemişcată?

— Locomotivele au o memorie de fier. Ca tot restul, de altfel. La momentul potrivit are să-şi amintească totul. Totul.

Când izbucnise războiul, de la Quinnipak douăzeci şi doi au plecat să lupte. S-a întors viu numai Mendel. S-a închis în casă şi a tăcut vreme de trei ani. Apoi a reînceput să vorbească. Văduvele, tații şi mamele celor căzuți au început să meargă la el ca să afle ce se alesese de soți şi de copii. Mendel era un om ordonat. „În ordine alfabetică” zise el. Şi prima, într-o seară, s-a dus la el văduva Abegg. Mendel închidea ochii şi începea să povestească. Povestea cum au murit. Văduva Abegg reveni şi a doua seară, şi iarăşi în următoarea. Şi tot aşa vreme de câteva săptămâni. Mendel povestea totul, îşi amintea totul, şi mult ştia să imagineze. Fiecare moarte era un lung poem. După o lună şi jumătate le veni rândul părinților lui Chrinnemy. Şi aşa mai departe. Trecuseră şase ani de când Mendel se întorsese. În fiecare seară, acum, se ducea la el tatăl lui Oster. Oster era un tinerel blond care plăcea femeilor. Tocmai fugea şi zbiera de groază când glonțul i-a intrat prin spinare şi i-a făcut inima zob.

1221. Corectura la 1016. Balene există cu adevărat şi marinarii din nord sunt oameni de treabă.

Mormy creştea şi ochii slujnicuțelor din casa Rail îl priveau cu dorința care li se frământa înăuntru. Jun îl privea şi dânsa

şi se gândea din ce în ce mai mult: „Femeia aceea trebuie să fi fost tare frumoasă”. Făcea pentru el tot ceea ce ar fi făcut o mamă. Dar nu se gândea niciodată că ar fi putut deveni o mamă adevărată. Ea era Jun, şi gata. Într-o zi stătea şi îi freca spinarea, în genunchi, lângă copaia cu apă fierbinte. Lui nu-i plăcea apa fierbinte, dar îi plăcea ca Jun să fie acolo. Stătea nemişcat, în apă. Jun lăsă să cadă cârpa plină de săpun şi îşi trecu mâna peste pielea aceea de culoarea bronzului. Ce era acela? Un băiețel sau un bărbat? Şi ce era pentru ea? Îl mângâie pe spate, „cândva aveam aşa o piele – se gândi – o piele ca şi când nimeni n-ar fi atins-o niciodată”. Mormy rămânea nemişcat, cu ochii larg căscați. Mâna lui Jun îi urcă încetişor până la chip, îi atinse uşor buzele şi acolo se opri, pentru o clipă, în cea mai mică mângâiere din lume. Apoi se coborî brusc, bâjbâi prin apă după cârpa cu săpun şi o puse în mâna lui Mormy. Jun îşi apropie fața de a lui Mormy.

— Foloseşte tu singur asta, okay? De acum înainte e mai bine să o foloseşti tu singur.

Se ridică, Jun, şi se îndreptă spre uşă. În clipa aceea Mormy rosti unul din cele treizeci de cuvinte din acel an.

— Nu.

Jun se răsuci. Îl privi țintă în ochi.

— Ba da.

Şi plecă.

Fanfara lui Pekisch repeta în fiecare marți seara. Umanofonul repeta vineri. Marți repeta fanfara. Chiar aşa.

Întrucât Rol Fergusson a murit, Magazinul Fergusson şi Fiii se va numi de acum înainte Magazinul Fiii Fergusson.

— Ce era strigătul acela de elefant, Sal?

— Era un do, Pekisch.

— Aha, era un do?

— Cam aşa ceva.

— Aia e o trompetă, Sal, nu un elefant.

— Ce-i ăla un elefant?

— O să-ți explic pe urmă, Gasse.

— Hei, ați auzit, Gasse nu ştie nici măcar ce-i ăla un elefant…

— Linişte, vă rog…

— E un copac, Gasse, un copac din Africa.

— Ce ştiu eu, n-am fost în Africa…

— Ne apucăm de cântat sau de făcut o dezbatere despre flora şi fauna africană?

— Stai puțin, Pekisch, mereu mi se blochează clapa asta afurisită…

— Hei, care-i nemernicul care mi-a ciordit paharul…

— Auzi, vrei să te dai puțin mai în spate cu toba aia mare, îmi sună în cap, nu mai înțeleg nimic.

— …aici îl pusesem, îmi aduc aminte perfect, nu mă luați de fraier…

— Linişte, reîncepem de la măsura douăzeci şi doi…

— …ei bine, să ştiți că eu m-am pişat în paharul acela, ați înțeles? M-am pişat în el…

— LA NAIBA! O TERMINĂM ODATĂ CU TOATE IDIOȚENIILE ASTEA?

Dat fiind că era marți, cea care repeta era fanfara. Umanofonul repeta vineri. Marți, în schimb, era fanfara. Chiar aşa.

Veni un doctor şi zise

— Are inima făcută praf. Ar putea să trăiască o oră sau un an, nimeni nu poate şti.

Putea să moară peste o oră sau peste un an, bătrânul Andersson, şi dânsul o ştia.

Pehnt începu să se pieptene, iar văduva Abegg deduse de aici, cu ştiințifică exactitate, că se îndrăgostise de Britt Ruwett, fata pastorului Ruwett şi a soției sale Isadora. Era clar să se impunea un mic discurs, îl luă deoparte pe Pehnt, adoptă tonul vag milităros pentru marile ocazii şi îi povesti despre bărbați, despre femei, despre copii şi aşa mai departe. Îi luă nu mai mult de cinci minute.

— Întrebări?

— Totul e de necrezut.

— E de necrezut dar aşa merge treaba.
Se îndrăgostise Pehnt.
Pekisch îi dărui un pieptene.

Ca să vezi cât de ciudată este viața uneori. A lăsat un testament domnul Rol Fergusson de la Magazinul Fergusson şi Fiii, actualmente Magazinul Fiii Fergusson. În el se scrie că îi lasă totul uneia pe nume Betty Pun, o agreabilă domnişoară nubilă din Prinquik. Actualmente Magazinul se numeşte Magazinul Betty Pun.

Jun deschide un dulap şi scoate un pachet. Înăuntru e o carte, scrisă toată cu o caligrafie minusculă, în cerneală albastră. Nu o citeşte, abia o deschide, apoi reface pachetul, îl pune la loc în dulap şi îşi vede înainte de viața ei.

Un pat, patru cămăşi, o pălărie cenuşie, pantofi cu şireturi, portretul unei doamne brunete, un fragment din Biblie legat în negru, un plic conținând trei scrisori, un cuțit vârât într-o teacă din piele.
Nu mai poseda nimic altceva Katek atunci când a fost găsit spânzurat în camera lui, gol ca un limbric. Acum, se impune în mod evident întrebarea: de ce patru? Ce făcea unul ca el cu patru cămăşi?
Încă se mai legăna când a fost găsit.

Stimate dle ing. Bonetti,
După cum veți fi putut constata, mi-a fost imposibil să vă trimit avansul pe care dvs. îl considerați, pe bună dreptate, indispensabil pentru ca oamenii dvs. să fie trimişi aici şi să înceapă construcția căii mele ferate.
Din nefericire ultimele taxe pe cărbune impuse de noul guvern…

Ca să vezi cât de ciudată e viața uneori. Doamna Adelaide Fergusson, nevasta răposatului Rol Fergusson de la Magazinul Fergusson şi Fiii, devenit ulterior Magazinul Fiii Fergusson iar acum în mod stabil Magazinul Betty Pun, a murit de inimă rea

după numai douăzeci şi trei de zile petrecute văzând-o în fiecare dimineață pe Betty Pun, cu pieptul strâns într-un sutien care întorcea toate privirile, cum sosea şi deschidea magazinul care ani de zile fusese al ei. A rezistat douăzeci şi trei de zile. Fusese o soție devotată şi ireproşabilă. A murit cu spume la gură, noaptea, rostind un singur, exact cuvânt: „Ticălosul”.

1901: Sex. ÎNTÂI se scot cizmele, APOI pantalonii.

Bătrânul Andersson locuia dintotdeauna în două camere aflate la parterul fabricii. Şi acolo, încetul cu încetul, murea. Nu fusese chip să fie dus sus, în casa mare. Voise să rămână acolo jos, peste el cu zgomotul cuptoarelor şi mii de alte lucruri pe care le ştia. Domnul Rail mergea să-l vadă în fiecare zi, când lumina se risipea. Intra şi spunea, întotdeauna:

— Salut, sunt cel căruia i-ai promis că n-o să mori.

Iar bătrânul Andersson, întotdeauna, răspundea:

— Ce promisiune năzdrăvană.

Întotdeauna, cu excepția acelei zile, când nu răspunse nimic. Nici nu-şi deschise ochii.

— Hei, bătrâne Andersson, eu sunt, trezeşte-te… nu fă glume din astea proaste, eu sunt…

Andersson deschise ochii.

— Uite, ți-am adus să vezi astea… sunt cupele pentru contele Rigkert, le-am făcut cu bordură turcoaz, acum toată lumea aşa le vrea, vreo contesă prostănacă le-o fi etalat pe la cine ştie ce recepție idioată din capitală şi uite-aşa acum trebuie sa le punem turcoazul…

Andersson nu-şi clintea ochii din tavan.

— …ştii, acum toată lumea are ce are cu cristalurile din est, că nu există altele mai bune, că stai să vezi ce lucrătură fină, numai poveşti de genul ăsta… şi nu că lucrurile ar merge prea bine, poate că ar trebui inventat ceva, ar fi nevoie de tine, Andersson… ar trebui inventat ceva genial, o găselniță, ceva… altminteri, mi se pare că o să trebuiască să mai aştepți o țâră până o să reuşesc eu să pun în mişcare trenul ăsta, dacă vrei să mori trebuie să te strofoci, ce mai încoace şi-ncolo… adică,

vreau să spun… îți plac aşa turcoaz? eh, Andersson? nu-s oribile?, spune drept…

Bătrânul Andersson îl privi.

— Ascultă-mă, Dann…

Domnul Rail amuți.

— …ascultă-mă.

Ca să vezi cât de ciudată e viața uneori. Cei doi fii ai lui Rol şi ai Adelaidei Fergusson şi-au îngropat mama într-o zi de marți. Joi au intrat, pe seară, în casa lui Betty Pun, au violat-o întâi unul şi apoi celălalt şi pe urmă i-au crăpat țeasta cu patul puştii. Avea un păr blond superb, Betty Pun. A fost păcat cu tot sângele acela. Vineri Magazinul omonim a rămas închis.

În camera cea mai din stânga, la primul etaj, Pekisch o punea pe doamna Paer să cânte *Ape line.* În camera cea mai din dreapta, la primul etaj, o punea pe doamna Dodds să cânte *Vremurile şoimului s-au dus.* Amândouă stăteau în picioare, în dreptul ferestrei închise care dădea spre stradă. Pekisch, la jumătatea coridorului, le dădea intrarea izbind în pardoseală de patru ori. La cea de-a patra, în acelaşi timp, se porneau pe cântat. Jos, în stradă, stătea publicul. Vreo treizeci de persoane, fiecare cu scaunul adus de acasă. Doamna Paer şi doamna Dodds, ca două tablouri încadrate de fereastră, cântau vreme de circa opt minute.

Terminau perfect simultan, prima pe un sol, a doua pe un la bemol. Jos, în stradă, ajungea un cântec ce părea să vină de tare departe şi care te făcea să te gândeşti la o voce care se chircea ca un gândac încolțit. Pekisch intitulase toată socoteala *Tăcere.* În taină, i-o dedicase văduvei Abegg. Ea nu ştia.

2389. Revoluție. Explodează ca o bombă, e înăbuşită ca un țipăt. Eroi şi băi de sânge. Departe de aici.

„De-aş avea ochi ca s-o pot privi de departe – cu-adevărat de departe – pe văduva Abegg în timp ce coboară în bucătărie dimineața şi pregăteşte ibricul de cafea, atunci poate că m-aş

putea gândi «acolo aş fi fericit».” Din când în când avea nişte gânduri ciudate, văduva Abegg.

— Auzi… tu ai idee unde o să ajungi?
— Să ajung?
— Vreau să spun… de ce faci toate alea… şi ce-o să se-ntâmple după…
— După ce?
Închise ochii bătrânul Andersson. Simțea în el o vlăguire ticăloasă, o vlăguire.
— Ştii ceva, Dann? Până la urmă, când totul o să se sfârşească, n-o să mai fie nimeni prin părțile astea care să fi făcut atâtea tâmpenii câte ai făcut tu.
— N-o să se sfârşească nimic, Andersson.
— Oho, ba o să se sfârşească… iar tu o să stai acolo, cu o salbă de greşeli pe capul tău cum nici nu-ți imaginezi…
— Ce spui, Andersson?
— Spun… aş vrea să-ți spun… să nu te opreşti niciodată.
Îşi ridică fruntea bătrânul Andersson, voia să vorbească aşa încât să se înțeleagă bine, totul, chiar bine.
— Tu nu eşti ca ceilalți, Dann, tu faci nişte lucruri, atâtea lucruri, şi imaginezi altele şi e ca şi cum nu ți-ar ajunge o singură viață ca să le pui pe picioare pe toate. Eu nu ştiu… mie viața mi se părea deja atât de grea… mi se părea o mare ispravă s-o trăiesc şi basta. Dar tu… tu parcă vrei s-o învingi, viața, de parcă ar fi o provocare… Parcă vrei s-o învingi de-a binelea… cam aşa ceva. O chestie ciudată. E ca şi cum ai face o mulțime de carafe de cristal… dar mari… mai devreme sau mai târziu una tot îți pocneşte… şi ție cine ştie câte nu ți-or fi pocnit deja, şi câte nu-ți vor mai pocni… …. Însă…
Nu prea izbutea să vorbească, bătrânul Andersson, izbutea doar să murmure. Din când în când câte un cuvânt dispărea, însă exista, pe undeva exista, iar domnul Rail ştia unde.
— Însă când oamenii o să-ți spună că ai greşit… şi o să ai erori pretutindeni în urma ta, bagă-ți picioarele. Adu-ți aminte. Trebuie să-ți bagi picioarele. Toate carafele de cristal pe care le vei fi spart erau doar viața… nu acelea sunt erorile… aia e viața… şi poate că viața adevărată e aceea care se crapă,

viața aceea dintr-o sută care până la urmă se crapă... .... Eu asta am priceput, că lumea e plină de oameni care umblă cu biluțele lor de sticlă în buzunar... biluțele lor amărâte încasabile... aşadar tu să nu încetezi niciodată să sufli în sferele tale de cristal... sunt frumoase, mie mi-a plăcut să le privesc, tot timpul cât am stat pe lângă tine... înăuntru se vede mult din chestia aia... e ceva care te umple de veselie... să nu încetezi niciodată... iar dacă într-o zi o să pocnească, şi aceea o să fie tot viață, în felul ei... viață minunată.

Domnul Rail avea două cupe de cristal în mână. Cu margine turcoaz. Moda de atunci. Nu zise nimic. Tăcea şi bătrânul Andersson. Rămaseră acolo, să-şi vorbească în tăcere, un timp infinit. Era deja beznă adâncă şi nu se mai vedea nimic când glasul lui Andersson zise

— Rămas-bun, domnule Rail.

O beznă neagră, de nu vedeai nici pe unde să înjuri.

— Rămas-bun, Andersson.

Bătrânul Andersson muri cu inima plesnită, chiar în noaptea aceea, murmurând un singur, exact, cuvânt: „Rahat”.

Cu inima plesnită, chiar în noaptea aceea, murmurând un singur, exact, cuvânt: „Rahat”.

chiar în noaptea aceea, murmurând un singur, exact, cuvânt: „Rahat”.

murmurând un singur, exact, cuvânt: „Rahat”.

un singur, exact, cuvânt.

un singur.

Şi totuşi, dacă de pildă ar fi cu putință în aceeaşi clipă, chiar în aceeaşi clipă, simultan – dacă ar fi cu putință să strângi o creangă înghețată în mână, să bei o duşcă de rachiu, să vezi cum zboară o molie, să atingi nişte mosc, să îi săruți buzele lui Jun, să deschizi o scrisoare aşteptată de ani de zile, să

priveşti în oglindă, să-ți pui capul pe pernă, să-ți aminteşti un nume uitat, să citeşti ultima frază dintr-o carte, să auzi un strigăt, să atingi o pânză de păianjen, să-ți dai seama că cineva te cheamă, să scapi din mână un vas de cristal, să-ți tragi pătura peste cap, să ierți pe cineva niciodată iertat…

Chiar aşa. Întrucât poate că era scris că trebuiau să se întâmple toate acele lucruri, în şir, înainte să sosească omul acela. Unul după altul, însă de asemenea şi unul cam înlăuntrul celuilalt. Înghesuite în viață. O călătorie a domnului Rail, vara cea mai caldă din ultimii cincizeci de ani, repetițiile fanfarei, carnețelul violet al lui Pehnt, morții aceia, Elisabeth nemişcată, frumusețea lui Mormy, prima dragoste a lui Pehnt, cuvinte cu miliardele, ultima suflare a bătrânului Andersson, Elisabeth tot acolo, mângâierile lui Jun, cei care s-au născut, zilele una după alta, opt sute de cupe de cristal de toate formele, sute de zile de marți cu umanofonul, părul alb al văduvei Abegg, lacrimile adevărate şi cele false, încă o călătorie a domnului Rail, prima oară când Pekisch a devenit bătrânul Pekisch, douăzeci de metri de şine mute, anii unul după altul, dorința lui Jun, Mormy în fânărie cu mâinile lui Stitt pe el, scrisorile de la dl ing. Bonetti, pământul care se crăpa de sete, ridicola moarte a lui Ticktel, Pekisch şi Pehnt, Pehnt şi Pekisch, dorul de felul cum vorbea Andersson, ura strecurată în cap pe nesimțite, haina din ce în ce mai potrivită, regăsirea lui Jun, povestea Morivarului, miile de sunete ale unei singure fanfare, mici miracole, aşteptarea să treacă, amintirea momentului când s-a oprit cu o nimica toată înainte să sfârşească în afara şinelor, slăbiciunile şi răzbunările, ochii domnului Rail, ochii lui Pehnt, ochii lui Mormy, ochii văduvei Abegg, ochii lui Pekisch, ochii bătrânului Andersson, buzele lui Jun. O mulțime de chestii. Ca o lungă aşteptare. Parcă nu avea să se mai termine niciodată. Şi poate că nu se va fi terminat niciodată dacă în cele din urmă n-ar fi sosit omul acela.

Elegant, cu părul dezordonat, cu o servietă mare din piele maronie. În picioare în pragul casei Rail, în mână cu un

decupaj dintr-un ziar vechi. Şi-l apropie de ochi, citeşte acolo ceva, înainte să spună, cu o voce care pare îndepărtată

— Îl caut pe domnul Rail… domnul Rail de la Sticlăriile Rail.

— Eu sunt.

Îşi vâră în buzunar decupajul din ziar. Aşază servieta pe jos. Îl priveşte pe domnul Rail, dar nu în ochi.

— Eu mă numesc Hector Horeau.

3

Într-un anume sens totul începuse cu unsprezece ani în urmă, în ziua când Hector Horeau – care cu acel prilej avea cu unsprezece ani mai puțin – răsfoind o gazetă pariziană nu putu să nu observe textul ieşit din comun al reclamei căreia firma Duprat & Cie îi încredința soarta comercială a produsului *Essence d'Amazilly, odorante et antiseptique, Hygiène de toilette.*

„Pe lângă avantajele incomparabile pe care le oferă doamnelor, această esență posedă şi efecte igienice, în măsură a câştiga încrederea tuturor celor care vor binevoi să se lase convinse de acțiunea sa terapeutică. Cu toate că, într-adevăr, apa noastră nu are puterea să şteargă, precum fântâna tinereții, numărul anilor, ea are însă, printre alte merite, şi pe acela – care după noi nu trebuie subestimat – de a restabili în splendoarea intactă a trecutei măreții acel organ perfect, capodoperă a Creatorului, care prin eleganța, puritatea şi grație formelor sale constituie podoaba jumătății celei mai frumoase a omenirii. Fără intervenția providențială a descoperirii noastre, această podoabă, pe cât de prețioasă pe atât de delicată şi de asemănătoare prin grația fragilă a formelor sale cu o floare delicată care se veştejeşte la prima furtună, ar rămâne doar o fugară apariție a splendorii, care, odată trecută, e menită să se stingă sub suflul malefic al bolii, al istovitoarelor exigențe ale alăptării ori ale strângerii funeste a corsetului nemilos. Esența noastră d'Amazilly, gândită în interesul exclusiv al doamnelor, răspunde exigențelor celor mai presante şi intime ale toaletei lor."

Hector Horeau se gândea, fără jumătăți de măsură, că aceea era literatură. Perfecțiunea acelui text îl deruta. Studia precizia propozițiilor incidente, imperceptibila înlănțuire a relativelor, dozajul cum nu se poate mai rafinat al adjectivelor. „*Strângerea funestă a corsetului nemilos*": acolo chiar că se

frizau hotarele poeziei. Mai cu seamă îl încânta acea capacitate magică de a scrie atâtea rânduri despre un lucru al cărui nume rămânea totuşi trecut sub tăcere. O minusculă catedrală sintactică clădită pe un sâmbure de pudoare. Genial.

Nu citise prea mult la viața lui, Hector Horeau. Însă niciodată nu citise ceva mai desăvârşit. Ca atare, se apucă harnic să decupeze micul dreptunghi de hârtie, astfel încât acesta să scape de soarta, pe bună dreptate rezervată anumitor hârtii tipărite, de a dispărea în uitarea celei de a doua zile. Decupa. Atunci chiar, printr-un imponderabil joc al unor suprapuneri fortuite şi al unor întâmplătoare vecinătăți, ochiul îi căzu pe un titlu mărunt care anunța, s-ar fi zis în şoaptă, un eveniment la drept vorbind nu tocmai memorabil.

Un important pas înainte în industria sticlei.

Şi, cu caractere mai mici:

Un brevet revoluționar.

Hector Horeau lăsă foarfecele deoparte şi se puse pe citit. Nu erau decât câteva rânduri. Spuneau că premiatele Sticlării Rail, deja cunoscute pentru rafinata lor producție de cristaluri de gală, puseseră la punct un nou sistem de prelucrare în stare să producă plăci de sticlă deosebit de subțiri (3 mm) mari de nu mai puțin de un metru pătrat. Sistemul fusese brevetat cu numele de *„Brevetul Andersson de la Sticlăriile Rail”* şi se afla la dispoziția tuturor celor ce, dintr-un motiv sau altul, ar fi fost interesați.

Era de presupus că asemenea persoane nu erau totuşi prea numeroase. Însă Hector Horeau era una dintre ele. Lucra ca arhitect şi dintotdeauna cultivase o idee foarte precisă: lumea ar fi fost neîndoielnic mai bună dacă s-ar fi început să se construiască palate şi case nu din piatră, nu din cărămidă, nu din marmură: ci din sticlă. Urmărea cu tenacitate ipoteza unor oraşe transparente. Seara, în liniştea birouaşului său, auzea în mod desluşit sunetul ploii peste marile arcade din sticlă care ar fi trebuit să acopere marile bulevarde pariziene. Dacă închidea ochii izbutea să le audă zgomotele, să le intuiască mirosurile. Pe miile de file care se roteau prin casa lui, schițe şi îngrijite proiecte îşi aşteptau ceasul punând sub sticlă cele mai diferite porțiuni din oraş: gări, piețe, străzi, edificii publice,

catedrale… Pe lângă ele se îngrămădeau calculele cu care Hector Horeau încerca să traducă utopia în realitate: operațiuni exagerat de complicate care în definitiv confirmau teza de fond a unuia dintre textele pe care el le considera ca fiind printre cele mai semnificative apărute în ultimii ani: Arthur Viel, *Despre neputința matematicii de a asigura stabilitatea construcțiilor,* Paris, 1805. Un text pe care alții nu-l consideraseră demn nici măcar de a fi combătut.

Dacă exista aşadar un om pe care ştirea provenită de la Sticlăriile Rail îl putea interesa, acela era Hector Horeau. Aşa încât luă iar foarfecele în mână, decupă anunțul gândindu-se că lipsa oricărei note despre adresa Firmei Rail confirma încă o dată inutilitatea gazetelor, şi ieşi valvârtej din casă pentru a face rost de niscaiva informații în plus.

Soarta dă întâlniri ciudate. Nu făcuse zece metri, Hector Horeau, când văzu cum lumea se unduieşte imperceptibil. Se opri. Un altul s-ar fi gândit la un cutremur. El se gândi că era din nou acel demon blestemat care îi juca în cap, în momentele cele mai neaşteptate, o canalie inexplicabilă, o fantomă parşivă care fără nicio prevenire, dintr-odată, îi spurca sufletul cu damful acela de moarte, un duşman perfid, un ticălos care îl făcea de râs în fața lumii şi a lui însuşi. Avu vreme să se gândească dacă va mai reuşi să ajungă înapoi în casă. Apoi se prăbuşi la pământ.

Când îşi reveni era întins pe o canapea dintr-un magazin de postavuri *(Pierre şi Annette Gallard din 1804),* înconjurat de patru fețe care îl observau. Prima era a lui Pierre Gallard. A doua a lui Annette Gallard. A treia a unui client rămas anonim. A patra a unei vânzătoare pe nume Monique Bray. În aceasta – taman în aceasta – se împotmoli privirea lui Hector Horeau, şi mai în general toată viața lui se împotmoli, şi încă şi mai în general tot destinul lui se împotmoli. Nu era de altminteri chiar o față nemaipomenit de frumoasă, aşa cum însuşi Hector Horeau nu a întâmpinat nicio dificultate să recunoască în anii următori. Însă există corăbii care s-au împotmolit în locurile cele mai absurde. O viață se poate împotmoli prea bine într-o față oarecare.

Vânzătoarea, care se numea Monique Bray, se oferi să-l însoțească pe Horeau acasă. El, mecanic, acceptă, ieşiră împreună din magazin. Ei nu ştiau, însă tocmai intrau, simultan, în opt ani de tragedii, sfâşietoare fericiri, nemiloase ranchiune, răbdătoare răzbunări, tăcute disperări. Pe scurt, erau pe cale de a se logodi.

Istoria acestei logodne – care de altfel rezumă istoria progresivei terciuiri a vieții interioare şi psihice a lui Hector Horeau, cu consecutivul triumf al acelui demon căruia i se datora începutul – a numărat o seamă de episoade vrednice de a fi menționate. Prima sa consecință directă, oricum, rămase aceea de a face să zacă în buzunarul arhitectului hârtiuța referitoare la *„Brevetul Andersson de la Sticlăriile Rail”*: amânând la infinit orice ulterioară cercetare în această privință. Biletul a fost ascuns într-un sertar, unde a avut prilejul de a se odihni vreme de ani de zile. Mai bine zis: de a mocni sub cenuşă.

În opt ani – atât a durat povestea cu Monique Bray – Hector Horeau a semnat trei construcții: o vilă în Scoția (în zidărie), o stație de poştă la Paris (în zidărie) şi o fermă model în Bretagne (în zidărie). În acelaşi interval de timp el a propus o sută zece proiecte dintre care nouăzeci şi opt consacrate idealului arhitecturii în sticlă. Practic nu exista niciun concurs de antrepriză la care să nu participe. De regulă juriile rămâneau frapate de absoluta genialitate a ofertelor sale, menționau acest lucru cu onor şi cu laude, şi apoi încredințau lucrarea unor arhitecți mai pragmatici. Cu toate că practic nu exista nimic de-al său, pe nicăieri, de admirat, faima lui începu să circule cu insistență în mediile care contau. El răspundea la acest succes ambiguu înmulțind ofertele şi proiectele, într-o progresivă spirală de abnegație față de muncă, de care nu era străină nerăbdarea de a găsi plutele pe care să se salveze de fluxurile şi refluxurile logodnei sale, şi în general de vijeliile psihice şi morale pe care domnişoara Monique Bray obişnuia să i le rezerve. În mod paradoxal, cu cât sănătatea lui era mai vlăguită de mai sus-pomenita domnişoară, cu atât mai mult proiectele lui căpătau un gigantism prohibitiv. Abia sfârşise de pus la punct oferta pentru un monument al lui Napoleon, înalt

de treizeci de metri, cu trasee interne şi cu puncte panoramice deasupra enormei cununi de laur aşezată pe frunte, când ea îi comunică, pentru a treia şi nu tocmai ultima oară, că l-a părăsit, anulând demersurile matrimoniale aflate în curs. Aşa cum, nu întâmplător, a fost cumplitul episod în urma căruia domnişoara Monique Bray a ajuns în spital cu o rană profundă la cap care i-a întrerupt munca, aflată deja într-o fază avansată, privitoare la un tunel pe sub Canalul Mânecii, înzestrat cu un sistem revoluționar de aerisire şi de iluminare obținut prin intermediul unor turnuri de sticlă ancorate pe fundul mării şi triumfal plutitoare peste suprafața marină, *„ca nişte mari făclii ale progresului”*. Înainta, viața lui, ca un foarfece pentru care genialitatea muncii şi emoționanta mizerie a vieții constituiau cele două lame ascuțite, din ce în ce mai crăcănate. Străluceau, într-un chip orbitor, sub raza unei tăcute maladii.

Foarfecele se închise, dintr-odată, cu o smucire seacă şi peremptorie, într-o zi de luni din luna august. În ziua aceea, la ora 17 şi 22, doamna Monique Bray Horeau se aruncă sub trenul care, cu şase minute în urmă, pornise din Gare de Lyon către sud. Trenul nici n-avu vreme să frâneze. Ceea ce mai rămase din doamna Horeau, în afară de faptul că nu dădea seama despre fie şi prea puțin evidenta sa frumusețe, dădu nu puțin de furcă Agenției de Pompe Funebre *„La Celeste*”, căreia îi reveni delicata misiune de a reconstitui cadavrul.

Hector Horeau reacționă la tragedie cu o mare coerență. A doua zi, la ora 11 şi 5 dimineața, se azvârli în fața trenului care cu şase minute în urmă plecase din Gare de Lyon spre sud. Trenul, însă, avu vreme să frâneze. Hector Horeau se pomeni în picioare, gâfâind, dinaintea botului impasibil al unei locomotive negre. Țepeni, amândoi. Şi muți. De altminteri nu prea aveau mare lucru să-şi spună.

Când zvonul despre încercarea de sinucidere a lui Hector Horeau se împrăştie în mediile pariziene apropiate lui, consternarea fu deopotrivă de generală cu prealabila convingere că mai devreme sau mai târziu aşa ceva trebuia să se întâmple. Preț de câteva zile Hector Horeau fu măgulit cu scrisori, invitații, înțelepte sfaturi şi binevoitoare oferte de

lucru. Toate acestea îl lăsară complet indiferent. Stătea închis în biroul său, ordonându-şi maniacal desenele şi decupând articole din vechi gazete pe care mai apoi le cataloga în ordine alfabetică după subiect. Stupizenia absolută a acestor două lucruri îl liniştea. Numai gândul că va ieşi din casă îl redeştepta pe demonul său personal: îi era suficient să se uite afară pe fereastră ca să reînceapă să simtă lumea unduindu-se şi emanând damful acela de moarte care îndeobşte îi preceda nemotivatele leşinuri. Era conştient în mod lucid că avea sufletul zdrențuit ca o pânză de păianjen părăsită. O privire – fie şi o singură privire – l-ar fi putut sfâşia pentru totdeauna. Astfel, atunci când un prieten de-al său bogat pe nume Laglandière îi făcu absurda propunere a unei călătorii în Egipt, el acceptă. I se păru o metodă nimerită pentru a-l sfâşia definitiv. În fond, era doar un alt mod de a se azvârli în fața unui tren în cursă.

Nu-i merse, oricum, nici cu asta. Hector Horeau se îmbarcă în dimineața unei zile de aprilie pe nava care, în opt zile, ducea de la Marsilia la Alexandria; însă demonul său personal, în mod neaşteptat, rămase la Paris. Săptămânile petrecute în Egipt consumară timpul unei tăcute, provizorii, dar perceptibile însănătoşiri. Hector Horeau îşi petrecea timpul desenând monumentele, oraşele şi deşerturile pe care le vedea. Se simțea ca un copist din antichitate însărcinat să transmită texte sacre abia dezgropate din uitare. Fiecare piatră era un cuvânt. Răsfoia încetişor paginile pietroase ale unei cărți scrise cu milenii în urmă şi copia. Pe suprafața acestui exercițiu surd se depuseră încetul cu încetul fantasmele din mintea lui, ca praful peste un bibelou liniştit, de un gust îndoielnic. În căldura toridă a unei țări necunoscute izbuti să respire liniştea. Când reveni la Paris avea valizele pline cu desene a căror măiestrie ar fi sedus sutele acelea de burghezi pentru care Egiptul rămânea o ipoteză a fanteziei. Se întoarse în birouaşul lui cu percepția limpede că nu era un om fericit şi nici măcar vindecat. Însă era iarăşi un om capabil să aibă percepții limpezi. Pânza de păianjen care era sufletul său redevenise o capcană pentru muştele acelea ciudate care sunt ideile.

Acest lucru îi permise să nu rămână indiferent la concursul pe care Societatea Artelor din Londra, prezidată de prințul Albert, hotărî să îl organizeze pentru construirea unui palat imens în măsură să găzduiască o proximă, memorabilă Mare Expoziție Universală a Produselor Tehnicii şi Industriei. Blocul urma să fie clădit în Hyde Park şi trebuia să corespundă câtorva cerințe fundamentale: să ofere cel puțin 65 de mii de metri pătrați de suprafață acoperită, să prevadă un singur etaj, să presupună sisteme de construcție extrem de simple pentru a se încadra în timpul foarte scurt aflat la dispoziție, să nu depăşească un plafon de cheltuieli relativ modic, să salvgardeze enormii şi centenarii ulmi care sălăşluiau în centrul parcului. Concursul fu publicat pe 13 martie 1849. Data limită pentru prezentarea proiectelor fu fixată pentru 8 aprilie.

Din cele 27 de zile pe care le avea la dispoziție, Hector Horeau consumă 18 vagabondând cu mintea în jurul a ceva ce nici el nu ştia ce era. Fu o lungă, discretă perioadă de tatonare. Apoi, într-o zi care părea oarecare, luă distrat de pe masă o sugativă uzată şi trasă peste ea, cu cerneală neagră, două lucruri: schița unei fațade şi un nume: *Crystal Palace.* Lăsă jos condeiul. Şi simți ceea ce simte o pânză de păianjen atunci când întâlneşte năuca traiectorie a unei muşte pe care o aşteptase ceasuri în şir.

Lucră la proiect, zi şi noapte, tot timpul care îi mai rămăsese. Nu imaginase niciodată ceva mai mare şi mai derutant. Truda îi rodea mintea, o subterană şi febrilă emoție îi săpa galerii prin desene şi prin calcule. În jur, viața obişnuită îşi depăna zgomotele. El abia le percepea. Singur, zăcea într-o bulă de tăcere severă, în compania fanteziei şi a oboselii sale.

Predă proiectul în ultima zi de înscriere, în dimineața zilei de 8 aprilie. Comisia de examinare a primit, din toate părțile Europei, 233 de propuneri. A fost nevoie de mai mult de o lună pentru a le analiza pe toate, în cele din urmă au fost proclamați doi câştigători. Primul se numea Richard Turner şi era un arhitect din Dublin. Al doilea se numea Hector Horeau. Societatea Artelor îşi rezervă de altminteri permisiunea de a

„prezenta un proiect al său care să adune sugestiile cu amabilitate înaintate de toți iluştrii participanți”. Textual.

Horeau nu se aştepta să câştige. Deja participa la concursuri nu atât din ambiția de a le câştiga, cât din plăcerea de a deruta juriile. Faptul că, dintre atâția, fusese ales de data asta tocmai el îl făcu să se îndoiască o clipă dacă nu cumva prezentase o banalitate. Apoi, maturată pe timpul celor opt ani trăiți alături de domnişoara Monique Bray (ulterior doamna Monique Horeau), avu câştig de cauză conştiința faptului că viața este în mod esențial incoerentă, iar predictibilitatea faptelor e o consolare iluzorie. Pricepu că acel Crystal Palace nu vagabonda, precum toate celelalte proiecte ale sale, prin neantul unui mâine improbabil: îl vedea acolo, în cumpănă între utopie şi reală realitate, la un pas de a deveni, pe neaşteptate, adevărat.

Concurența celuilalt câştigător, Richard Turner, nu îl îngrijora. În proiectul harnicului arhitect dublinez se găseau atât de multe absurdități, încât numai cu enunțarea lor, în ordine alfabetică, Horeau ar fi putut distra Societatea Artelor o noapte întreagă. Ceea ce îl îngrijora era incontrolabilul hazard al evenimentelor, insondabila iraționalitate a birocrației, necunoscuta putere a Casei Regale. La asta se adăugă, a doua zi după publicarea proiectului său într-o cunoscută revistă din capitală, primirea contradictorie din partea marelui public. Scandaloasa originalitate a palatului împărți oamenii în trei partide, rezumabile în punctualitatea generică a trei afirmații: „E a opta minune a lumii”, „Are să coste o avere” şi „O să stea în picioare mai mult de-o grămadă”. În taina birouaşului său, Hector Horeau era convins în sinea lui că toate trei erau în esență legitime.

Pricepu că era nevoie de o găselniță suplimentară: ceva care să confere fascinației unui Crystal Palace un temei de credibilitate şi o liniştitoare înfățişare de realism. Căuta o soluție şi aceasta îl ajunse, aşa cum adesea se-ntâmplă, surprinzându-l pe la spate, străbătând îndărăt calea – care este cea mai misterioasă dintre toate – a memoriei. A fost ca o adiere subtilă. Un curent de aer scăpat de zăvoarele uitării. Şase cuvinte: *„Brevetul Andersson de la Sticlăriile Rail*”.

Există gesturi care se justifică după ani de zile: rezonabilităţi postume. Obtuza catalogare de hârtii cu care Hector Horeau trecuse peste starea de devastare de pe vremea întâlnirii dintre doamna Horeau şi trenul de la ora 17 şi 14 spre sud se dovedi dintr-odată a fi fost nu tocmai zadarnică. Tăietura cu mica ştire despre Brevetul Andersson zăcea disciplinată în dosarul marcat cu litera C (Ciudăţenii). Horeau îl luă şi începu să-şi facă valizele. Nu ştia câtuşi de puţin pe unde se găseau Sticlăriile Rail şi nici măcar dacă încă mai existau. Cu toate acestea – şi spre confirmarea faptului că realitatea are o coerenţă a ei, ilogică dar efectivă – în singurul hotel din Quinnipak (Hanul Berrimer) fu văzut sosind, câteva zile mai târziu, un bărbat cu o servietă maronie mare şi cu un păr dezordonat într-un mod curios. Căuta o cameră, evident, şi, evident, se numea Hector Horeau.

Era într-o zi de vineri. Aşa se explică de ce Horeau, după ce s-a retras repede din pricina călătoriei zdrobitoare, izbuti să doarmă puţin şi prost.

— Era cumva cineva care cânta la vreun instrument, sau aşa ceva? – întrebă el a doua zi dimineaţa, încercând să-şi alunge durerea de cap printr-o ceaşcă de cafea.

— Repeta fanfara, ieri-seară – îi răspunse Ferry Barrimer, care în afară de a fi fost proprietarul localului, mai era şi fa diezul cel mai jos din umanofon.

— O fanfară?

— Îhî.

— Parcă erau şapte fanfare.

— Nu, una singură.

— Şi cântă mereu aşa?

— Aşa cum?

Horeau goli ceaşca.

— Nu contează.

Sticlăriile Rail – descoperi el – încă existau. Se aflau la doi kilometri de sat.

— Dar nu mai sunt ca odinioară, acum că nu mai e Andersson.

— Andersson acela cu brevetul?

— Andersson bătrânul Andersson. Acum nu mai este. Şi nu mai e ca odinioară.

La casa domnului Rail, care se afla pe un deal, chiar deasupra sticlăriilor, ajunse cu brişca lui Arold. Îl făcea în fiecare zi, drumul acela, Arold.

— Auziți, vă pot întreba ceva?

— Spuneți.

— Dar fanfara aia… aia care cântă în sat… cântă mereu aşa?

— Aşa cum?

Arold îl lăsă la începutul potecii care urca spre casa Rail. Horeau voia să-l plătească, dar nu fu chip. Îl făcea în fiecare zi, drumul acela. Zău. Păi, atunci mulțumesc. N-aveți pen' ce. Urmând dalele de piatră care mergeau în sus ca nişte trepte, prin mijlocul pajiştilor, Horeau urcă spre casa Rail gândindu-se, aşa cum s-ar fi gândit oricine, că trebuia să fie frumos să trăieşti acolo. De jur împrejur se afla frumusețea evidentă a unei zone rurale docile şi regulamentare. Numai un lucru, pentru o clipă, îl derută, numai unul: „Ciudat loc de făcut un monument al locomotivei” îşi zise el. Şi păşi mai departe.

Ajunse în fața porții taman la vreme ca să o vadă deschizându-se şi lăsând să iasă un bărbat. Să tot fi avut vreo patruzeci de ani. Înalt, brunet, cu doi ochi ciudați. O lungă cicatrice i se întindea de la tâmpla stângă până sub bărbie. Horeau se simți luat pe nepregătite. Prinse în buzunar tăietura din ziar: cum dracu' era, Bail, Bari, Ral, ba nu, Rail, aşa, Rail.

— Îl caut pe domnul Rail… domnul Rail de la Sticlăriile Rail.

— Eu sunt – răspunse zâmbind bărbatul cu cicatricea lungă şi cu ochii ciudați.

Horeau îşi vârî hârtia la loc în buzunar, lăsă marea servietă din piele pe jos, îşi ridică ochii spre aceia ai bărbatului din fața lui. Cu o clipă înainte să ajungă, în ochii aceia ciudați, zise:

— Eu mă numesc Hector Horeau.

Mai întâi prânziră. Masa ovală, farfuriile cu margine aurită, fața de masă de in. Domnul Rail avea un frumos mod de a vorbi. Cu cuțitul alinia firimiturile de pâine pe care le găsea pe lângă farfurie, apoi le împrăştia în jur cu degetele, pentru a le

alinia apoi din nou în şiruri din ce în ce mai lungi. Cine ştie de unde învăţase asta. Alături de el şedea o femeie care se numea Jun. Horeau se gândi că era îmbrăcată ca o fetiţă. Se mai gândi şi că o fetiţă atât de frumoasă nu mai văzuse niciodată. Îi plăcea când vorbea: îi putea privi buzele fără să pară indiscret. Ea îl întrebă despre Paris. Voia să ştie cât e de mare.

— Destul ca să te poţi pierde prin el.

— Şi e frumos?

— Dacă până la urmă găseşti drumul înapoi, da… foarte frumos.

Mai era şi un băieţaş, aşezat la masă. Era fiul domnului Rail, se numea Mormy. Nu rosti o vorbă. Mânca cu gesturi foarte încete şi frumoase. Horeau nu înţelegea prea bine cum de avea pielea aceea de mulatru, câtă vreme nici domnul Rail, nici Jun nu aveau pielea neagră. În schimb înţelese, încrucişându-şi ochii cu dânsul pentru o clipă, ce aveau ciudat ochii lui taică-său: erau nişte ochi uimiţi. În stupoarea completă şi desăvârşită pe care o arăta privirea lui Mormy, imperturbabilă şi fixă, exista ceea ce în ochii domnului Rail apărea parcă schiţat. Aşa stau lucrurile în treaba asta cu copiii, se gândi Horeau: se nasc având înlăuntru ceea ce, la părinţi, viaţa a lăsat la jumătate. Dacă vreodată o să am un copil, se gândi Horeau tăind meticulos o felie subţire de carne în sos de afine, are să se nască nebun.

Terminară şi se ridicară. Toţi mai puţin Mormy, care încă sorbea din supă şi cine ştie când avea să sfârşească. Jun îi lăsă singuri.

— Ar trebui să veniţi, la Paris, într-o zi… – îi zise, salutând-o, Horeau.

— Nu… nu cred că ar trebui. Zău.

Dar o zise cu veselie. Trebuie să ne-o imaginăm spusă cu veselie. „Nu… nu cred că ar trebui. Zău.” Chiar aşa.

— Trei sute cincizeci?

— Da.

— Cinci naosuri lungi de trei sute cincizeci de metri şi înalte de treizeci?

— Chiar aşa.

— Şi toată asta… toată asta e sticlă.

— Sticlă. Fier şi sticlă. Nu-i niciun gram de piatră sau de tencuială, nimic.

— Şi dumneavoastră chiar credeți că va sta în picioare?

— Păi, într-un fel depinde şi de dumneavoastră.

Hector Horeau şi domnul Rail, unul în fața celuilalt, cu o masă între dânşii. Iar pe masă o foaie lungă de un metru şi lată de şaizeci de centimetri. Iar pe foaie proiectul pentru Crystal Palace.

— De mine?

— Să zicem de *„Brevetul Andersson de la Sticlăriile Rail”*… Vedeți, există evident probleme în a construi o asemenea imensă… haideți s-o numim catedrală de sticlă. Probleme structurale şi economice. Sticla trebuie să fie foarte uşoară pentru ca structurile portante să o poată susține. Şi cu cât va fi mai subțire, cu atât va fi nevoie de mai puțină materie primă şi cu atât mai puțin se va cheltui. Iată de ce este important brevetul dumneavoastră. Dacă sunteți într-adevăr în măsură să faceți nişte plăci de sticlă ca acelea descrise în această tăietură de ziar, eu voi izbuti să-l fac să stea în picioare, acest Crystal Palace…

Domnul Rail aruncă o privire peste foița îngălbenită.

— Groase de trei milimetri şi mari de un metru pătrat… Da, mai mult sau mai puțin, aşa e… Andersson credea că se pot face şi mai mari… dar asta însemna să facem patru sau chiar cinci ca să obținem una bună. Aşa în schimb putem ajunge să salvăm una la fiecare două… mai mult sau mai puțin…

— Cine-i Andersson?

— Păi, Andersson acum nu mai e nimeni. Însă cândva era un prieten de-al meu. Un om onest, şi ştia totul despre sticlă. Totul. Ar fi putut face din ea orice… ar fi putut face şi nişte bile enorme, numai dac-ar fi vrut, sau dac-ar fi avut timp…

— Nişte bile?

— Da, nişte bile din sticlă… enorme… dar asta era o poveste între mine şi el… n-are de-a face cu… cu plăcile şi aşa mai departe… nu contează.

Tăcu Hector Horeau. Tăcu domnul Rail. Luneca tăcerea peste proiectul cu Crystal Palace. Părea o seră uriaşă având

înăuntru doar trei ulmi gigantici. Părea o absurditate de toată frumusețea. Dar trebuia închipuită cu mii de persoane înăuntru, şi o imensă orgă cu tuburi în fund, şi fântâni, benzi rulante din lemn, şi obiectele aduse din toate părțile lumii, fragmente de corăbii, invenții trăsnite, statui egiptene, locomotive, submersibile, stofe de toate culorile, arme imparabile, animale nemaivăzute, instrumente muzicale, tablouri mari cât pereții, steaguri pretutindeni, cristaluri, bijuterii, maşini zburătoare, morminte, lăcuşoare, pluguri, mapamonduri, scripeți, angrenaje, cutii muzicale. Trebuia să ne imaginăm zgomotele, vocile, sunetele, mirosul, miile de mirosuri. Şi mai cu seamă: lumina. Lumina care avea să fie, acolo înăuntru… Acolo înăuntru ca nicăieri, în lumea întreagă.

Horeau se aplecă peste desen.

— Ştiți ceva… uneori mă gândesc la lucrul acesta… mă gândesc că, după ce totul va fi construit şi ultimul muncitor va fi terminat ultimul retuş, eu o să-i pun să iasă pe toți… pe toți… o să intru pe aici, singur, şi o să pun să se închidă toate uşile. N-are să fie niciun zgomot, nimic. Numai paşii mei. Şi încetişor mă voi îndrepta până în centru la Crystal Palace. Încetişor, metru cu metru. Şi dacă lumea nu va începe să mi se legene în jur, în cele din urmă o să ajung chiar aici, sub ulmi, şi o să mă opresc. Şi atunci… acela, exact acela, în sfârşit, ştiu, va fi locul unde trebuia să ajung. De departe, de oriunde, eu n-am făcut altceva decât să mă îndrept spre punctul acela exact, metrul acela pătrat din lemn aşezat pe fundul unui imens pahar de sticlă. Acolo, în ziua aceea, voi fi ajuns la capătul drumului meu. După aceea… tot ce se va întâmpla după aceea… nu va mai conta deloc.

Domnul Rail avea ochii fixați asupra acelui punct, chiar sub cei trei ulmi gigantici. Nu spunea nimic pentru că se gândea la un om, în picioare, în punctul acela, cu părul dezordonat, nespus de obosit şi fără niciun loc în care să se mai ducă. Mai apoi însă zise ceva.

— E un nume frumos.

— Care?

— Crystal Palace… E un nume frumos… bătrânului Andersson i-ar fi plăcut… toate astea bătrânului Andersson i-

ar fi plăcut… ar fi făcut pentru dumneavoastră cele mai frumoase plăci de sticlă care se pot face… avea geniu, pentru lucrurile astea, el…

— Vreți să spuneți că fără el n-o să mi le faceți, plăcile acelea de sticlă?

— Oh nu, nu asta vreau să spun… sigur că o să le putem face… groase de trei milimetri, poate chiar ceva mai puțin… da, eu cred că o să le putem face, voiam să spun doar că… cu Andersson ar fi fost altfel, asta-i tot… dar… nu asta e important. Dumneavoastră puteți conta pe noi. Dacă vreți plăcile alea de sticlă, o să le aveți. Voiam doar să ştiu… unde anume în desenul acela se vede unde or să între…

— Unde or să intre? Păi, peste tot or să intre.

— Peste tot unde?

— Pretutindeni… e tot din sticlă, vedeți? Pereții, acoperământul, transeptul, cele patru intrări principale… Numai sticlă…

— Vreți să spuneți că toată asta are să stea în picioare cu sticlă de trei milimetri?

— Nu tocmai. Palatul stă în picioare grație fierului. Sticla face restul.

— Restul?

— Da… să zicem… miracolul. Sticla face miracolul, magia… Să intri undeva şi să ai impresia că ieşi afară… Să fii protejat înlăuntrul a ceva care nu te împiedică să priveşti oriunde, departe… Afară şi înăuntru în acelaşi moment… în siguranță şi totuşi liber… ăsta-i miracolul, iar cea care-l face e sticla, numai sticla.

— Dar o să fie nevoie cu tonele… ca să acoperi chestia aia o să fie nevoie de un număr de plăci amețitor…

— Nouă mii. Mai mult sau mai puțin nouă mii. Ceea ce îmi închipui că înseamnă să se producă de două ori pe atât, nu?

— Da, cam aşa ceva. Ca să punem deoparte nouă mii va trebui să facem cel puțin douăzeci de mii.

— Nimeni n-a mai făcut aşa ceva, ştiți asta?

— Nimănui nu i-a mai venit vreodată în minte o idee aşa de sucită, ştiți asta?

Tăcură puțin, cei doi, unul în fața celuilalt, având în spate o poveste, fiecare pe a lui.

— O să reuşiți, domnule Rail?

— Eu da. Şi dumneavoastră?

Horeau zâmbi.

— Cine ştie...

Erau jos, la sticlărie, ca să vadă cuptoarele, cristalurile şi aşa mai departe. Erau acolo când Hector Horeau, pe neaşteptate, începu să pălească şi să-şi caute un stâlp de care să se sprijine. Domnul Rail îi văzu chipul acoperindu-se de sudoare. Un vaiet surd îi ieşea din gâtlej, încetişor, ca şi când ar fi venit de departe. Însă nu era ca atunci când cineva cere ajutor. Era ecoul unei bătălii tainice. Ascunse. Inclusiv din acest motiv, nimănui, la fața locului, nu-i veni să se apropie. Se opriră câțiva muncitori. Se opri domnul Rail: însă cu toții, nemişcați, rămaseră la câțiva paşi de omul acela care – se vedea – lupta într-un duel misterios, numai al lui. Era el şi mai era ceva care îl muşca pe dinăuntru. Alții nu aveau de-a face. Oriunde s-ar fi aflat, Hector Horeau, în momentul acela, era oricum singur.

Nu dură decât puține clipe. Cum nu se poate mai lungi.

Apoi dispăru vaietul surd din gâtlejul lui Hector Horeau, şi frica din ochii lui. Scoase din buzunar o mare, caraghioasă batistă roşie şi îşi şterse fruntea.

— N-am leşinat, nu-i aşa?

— Nu – îi răspunse domnul Rail, apropiindu-se, în sfârşit, şi oferindu-i brațul.

— Acum e mult mai bine, nu vă faceți griji... mă descurc... e mult mai bine.

Mai era încă, în jur, o mică tăcere care plutea prin văzduh ca un balon de săpun.

— Îmi pare rău... scuzați-mă... scuzați-mă.

Hector Horeau nu voia, dar până la urmă fu convins să rămână acolo, peste noapte. Avea să plece a doua zi, nu era cazul să facă o călătorie atât de anevoioasă după ceea ce pățise. I se dădu camera care dădea spre livadă. Tapiserie în alb şi galben, un pătuț cu un baldachin dantelat. Un covor, o

oglindă. Dădea cu fața chiar spre Răsărit. Era o cameră frumoasă. Jun puse flori pe noptieră. Albe. Florile.

Pe verandă, cu aerul serii care se răcorea, domnul Rail stătu să-l asculte pe Hector Horeau cum povestea despre cât era de imobil Egiptul.

Povestea cu o voce lentă. Infinită. Însă dintr-odată se întrerupse şi răsucindu-se către domnul Rail şopti:

— Ce față aveam?

— Când?

— Jos, la sticlărie, azi după-amiază.

— Fața unui om terorizat.

Ştia asta, Hector Horeau. Ştia prea bine ce față avea. În acea după-amiază, jos la sticlărie şi de toate celelalte dăți.

— Din când în când mă gândesc că toată povestea asta cu sticla… cu Crystal Palace şi cu toate proiectele mele… vedeți, din când în când mă gândesc că numai un om speriat ca mine se putea pricopsi cu o asemenea manie. Dedesubt de tot, nu există altceva… frică, numai frică… Înțelegeți?, e magia sticlei… să te protejeze fără să te întemnițeze… să stai într-un loc şi să poți vedea oriunde, să ai un acoperiş şi să vezi cerul… Să te simți înăuntru şi să te simți afară, în acelaşi timp… o şiretenie, nimic mai mult decât o şiretenie… dacă dumneavoastră vreți un lucru de care însă vă temeți n-aveți decât să puneți o sticlă la mijloc… între dumneavoastră şi lucrul acela… vă veți putea apropia cât de mult şi totuşi veți rămâne în siguranță… Nu există nimic altceva… eu pun bucăți de lume sub sticlă fiindcă acesta e un mod de a ne mântui… se refugiază dorințele, acolo înăuntru… la adăpost de frică… o vizuină miraculoasă şi transparentă… Înțelegeți dumneavoastră toate astea?

Poate că le înțelegea, toate acele lucruri, domnul Rail. Se gândea că geamurile trenurilor erau din sticlă. Se întreba dacă are vreo legătură, dar aşa era. Se gândea la singura dată când îi fusese cu adevărat frică în viața lui. Se gândea că nu-şi imaginase niciodată că va trebui să îşi găsească un refugiu pentru dorințele lui. Îi treceau prin cap şi basta. Existau. Asta era tot. Totuşi înțelegea toate acele lucruri, da, într-un fel

trebuia să fi înțeles dacă în cele din urmă, în loc să răspundă, zise, mai simplu:

— Ştiți ceva, domnule Horeau? Eu sunt fericit că, pentru ca să ajungeți până în punctul de acolo, sub ulmi, în centru la Crystal Palace, dumneavoastră ați trebuit să treceți pe aici. Şi asta nu pentru plăcile de sticlă, sau pentru bani… nu numai pentru asta… ci pentru cum sunteți. Dumneavoastră faceți bile de sticlă foarte mari şi foarte ciudate. Şi e frumos să priveşti înlăuntrul lor. Zău.

A doua zi, Horeau plecă dimineața devreme. Îşi recăpătase aspectul unui arhitect de succes, siguranța şi controlul de sine. O dată în plus constată că sufletul său nu cunoştea cale de mijloc între triumf şi înfrângere. Cu domnul Rail căzuse de acord asupra tuturor aspectelor furnizării pentru Crystal Palace: cantitate, prețuri, timpi de predare. Se întorcea la Paris cu o carte decisivă de jucat împotriva scepticismului lumii.

Domnul Rail îl însoți până jos, la stradă, unde Arold îl aştepta. Trecea în fiecare zi, pe acolo, Arold. Nu se întâmpla nimic dacă se oprea o clipă să-l ia şi pe domnul acela ciudat cu părul răvăşit. Zău. Atunci mulțumesc. Pentru ce?

— Comitetul ar trebui să hotărască în şaizeci de zile. Poate că îi va lua ceva mai mult. Însă în cel mult trei luni vom primi răspunsul. Şi eu o să vă telegrafiez imediat.

Stăteau unul în fața celuilalt, în picioare, în timp ce Arold, aşezat în brişcă, se manifesta într-unul dintre numerele sale cele mai izbutite: absența cea mai deplină.

— Auziți, domnule Horeau, pot să vă întreb ceva?

— Desigur.

— Ce probabilitate avem să câştigăm… adică, vreau să spun… Dumneavoastră credeți că veți câştiga?

Horeau zâmbi.

— Eu cred că nu pot pierde.

Îşi puse geanta în brişcă, urcă lângă Arold, şovăi o clipă, apoi se răsuci către domnul Rail.

— Pot să vă întreb şi eu ceva?

— Fireşte că puteți – răspunse domnul Rail ducându-şi mâna în mod mecanic spre cicatricea care îi străbătea chipul.

— Dar cui i-a venit în minte să pună acolo jos un monument al căilor ferate?

— Nu e un monument.

— Nu?

— E o locomotivă adevărată, aceea.

— O locomotivă adevărată? Şi ce caută acolo?

Domnul Rail îşi petrecuse noaptea făcând socoteli, încrucişând munți întregi de cifre cu gândul la douăzeci de mii de plăci de sticlă.

— Cum, nu vedeți? Stă să plece.

PATRU

1

„…cum adică «din întâmplare»?… tu chiar crezi că există ceva care se poate petrece «din întâmplare»? Eu ar trebui să cred că piciorul ăsta strivit al meu e o întâmplare? sau gospodăria mea, şi priveliştea care era acolo, şi poteca aia… sau ceea ce aud noaptea, în loc să dorm, toată noaptea… în jos pe poteca aia s-a dus ea, Mary… nu mai putea, şi într-o zi a plecat… a apucat-o pe poteca aia şi s-a dus… nu mai putea din cauza mea, se-nțelege… o viață imposibilă şi… ar trebui să mă consolez şi să cred că «din întâmplare» am devenit eu imposibil şi că Mary era frumoasă… nu nemaipomenit de frumoasă, dar frumoasă, da… când dansa, la petreceri, şi zâmbea, oamenii se gândeau că era frumoasă… aşa se gândeau… dar eu am devenit imposibil, ăsta-i adevărul… mi-am dat seama de asta, zi după zi, dar nu se mai putea face nimic… mi-a urcat din picior şi, încet-încet, mi-a putrezit înăuntru… eu sunt convins că totul a început de la povestea cu piciorul… înainte vreme nu eram aşa… ştiam să trăiesc, înainte vreme, însă după aceea… n-am mai reuşit… ar trebui să mă urăsc pentru asta? Aşa trebuia să meargă treaba şi aşa a mers… şi cu asta basta… cam ca povestea aceea… şi acolo s-ar putea spune «din întâmplare», dar ce înseamnă asta? înseamnă ceva?… văduva Abegg ştia prea bine acest lucru, ea credea, nu era o chestiune de întâmplare, este destinul, este altceva… de asemenea Pehnt înțelesese şi el… tu ai putea spune eventual că o haină e un lucru de nimic şi e o treabă ca la nebuni să-ți hotărăşti propria viață stând şi aşteptând ca o haină să ajungă de talia ta… dar e totuna, o haină sau un picior zdrobit, sau un cal care o ia razna şi te trimite pe lumea cealaltă… destinul face focul cu lemnul care există… face focul şi cu un pai, dacă altceva nu există… iar Pehnt avea haina aia şi nimic altceva… eu spun că bine a făcut, văduva Abegg… şi nu trebuie să crezi că n-a suferit… a suferit şi încă cum… însă

când haina a ajuns la talia potrivită era clar că Pehnt trebuia să plece… / Îşi ridică fruntea din spălător, văduva Abegg, şi-o ridică pentru o clipă ca să strige către Pehnt unde naiba a stat toată noaptea, dar nu izbuteşte să spună nicio vorbă fiindcă în ochi i se strecoară imaginea acelui băiat care vine purtând o haină neagră. Perfectă. Cine ştie care este clipa când o haină devine perfectă, cine ştie cum se decide când un tablou nu mai poate şi cade, sau o piatră nemişcată de ani de zile se răsuceşte o nimica toată. Oricum era perfectă. Iar văduva Abegg nu izbuti să spună nicio vorbă şi doar simţi în sinea ei lovitura unei emoţii care avea de-a face cu frica, cu bucuria, cu surpriza şi cu o mie de alte lucruri. Îşi coboară iar privirea în spălător şi ştie că este primul gest al unei vieţi noi. Ultima. /…trebuia să plece în capitală, acela îi era destinul… departe de Quinnipak… o dată pentru totdeauna… nu fiindcă acolo ar fi fost o porcărie, nu… ci pentru că acela îi era destinul… oriunde ar fi fost porcăria, el în capitală trebuia să se ducă, şi acolo s-a dus… eu cred că a fost bine aşa… iar Pekisch mi-a spus şi el într-o zi «a fost bine aşa»… Şi chiar că el ţinea la băiatul acela… umblau mereu împreună, gândeşte-te că unii chiar s-au apucat să interpreteze răuvoitor povestea asta… Pekisch şi Pehnt, Pehnt şi Pekisch… numai mârşăvii, zău, râdeau fără pic de ruşine pe seama lor, netrebnicii ăia… Dar erau doar prieteni… nu era nimic rău… nici măcar tată n-avea, Pehnt… iar Pekisch, pe de altă parte… n-avea pe nimeni, el, nu se ştia nici măcar de unde venea, unii spuneau că era un fost puşcăriaş, închipuie-ţi… Pekisch puşcăriaş… trebuia să fi avut o fantezie… n-ar fi putut să facă rău nici unei muşte… el trăia pentru muzică şi atât… pentru ea avea o adevărată manie, avea geniu… asta da… gândeşte-te că atunci când Pehnt s-a hotărât să plece… adică… Pehnt s-a hotărât să plece şi atunci Pekisch i-a spus «pleacă de ziua Sfântului Laurenţiu», ştii, e sărbătoare în ziua asta, sărbătoarea Sfântului Laurenţiu, «pleacă de ziua Sfântului Laurenţiu, după serbare, stai să asculţi fanfara şi apoi pleci», aşa i-a zis… faptul este că el voia să-l facă să mai asculte o dată fanfara, înţelegi?, voia să plece cu acel adio… şi atunci a inventat ceva tare frumos… eu ştiu fiindcă am cântat şi eu în ziua aceea… a inventat ceva

tare frumos… Ştii, el nu compusese niciodată muzică, vreau să spun o muzică numai a lui… Pekisch cunoştea toate melodiile din lume şi le potrivea pentru noi, le schimba, şi tot aşa, dar… era tot muzica altcuiva, înțelegi?… în schimb de data asta ne-a spus-o chiar el, muzica asta e a mea… chiar aşa, foarte simplu, înainte să înceapă repetiția, a zis în şoaptă «muzica asta e a mea» / Pekisch şezând în fața pianului, a închis uşa cu zăvorul, îşi ține mâinile una într-alta aşezate pe picioare, se uită la claviatură. Ochii îi umblă de la o clapă la alta parcă urmărind un greier care dansează peste ele. Ceasuri în şir. Nu atinge nicio clapă, îi este de ajuns să le privească. Nu iese nicio notă, le are pe toate în cap. Ceasuri. Apoi închide pianul, se ridică şi iese. Îşi dă seama că e noapte. Se întoarce în cameră. Se duce la culcare. /…şi în realitate nu era o melodie pentru că, dacă e să fim precişi, melodii, el inventase două, şi asta era frumusețea întregii poveşti… anumite lucruri îi puteau veni în minte numai lui… împărți fanfara în două şi organiză totul cum se cuvine… o fanfară pornea din capătul din stânga al satului cântând o anumită muzică iar cealaltă pornea din capătul opus cântând o cu totul altă muzică… ai înțeles?… astfel aveau să se încrucişeze tocmai la jumătatea drumului şi apoi amândouă aveau să continue, ținând-o tot înainte, până unde se termină satul… una ajungea de unde plecase cealaltă şi invers… ceva complicat… un spectacol… încât a venit o grămadă de lume să-l vadă… chiar şi din satele învecinate… toată lumea de-a lungul drumului să vadă ciudățenia aceea… că doar asemenea lucruri nu se aud în fiecare zi… sărbătoarea Sfântului Laurențiu… n-am s-o uit prea uşor… nimeni n-are s-o uite prea uşor… şi stăpâna a zis-o, «a fost minunat», a zis… şi mi-a spus «ai cântat foarte bine, Kuppert», chiar aşa… venise singură, la serbare, singură cu Mormy, vreau să zic, fiindcă domnul Rail în ultima clipă a rămas acasă… avea toate istoriile cu calea lui ferată… toate lucrările acelea de urmărit… şi apoi s-a întâmplat ceva, nu ştiu, mi se pare că i-au telegrafiat ceva şi el i-a spus lui Jun că nu poate să vină, că trebuie să aştepte pe cineva… o fi fost cineva de la calea ferată, nu ştiu… nimeni nu ştia de unde a luat toți banii ăia ca s-o pornească pe Elisabeth… dar el zicea

«cu sticla se pot face minuni şi eu sunt pe cale să fac una»… N-am înțeles niciodată prea bine…! Au telegrafiat un mesaj pentru domnul Rail, un singur rând: *Totul e hotărât, sosesc mâine. Semnat: H.H. Va* fi o zi mare, mâine, spune domnul Rail. Jun nu ştie dacă o să-şi pună rochia roşie sau pe cea galbenă. Sfântul Laurențiu. În fiecare an e sărbătoarea Sfântului Laurențiu. Va veni domnul Horeau, se gândeşte domnul Rail, uitându-se în jos către pajiştea cea mare unde se lucrează la aşezarea şinelor, una după alta, una în prelungirea alteia. Strania intimitate a acelor două linii. Certitudinea că nu se vor întâlni niciodată. Obstinația cu care continuă să alerge una pe lângă cealaltă. Îi aminteşte ceva, toată chestia asta. Nu ştie ce /… domnul Rail făcea minuni cu sticla şi Pekisch le făcea cu muzica, aşa mergeau lucrurile… numai eu nu făceam minuni… nici înainte, când piciorul era la locul lui… mai apoi… am lăsat să meargă aşa cum trebuia să meargă… şi hazardul n-are nicio legătură… în acela crezi tu, dar tu eşti tânăr, ce ştii tu… există întotdeauna un plan precis, în spatele oricărui lucru… aici avea dreptate domnul Rail… fiecare îşi are în față propriile şine, fie că le vede sau nu… ale mele m-au purtat la bâlciul din Trinniter taman în ziua potrivită… bâlciuri şi zile există cu miile… însă eu m-am pomenit taman în ziua aceea la Trinniter, unde este bâlciul… să-mi cumpăr un cosor, un cosor frumos… voiam să mai cumpăr şi un cufăr, ştii, unul din cuferele acelea pe care din când în când le vezi prin case, cu toate fleacurile dinăuntru… Dar nu găseam un cufăr făcut în felul acela, aşa încât aveam numai cosorul în mână, când am zărit-o pe Mary, în mijlocul mulțimii… singură… de ani de zile n-o mai văzusem, nu mai aflasem nimic de ea… şi acum era acolo… nici măcar nu se prea schimbase… era chiar Mary… acum să-mi spui ce are de-a face hazardul… ce-o fi oare întâmplător într-un asemenea lucru… era totul studiat, la masa de scris… eu cu cosorul în mână şi Mary, după ani de zile, îmi iese în cale deodată… eu n-o uram… m-aş fi dus la ea şi i-aş zi zis «bună, Mary», şi ne-am fi povestit câte ceva… eventual mergeam să bem ceva împreună… dar aveam un cosor în mână… pe asta nimeni nu vrea s-o înțeleagă, dar aşa era… ce puteam face eu… eventual

dacă aveam nişte flori, în mână, de pildă, poate că am fi revenit împreună, în ziua aceea, eu şi cu Mary… dar acela era un cosor… mai clar de atât… şine ca astea le-ar vedea chiar şi un orb… erau şinele mele… m-au purtat până la un pas de Mary, în mijlocul mulțimii, abia a avut timp să mă vadă şi apoi cosorul a spintecat-o, ca pe-un animal… o mare de sânge… şi urletele alea, încă îmi mai sună în cap şi acum, asemenea urlete nu mai auzisem niciodată… dar şi alea… şi alea n-au făcut altceva ani de zile decât să mă aştepte pe mine… un țipăt e în stare să te aştepte ani de zile, apoi tu într-o zi soseşti, iar el e acolo, punctual, înspăimântător… totul, totul e aşa… tot ce întâlneşti este deja acolo dintotdeauna, aşteptându-te… chiar şi tu, ce crezi? Şi închisoarea asta scârboasă… Cu toate smirnă la marginea şinelor, aşteptând să trec eu…

O să trec… o să trec… Spuneți-i spânzurătorii că o să trec şi pe acolo. Încă o noapte şi n-o să mai aibă de aşteptat.”

2

Pe pământ, pământul e uscat, şi închis la culoare, şi tare. L-a băut soarele, ore în şir, ştergând o noapte de apă, şi fulgere, şi tunete. Au sfârşit în neant, astfel, şi fricile. Pe pământ, puțin praf aproape nemişcat. Nu există vânt care să-l ducă mai departe. Oamenii, cu o ciudată meticulozitate, au şters semnele copitelor de cai şi brazdele lăsate de roțile trăsurilor. Tot drumul e ca o masă de biliard din pământ brun.

Drumul e lat de treizeci de paşi. Împarte satul în două. Dincoace de drum. Dincolo de drum. Drumul e lung de o mie de paşi, socotiți începând de la prima casă din sat şi terminând la colțul ultimei. O mie de paşi normali. Ai unui om normal, dacă există aşa ceva.

La extremitatea din stânga a drumului – stânga privind spre miazănoapte – sunt doisprezece bărbați. Două rânduri de câte şase bărbați. Țin în mână instrumente ciudate. Unele mici, altele mari. Stau într-o nemişcare deplină. Bărbații, evident, nu instrumentele. Şi se uită în fața lor. Şi ca atare, poate, înlăuntrul lor.

La extremitatea din dreapta a drumului – dreapta privind spre miazănoapte – sunt alți doisprezece bărbați. Două rânduri de câte şase bărbați. Țin în mână instrumente ciudate. Unele mici, altele mari. Stau în nemişcare deplină. Bărbații, evident, nu instrumentele. Şi se uită în fața lor. Şi deci, poate, înlăuntrul lor.

În cei o mie de paşi de drum care îi despart pe cei doisprezece bărbați din stânga de cei doisprezece bărbați din dreapta nu există nimeni şi nimic. Pentru că oamenii – iar aici lumea nu înseamnă pur şi simplu câțiva trecători, ci zeci şi zeci de persoane care puse laolaltă fac sute de persoane, să spunem patru sute de persoane, poate chiar mai mult, adică tot satul şi de asemenea cei veniți de departe anume ca să fie acolo, acum…

În cei o mie de paşi de drum care îi despart pe cei doisprezece bărbați din stânga de cei doisprezece bărbați din dreapta nu există absolut nimeni şi nimic. Pentru că oamenii stau toți înghesuiți şi striviți între marginile drumului şi fațadele caselor, fiecare având grijă, în ciuda îngrămădelii şi a tensiunii, să nu ajungă cu un picior peste ceea ce pe drept cuvânt se poate de acum defini, după atâta muncă meticuloasă, ca fiind o splendidă masă de biliard din pământ brun. Şi pe măsură ce se apropie de ipoteticul şi în fond realul punct de la exacta jumătate a drumului, acolo unde cei doisprezece bărbați din stânga se vor încrucişa la momentul potrivit – la momentul culminant – cu cei doisprezece bărbați din dreapta, aşa cum degetele de la două mâini care se caută şi apoi se găsesc, ca nişte roți ale unui mare angrenaj sonor, ca nişte fire ale unui covor oriental, ca nişte vânturi dintr-o furtună, ca două proiectile ale unui singur duel… … …

Şi pe măsură ce se apropie de jumătatea exactă a drumului, din ce în ce mai deasă se face îngrămădeala, cu oamenii înghesuiți şi strânşi în jurul acelui punct nevralgic, cel mai apropiat cu putință de acel hotar nevăzut unde se vor amesteca cei doi nori sonori (cum o fi, e imposibil de imaginat), cu o mare învălmăşeală de ochi, pălării de damă, rochii de sărbătoare, copii, surzenii de bătrâni, decolteuri, picioare, regrete, cizme lucioase, mirosuri, parfumuri, suspine, mănuşi de dantelă, secrete, boli, cuvinte nemairostite, lorniete, dureri imense, cocuri, târfe, mustăți, neveste virgine, minți moarte, buzunare, idei murdare, ceasuri de aur, zâmbete de fericire, medalii, pantaloni, combinezoane, iluzii – o întreagă mare magazie de umanitate, un concentrat de istorii, un vârtej de vieți revărsat pe acel drum (şi cu deosebită violență în punctul exactei jumătăți a acelui drum) pentru a țărmuri traiectoria unei aventuri sonore unice – a unei nebunii – a unei glume a imaginației – a unui ritual – a unui rămas-bun.

Şi toate acestea – toate – scăldate în tăcere.

Dacă cineva e în stare să şi le imagineze, atunci aşa trebuie să şi le imagineze.

O tăcere infinită.

Nu de alta: dar întotdeauna o tăcere miraculoasă este cea care îi oferă vieții minusculul sau enormul vuiet a ceea ce mai apoi va deveni amintire inamovibilă. Chiar aşa.

Iar acesta este motivul pentru care, în fond, şi dânşii, ba chiar mai cu seamă dânşii, cei doisprezece bărbați de la începutul străzii şi cei doisprezece bărbați de la sfârşitul străzii, stau nemişcați, ca nişte pietre, fiecare ținându-şi în mână instrumentul. Doar o clipă mai lipseşte până când va începe totul şi dânşii stau acolo, țepeni, nemaiavând nimic altceva de făcut, pentru încă o clipă, decât să fie ei înşişi – imensă poruncă – feroce, minunată îndatorire. Dacă ar exista pe undeva, Dumnezeu, i-ar cunoaşte unul câte unul, ar şti totul despre ei, şi pe seama lor s-ar înduioşa. Doisprezece într-o parte. Doisprezece în cealaltă. Toți fii de-ai săi. Unul câte unul. Şi Tegon, care cântă la un soi de vioară, şi va muri în apele înghețate ale râului, şi Ophuls, care cântă la un soi de tobă, şi va muri fără să bage de seamă, într-o noapte fără lună, şi Rjnh, care cântă la un soi de flaut mic, şi va muri într-un bordel între coapsele unei femei tare urâte, şi Haddon, care cântă la un soi de saxofon, şi va muri la 99 de ani, spune şi tu ce ghinion, şi Kuppert, care cântă la un soi de armonică, şi va muri spânzurat, el şi piciorul lui zdrobit, şi Fitt, care cântă la un soi de tubă mare, şi va muri cerând îndurare cu un pistol îndreptat între ochi, şi Pixel, care cântă la un soi de timpan, şi va muri fără să spună nici măcar în ultima clipă unde naiba a ascuns banii aceia, şi Gritz, care cântă la un soi de vioară dublă, şi va muri de foame, prea departe de casă, şi Momer, care cântă la un soi de clarinet, şi va muri blestemându-l pe Dumnezeu, răpus de cancerul nemilos, şi Ludd, care cântă la un soi de trompetă şi va muri prea devreme, fără să mai apuce să găsească momentul potrivit ca să îi spună că o iubeşte, şi Tuarez, care cântă la un soi de corn mare, şi va muri din greşeală într-o încăierare între marinari, el care nu văzuse marea niciodată, şi Ort, care cântă la un soi de trombon, şi va muri peste câteva minute, cu inima făcută zob de vlăguire sau de emoție, cine ştie, şi Nunal, care cântă la un soi de muzicuță, şi va muri împuşcat în locul unui librar din capitală care purta perucă şi avea o nevastă mai înaltă ca el, şi Brath, care cântă

la un soi de flaut, şi va muri istorisindu-şi păcatele unui preot orb pe care oamenii îl credeau sfânt, şi Felson, care cântă la un soi de harpă, şi va muri spânzurat de unul din cireşii săi după ce şi-l alesese pe cel mai mare şi mai frumos din toți, şi Gasse, care cântă la un soi de xilofon, şi va muri printr-un decret regal, cu o uniformă pe dânsul şi cu o scrisoare în buzunar, şi Loth, care cântă la un soi de vioară, şi va muri în tăcere, fără să ştie de ce, şi Karman, care cântă la un soi de trompetă, şi va muri dintr-un pumn prea puternic tras de „Bill, fiara din Chicago”, trei sute de dolari celui care va rămâne în picioare trei reprize, şi Waxell, care cântă la un soi de cimpoi, şi va muri stupefiat, în ochi cu imaginea fiului său coborându-şi țeava fumegândă a puştii, fără să i se clintească nicio trăsătură, şi Mudd, care cântă la un soi de gong, şi va muri fericit, fără alte frici şi alte dorințe, şi Cook, care cântă la un soi de clarinet, şi va muri în aceeaşi zi cu Regele, dar fără să apară în ziare, şi Yelyter, care cântă la un soi de acordeon, şi va muri încercând să salveze din flăcări o fetiță grasă care va deveni mai apoi faimoasă ucigându-şi soțul cu securea şi îngropându-l în grădină, şi Doodle, care cântă la nişte clopoței, şi va muri prăbuşindu-se cu un balon aerostat peste biserica din Salimar, şi Kudil, care cântă la un soi de trombon, şi va muri după ce va fi suferit o noapte întreagă, fără să scoată însă niciun vaiet, ca să nu trezească pe nimeni. Toții fii de-ai săi, numai dacă ar exista, pe undeva, Dumnezeu. Şi ca atare cu toții orfani, evident, bieții de ei – ostatici ai întâmplării. Şi totuşi vii, acolo, vii ca nişte nebuni, în ciuda a tot şi a toate, şi în momentul acela mai mult decât în oricare altul, în timp ce întregul Quinnipak îşi ține răsuflarea, iar lungul drum dinaintea lor aşteaptă să fie udat de sunetul instrumentelor lor şi, în tăcere, aşteaptă să devină o amintire. Amintirea.

O clipă.

Apoi Pekisch face un gest.

Şi atunci începe totul.

Încep să cânte cei doisprezece bărbați din dreapta şi cei doisprezece bărbați din stânga, şi cântând încep să păşească. Paşi şi note. Fără grabă. Cei din stânga către cei din dreapta, şi viceversa. Nori de sunet, canalizați în cei o mie de paşi ai

acelei străzi, singura stradă adevărată din Quinnipak – în tăcere, este evident, auzi târşâitul opus al unui fel de furtună sonoră – însă mult mai gingaş decât o furtună, din stânga pare un dans, uşor, din cealaltă ar putea fi un marş sau chiar un cor de biserică, sunt încă departe, se pândesc de departe, chiar aşa – cu ochii închişi eventual s-ar putea auzi în mod distinct, amândouă, concomitente, dar distincte – unii închid ochii, alții se uită fix în față, şi mai sunt aceia care se uită la dreapta şi apoi la stânga şi apoi la dreapta şi apoi la stânga – Mormy nu, el evident are privirea fixă – adevărul este că oamenii nu ştiu precis încotro să privească – pe Mormy l-a şi furat o imagine, care l-a izbit aproape imediat, încă dinainte de îndelungata clipă de tăcere, chiar înainte de toate – în îmbulzeala de oameni şi de priviri ochii lui aveau mii de locuri unde să se aşeze, însă până la urmă de gâtul lui Jun au dat – adevărul este că oamenii mai la drept vorbind nu ştiu precis nici măcar ce trebuie să asculte – oamenii lasă magia să picure peste ei, la momentul potrivit vor şti ei ce să facă, ăsta-i adevărul – Jun stă chiar acolo, în față, în picioare, nemişcată, într-o rochiță galbenă, fără pălărie, ci cu părul ridicat, pe ceafă, aşa încât e evident, i s-ar fi putut întâmpla oricui, stând acolo aşa de aproape de ea, imediat în spatele ei, i s-ar fi putut întâmpla oricui să dea cu ochii de pielea aceea albă, şi de arcuirea gâtului care alunecă spre umăr, şi de reflexul soarelui peste toate acestea – s-au oprit acolo, ochii lui Mormy, şi acolo au rămas, nu se mai putea face nimic, în stare şi de data asta să piardă totul / acel tot care înainta cu încetineală dinspre cele două capete ale oraşului, de pe stradă, ridicând o perdea diafană de praf, nimic mai mult, şi în schimb colorând văzduhul cu sunete mobile şi călătoare şi vagabonde – parcă e un cântec de leagăn, dansul acela, parcă înaintează rostogolindu-se, făcut din nimic, făcut din frişcă – par nişte soldați, aşa, în şir, şase înainte şase în spate, trei metri fix între unul şi celălalt, împuşcând tăcerea cu arme făcute din lemn şi din alamă şi din corzi – cu cât mai mult se apropie, cu atât se risipeşte totul în ochi şi toată viața ți se adună în urechi – fiecare pas în plus construieşte în cap un singur mare instrument schizofrenic şi totuşi precis – cum o să povestesc

toate astea acasă?, n-or să poată pricepe niciodată / nu pricepu imediat, Ort, ceea ce se petrecea, simți doar cum aluneca îndărăt, observa cu coada ochiului, se strecura afară din fanfara lui, puțin câte puțin, ca o pală albă de vânt pe care o furtună o lasă în urmă pe când străbate implacabil văzduhul – îşi ținea trombonul în mână şi înainta, însă ceva se petrecea, altminteri cum de vedea sosind alături de dânsul clarinetul lui Cook, care plecase în urma lui, iar acum era acolo, aproape alături – suna, trombonul lui Ort, însă ceva se rupea înlăuntrul lui – înlăuntrul lui Ort, nu al trombonului / în cap ai fi putut măsura, pas cu pas, strânsoarea acelor sunete care se apropiau – cum oare va încăpea totul, într-un singur cap, în capul fiecăruia, atunci când cele două maree de sunete vor ajunge una peste alta, una într-alta, taman în punctul precis de la jumătatea drumului / la jumătatea precisă a drumului unde stătea Pekisch, în mijlocul oamenilor, cu capul plecat şi cu ochii privind în jos – caraghios, parcă se roagă, se gândeşte Pehnt, care e de partea cealaltă a străzii, printre oameni, cu haina lui cea neagră pe el, chiar în dreptul lui Pekisch, care se uită în jos, e caraghios, parcă se roagă / n-avu vreme nici să se roage Ort, că doar avea treabă, un trombon de cântat la el nu-i un lucru de nimic – i-a plesnit ceva înăuntru, aşa a fost – poate vlăguirea, poate emoția – alunecă încetişor îndărăt – paşi din ce în ce mai mici, dar tare frumoşi, în felul lor – ținea gura în trombon, şi sufla, toate notele potrivite, acelea studiate zile în şir, nu greşea niciuna, ele erau cele care îl trădau, puțin câte puțin, se risipeau departe, fugeau, acele note – Ort păşind, pe loc, fără să înainteze niciun centimetru, cântând la un trombon care nu mai emite nicio notă – la marele instrument bifurcat şi călător este ca şi când o bulă s-ar sparge în văzduh – un vid se evaporă în aer / parcă aerul lipseşte, într-atât se strânge lumea, fără să-şi dea seama, parcă aspirată de instrumentul acela bifurcat care cu încetineală îşi închide cleştii ca să prindă suferința tuturor – ceva de sufocat dacă mintea n-ar fi de acum răpită de sirenele pe care i le oferă urechile – răpită ca Jun, în picioare printre oameni, cu senzația tuturor acelor trupuri peste dânsa – zâmbeşte, Jun, pare o joacă – închide ochii, Jun, şi în timp ce

se lasă să lunece într-un lac de sunete în gingaşă furtună îl simte prea bine, dintr-odată, trupul acela care printre toate celelalte, şi cu mult mai mult decât celelalte, se apasă peste ea, lipindu-i-se de şira spinării şi în jos pe picioare, s-ar putea spune pretutindeni – şi sigur că ştie, cum ar putea să n-o ştie, că acela e trupul lui Mormy / printre toţi acei oameni şi totuşi singur, Ort s-a oprit – l-a lăsat în urmă de acum, fanfara, iar emoţia tuturor e altundeva – s-a oprit, el – îndepărtează trombonul de gură, pune un genunchi în pământ, apoi pe celălalt, nu mai vede şi nu mai aude nimic, numai muşcătura aceea indecentă care îl devorează pe dinăuntru, cancerul cel nesăţios / cu siguranţă că ar fi încântat, cineva ca domnul Rail, de toate acelea, el care acum stă cu fruntea rezemată de geam, privind muncitorii care asudă pe şinele lui de argint – a spus că va veni şi deci va veni – ară pământul ca să semene emoţia unei căi ferate – şi într-adevăr soseşte, Hector Horeau, urcă încetişor poteca ce duce spre casa Rail – n-or mai fi acum decât vreo câteva minute între cei doi, omul cu trenul şi omul cu Crystal Palace / acum nu mai sunt mai mult de o sută de metri între cântecul de leagăn şi marşul acela care pare un cor de biserică – se căutau şi se vor găsi – instrumentele unul în celălalt, şi paşii lunecând alături, imperturbabili, exact pe linia aceea invizibilă care marchează jumătatea precisă a drumului – tocmai unde e Pekisch, cu capul plecat, nemişcat, şi Pehnt, de partea cealaltă a străzii – Pehnt care va pleca – Pehnt care nu va mai auzi nimic asemănător – Pehnt care arde în cuptorul acela de sunete clipa goală a unui rămas-bun / poate că ar fi fost nevoie să fi asudat înăuntru, în cuptorul acela, şi atunci n-ar mai fi mirat pe nimeni că mâna lui Jun a coborât încetişor până când a atins piciorul acelui bărbat care era un copil oleacă alb şi oleacă negru – Jun nemişcată, cu ochii închişi şi în cap cu mareea de sunete ce reabsoarbe într-un naufragiu inefabil – nu există nimic mai frumos decât picioarele unui bărbat, atunci când sunt frumoase – în punctul cel mai ascuns din tot cuptorul o mână care urcă pe piciorul lui Mormy, chiar aşa, prin absurd, mâna lui Jun pe sexul lui, apăsând cu gingăşie, apăsând cu furie / şi în cele din urmă cu gingaşa istovire a celor învinşi se îndoi Ort, în genunchi, şi îşi întinse

capul spre pământ, rămânând aşa, în cumpănă, parcă în adorație, înainte să cadă ca un animal fulgerat de un glonț între ochi, strivit de moarte, o fantoşă ruptă şi împrăştiată pe jos, grotesc iluminată în frunte de o aşchie de lumină plecată din soare şi reflectată în acel trombon mort odată cu dânsul, alături de el / parcă simți cum mori când vezi cum lentoarea exasperantă cu care acele două minuscule armate de sunete mărşăluiesc una peste cealaltă, pas cu pas – soiul acela de cor de biserică, ca un fel de rit, emoționarea solemnă, şi înăuntru un gust de marş, o umbră de triumf, parcă – şi soiul acela de cântec de leagăn, se rostogoleşte ca făcut din nimic, făcut din frişcă, existau o mulțime de asemenea lucruri pe vremea copilăriei – ritul şi cântecul de leagăn – îmbrățişarea unei biserici iluminate, mângâierea somnului – ceremonia, nostalgia – o emoție şi o altă emoție – una peste cealaltă – oare ce-ar fi dacă ar putea fi văzute spumegând una în cealaltă – şi auzite? / ce-o fi adus cu el?, se gândeşte domnul Rail în timp ce aude uşa biroului cum se deschide – Hector Horeau, acolo, în picioare, cu părul dezordonat, cu geanta maronie în mână – parcă a fost ieri prima oară – pare repetarea pură şi simplă / numai că de data asta e totul adevărat, adevăr pur şi simplu, aceea e chiar Jun şi mâna ei este cea care îi lunecă între coapse – precum gâtul acela imaculat care lunecă pe umăr – dacă Mormy l-ar putea vedea, acum, ar şti că luceşte de emoție şi imperceptibil tremură, cu un tremurat infinit de mic şi de tainic / un freamăt îi devoră pe toți, pe care mai mult pe care mai puțin, acum când mai lipsesc doar câțiva metri, apoi vor fi inexorabil unul peste celălalt, cei doi nori de sunete – zăpăceala din mintea fiecăruia – inimi care au luat-o razna, mii de ritmuri intime care se amestecă cu acelea două, nespus de limpezi, care stau să se ciocnească / rămas-bun Pehnt, rămas-bun prietene ce nu vei mai fi, încă o dată rămas-bun, toate astea sunt pentru tine / lunecă mâna lui Jun printre nasturi şi pudori, cu dorință şi cu gingăşie / Bine ați revenit, domnule Horeau – zâmbind şi întinzându-i mâna – Bine ați revenit, domnule Horeau / cinci metri, nu mai mult – un chin, o tortură – să se ciocnească odată, ce Dumnezeii mă-sii – să explodeze totul ca un strigăt / dar nu răspunde, Hector

Horeau, îşi lasă geanta pe jos, îşi ridică privirea, tace pentru o clipă iar apoi se deschide într-un zâmbet, chipul lui, un zâmbet / ACUM – acum – e chiar acum – cum s-ar fi putut închipui toate acestea? – un milion de sunete care aleargă frenetic într-o singură muzică – sunt acolo, unul înlăuntrul celuilalt – nu există început nu există sfârşit – o fanfară care o înghite pe cealaltă – emoționarea înăuntrul groazei înăuntrul nostalgiei înăuntrul furiei înăuntrul oboselii înăuntrul dorinței înăuntrul sfârşitului – ajutor – unde s-a isprăvit timpul? — unde a dispărut pământul? – oare ce se petrece pentru ca să fie cu totul acum, aici – ACUM – ACUM / şi se ridică în sfârşit privirea lui Pekisch, şi dintre toți ochii pe care îi are în față imediat îi strânge pe ai lui Pehnt, perforând explozia de sunete care se învârtejeşte între ei, şi nu va mai fi nevoie de cuvinte, după o asemenea privire, nici de gesturi, nici de nimic / şi se strânge în sfârşit mâna lui Jun peste sexul lui Mormy, încălzit şi întărit de o dorință care vine de departe şi dintotdeauna / îşi trece o mână prin păr, Hector Horeau, şi zice Am pierdut, domnule Rail, asta voiam să vă spun, am pierdut / aşa / s-a întâmplat / aşa / s-a întâmplat / s-a întâmplat / aşa / s-a întâmplat / s-a întâmplat / s-a întâmplat / ar putea spune cineva cât a durat? – o nimica toată – o veşnicie – au defilat unul pe lângă celălalt, fără ca măcar să se privească, prefăcuți în piatră de uraganul de sunete / Crystal Palace ioc? – Da, Crystal Palace ioc, domnule Rail / îşi coboară la loc privirea, Pekisch, parcă se roagă / dar e în punctul cel mai tainic al marelui cuptor şi nimeni nu o poate vedea, mâna lui Jun, care lunecă peste sexul lui Mormy şi îl mângâie pretutindeni – palma unei mâini de fetiță şi pielea aceea deşteptată, una peste cealaltă – există, pe lume, înfruntare mai frumoasă? / e ca un soi de nod magic care încetul cu încetul se dezleagă – un fel de mănuşă răsucită – acum au ajuns spate în spate cele două mici armate de note – nu există unul care să se fi întors, fie şi doar pentru o clipă, privind în față şi defilând unul lângă altul – dar cine a privit ceva, în fond, în clipa aceea, izbiți cum erau cu toții de strălucirea acelei muzici fără sens şi fără direcție? / nu, orice numai de plâns nu, tocmai acum nu, orice, Pehnt, numai asta nu – de ce? – nu acum, Pehnt / dar

chiar că unii au plâns, în momentul acela, iar unii au râs şi unii s-au pomenit cântând – mie mi-a fost teamă, îmi aduc aminte – groază că nu se va mai isprăvi – şi când colo încetul cu încetul se va isprăvi, pas cu pas / Au ales proiectul lui Paxton – Cine e Paxton? – Unul care nu sunt eu / simte cum muzica i se topeşte în cap, Jun, şi în acelaşi timp sexul nemişcat al lui Mormy, pironit de plăcere – ritmica şi iscusita alunecare a mâinii aceleia – ce poate face un bărbat care e un copil – ce poate face, într-o asemenea capcană? / şi cântecul de leagăn reîncepe să se aşeze şi să se domolească, iar din partea cealaltă se scurge marşul care pare un cor de biserică – alunecă şi se îndepărtează unul cu spatele la celălalt – nostalgia şi ritul – o emoţie şi cealaltă – în cap e ca şi când s-ar rări norii unui miracol – gingăşia notelor care lunecă din nou departe unele de altele – uşurarea despărţirii – acesta, poate, e de altminteri lucrul cel mai emoţionant dintre toate – delicateţea de filigran a despărţirii – dacă s-ar putea simţi cu degetele – gingăşia pe care o prelinge clipa despărţirii / E un soi de mare emisferă din piatră, cu un mare portal spre nord, şi galerii supraînălţate de jur împrejur – Sticlă ioc? – Vitralii, numai vitralii, unul după altul – Dar de ce a câştigat? – Parcă mai contează de ce? / şi tocmai în timp ce slăbeşte strânsoarea emoţiei şi se lărgesc ochiurile îmbulzelii – se pogoară vraja depărtării – tocmai în inima cuptorului care risipeşte cenuşa tensiunii – acolo simte Jun zvâcnind pula lui Mormy, ca o inimă înfundată, epuizată, iar apoi sperma lui coborându-i printre degete, ducându-se pretutindeni – dorinţa exactă a mâinii lui Jun şi voinţa sleită a lui Mormy, una şi cealaltă topindu-se în lichidul acela pluşat – de altminteri până la urmă există întotdeauna o mare în care să se verse, pentru orice râu – mâna lui Jun care se retrage lunecând alene – se întoarce pentru o clipă – dispare în neant / lumea a început încetul cu încetul să-şi revină în simţiri – feţe prostite îşi recuperează demnitatea – se leagănă urechile în măsurata stingere a notelor – departe, acesta e un cuvânt tare frumos – iar cine îşi redeschide ochii simte biciuirea soarelui – în timp ce aceia continuă să cânte, imperturbabili, şi să alinieze un pas după altul, fiecare pe un fir al său imaginar şi rectiliniu –

firul cuiva va atinge trupul prăpădit al lui Ort, care zace lat pe jos – e inevitabil, vor trebui să treacă şi pe acolo – însă nimeni nu se va opri, poate că doar o deviere imperceptibilă, o clipă, nu mai mult, fără un tremur în note, nici măcar reflexul a ceva – cine nu înțelege asta nu înțelege nimic – pentru că unde viața arde cu adevărat moartea e un neant – nu există nimic altceva împotriva morții – doar asta – să faci viața să ardă cu adevărat / domnul Rail şi Hector Horeau aşezați, privind spre depărtări, în tăcere – înlăuntrul lor timpul – cele două mâini ale lui Jun, una într-alta, rezemate pe rochia galbenă / înlăuntrul lor un secret / câțiva metri până la sfârşit – nu s-au deplasat niciun milimetru când au defilat pe lângă Ort – se înclină dansul care parcă e un cântec de leagăn – se retrage marşul care parcă e un cor de biserică – se risipeşte nostalgia – se evaporă ritul – nu cutează nimeni să sufle – ultimii cinci paşi – ultima notă – sfârşit – smirnă la marginea dinafară a ultimei case – ca şi când ar fi o prăpastie – tac instrumentele – nu există niciun zgomot, nimic – nu va cuteza nimeni să rupă vraja? – adineauri cântau iar acum stau nemişcați cu spatele la oraş, şi în față cu infinitul – ca de altfel cu toții – cu infinitul în minte – până şi Ort are infinitul în față, în felul lui – cu toții – în momentul acela şi întotdeauna.

Acolo e oribilul şi miraculosul.

Doar n-ar fi, de altfel, nimic dacă nu s-ar avea în față infinitul.

… die uns beinah bestürzt,…[3]

[3] …care aproape ne năruie,…

CINCI

1

— DOAMNĂ RAIL, doamnă Rail… scuzați-mă… Doamnă Rail…

— Intră, Brath.

— Doamnă Rail, e ceva…

— Spune, Brath.

— Mormy…

— Ce-i, Brath?

— Mormy… Mormy a murit…

— Ce spui?

— L-au omorât pe Mormy.

— Ce spui?

— L-au omorât. Era acolo, şi l-au lovit în cap, aruncau cu pietre şi una l-a lovit drept în cap. A căzut pe jos ca un sac. Nu mai respira.

— Ce spui?

— Erau cei de la calea ferată, muncitorii, erau turbați, strigau la noi, erau patruzeci, poate mai mulți, noi am încercat să-i oprim dar erau prea mulți, şi atunci am fugit… fugeam când au început să arunce după noi cu pietrele alea nenorocite, şi nu ştiu de ce, dar Mormy a rămas în urmă, eu am strigat după el să vină, dar el n-auzea, nu ştiu, a rămas acolo şi până la urmă un bolovan l-a lovit exact în cap, a căzut la pământ dintr-odată, şi atunci toți s-au oprit, dar de-acum era prea târziu, nu mai era nimic de făcut, nu respira, şi avea capul tot… era mort, ce mai.

— Ce spui?

— Voiau să demonteze calea ferată, de aceea ne-am dus acolo şi până la urmă am început să ne încăierăm, dar ăia-s soi rău, iar noi eram puțini, aşa că până la urmă a trebuit să spălăm putina, şi am fugit toți, în afară de Mormy… adică, el a început să alerge odată cu noi, dar la un moment dat s-a răsucit şi s-a oprit, nu ştiu de ce, şi stătea chiar acolo, la

mijloc, nemişcat, când ăia au început să arunce după noi cu pietrele alea blestemate, se hlizeau şi aruncau cu pietre după noi, dar aşa, ca să facă panaramă de noi… numai că Mormy rămăsese acolo, la mijloc, şi se zgâia la ei, se tot zgâia, poate că şi asta i-a făcut să-şi iasă din pepeni, nu ştiu, dar ce-am văzut e că la un moment dat a căzut la pământ, o piatră l-a nimerit din plin în cap, a căzut şi ăia n-au mai râs… şi noi n-am mai fugit. Ne-am întors îndărăt, dar nu mai era nimic de făcut, avea ţeasta zob, sânge peste tot, i se crăpase capul, habar n-am ce găsise el de privit, de ce s-a oprit acolo, nu s-ar fi întâmplat nimic dacă ar fi venit cu noi…

— Ce spui?

— Erau turbaţi, cei de la calea ferată, fiindcă de luni de zile n-au mai văzut un ban şi atunci s-au pus pe demontat şinele, una câte una, şi au zis că n-or să se oprească până când nu vin banii care li se cuvin, şi într-adevăr s-au pus acolo pe demontat şinele una câte una… şi atunci eu le-am zis că domnul Rail când are să se întoarcă cu siguranţă o să le aducă banii pe care îi aşteptau, dar ei nu mai voiau să audă, nu mai credeau… noi nu voiam să demonteze trenul domnului Rail, aşa că ne-am dus acolo ca să-i oprim, cumva, şi nu era nevoie să vină şi Mormy, dar el voia să vină şi ceilalţi au zis că unul în plus o să ne prindă bine, aşa încât a venit şi el. Şi când am ajuns acolo am încercat să vorbim şi să-i convingem, dar ăia-s soi rău, eu i-am spus şi domnului Rail, fiţi atent că ăia toţi vin direct de la puşcărie… nu voia să audă de-aşa ceva, el… aşa că au zburat încoace şi-ncolo câteva sudălmi şi apoi nu ştiu cum s-a pornit, dar până la urmă ne-am pomenit că ne-am încăierat, noi adusesem câteva bâte, dar aşa, nu chiar ca să le folosim, numai ca să n-ajungem cu mâna goală… dar când am văzut că ăia scot cuţitele, atunci le-am strigat tuturor să fugă, fiindcă erau prea mulţi, şi-s soi rău, ăia, aşa că am luat-o la fugă, toţi în afară de Mormy, care mai întâi a luat-o la fugă şi dânsul, dar mai apoi nu l-am mai zărit şi când m-am răsucit atunci l-am văzut, acolo la mijloc, cum se oprise, nemişcat şi se zgâia la banditii ăia, nu ştiu de ce, parcă era vrăjit, nu auzea nimic, se zgâia la ei şi basta, ca o statuie, care însă la un moment dat s-a prăbuşit la pământ… l-au nimerit

drept în cap şi el a căzut… pe spate… ca o păpuşă… atunci ne-am oprit cu toţii, noi ne-am oprit şi oamenii ăia nici ei nu s-au mai hlizit, n-au mai vorbit, o tăcere cumplită, nu ştiam ce să facem, şi Mormy era acolo, la pământ, nu făcea niciun gest, nimic. Iar eu am alergat îndărăt, fiindcă m-am gândit că l-au omorât… Avea ţeasta crăpată în două, ieşea sânge şi alte chestii, eu voiam să fac ceva dar nu ştiam nici măcar unde să pun mâna, nu reuşeam să-i găsesc nici ochii, în toată încurcătura aia, ca să mă uit în ochii lui şi să-i spun să se ţină tare, că o s-o scoată la capăt, dar nu mai existau, ochii, nu mai exista nimic, nu ştiai cu ce să vorbeşti, şi atunci eu i-am luat mâinile, nu mi-a venit în minte altceva, stăteam acolo şi îi strângeam mâinile tare, ca un prost, plângeam ca un copil, nu ştiu, era ceva cumplit, şi apoi o asemenea idioţenie… de ce n-a fugit, eh?, ce-a văzut ca să rămână acolo, nemişcat, să se lase omorât, ce-o fi văzut oare, nu ştiu, el te privea mereu cu ochii ăia de nebun, nu te privea ca toţi ceilalţi, avea un fel al lui… e posibil ca tocmai asta să-l fi costat viaţa? ce avea în ochi ca să fie omorât în felul ăsta? ce naiba căuta… ce naiba căuta…

La opt luni după sărbătoarea Sfântului Laurenţiu, într-o după-amiază de ianuarie, l-au omorât pe Mormy. Domnul Rail era plecat, nimeni nu ştia unde. Jun era singură, când l-au îngropat pe Mormy. Şi a rămas singură şi după aceea, zile la rând, până când i-a sosit un pachet cu numele ei scris cu negru pe hârtia maronie. Reteză sfoara care îl ţinea închis, deschise hârtia maronie şi dedesubt era o hârtie albă. Deschise hârtia albă în care era învelită o hârtie roşie în care era împachetată o cutie violetă unde găsi o cutiuţă de pânză galbenă. O deschise. Înăuntru era o bijuterie.

Atunci Jun îl strigă pe Brath şi îi zise:

— O să se întoarcă în curând domnul Rail. Fă bine şi află-mi când va sosi şi de unde. Vreau să-i ies în întâmpinare.

— Dar nu-i posibil, nimeni nu ştie unde s-a dus.

— Du-mă la el, Brath. Cât de repede poţi.

Două zile mai târziu Jun se pomeni şezând în gara unui oraş despre care nici nu ştia că exista. Soseau trenuri, plecau trenuri. Dar ea şedea, cu ochii aţintiţi în pământ. Respira

tăcută, sub un văl de răbdare infinită. Trecură ore. Apoi se apropie de ea un bărbat care era domnul Rail.

— Jun, ce faci aici?

Ea se ridică. Părea îmbătrânită cu ani şi ani. Dar zâmbi, şi zise încetişor

— Iartă-mă, Dann. Dar trebuia să te rog ceva.

Brath stătea cu câțiva paşi mai în spate. Inima parcă îi plesnea pe dinăuntru.

— Odinioară mi-ai zis că n-o să murim niciodată, noi doi. Era adevărat?

Soseau şi plecau, trenurile, ca nebune. Şi toată lumea, coborând şi urcând, fiecare țesându-şi propria sa istorie, cu acul propriei sale vieți, o muncă blestemată şi frumoasă, o misiune infinită.

— Era adevărat, Jun. Ți-o jur.

Când domnul Rail ajunse acasă, găsi o tăcere cumplită şi un oaspete nedorit: pe inginerul Bonetti. Vorbi mult, inginerul, revenind mereu asupra a două expresii care pesemne îi păreau hotărâtoare: „neplăcut accident” şi „reprobabilă întârziere e plăților”. Domnul Rail stătu să îl asculte puțin, în prag, fără a-l pofti în casă. Apoi, când fu pe deplin încredințat că omul acela îi făcea silă, îl întrerupse şi îi zise:

— Vreau ca oamenii dumneavoastră să plece până deseară. Peste o lună vă veți primi banii. Iar acum plecați.

Inginerul Bonetti mormăi ceva, înciudat.

— Şi încă ceva. Erau vreo patruzeci de oameni, în ziua aceea, acolo. Şi unul din ei era foarte bun țintaş sau foarte ghinionist. Dacă dumneavoastră îl cunoaşteți să-i spuneți că aici toți l-au iertat. Dar să-i mai spuneți şi asta: că o să plătească. A călcat strâmb şi o să plătească.

— Vă pot asigura, domnule Rail, că n-aş putea niciodată să mă fac purtătorul unui mesaj atât de barbar întrucât, cum v-am spus, nu am nicidecum cunoştință despre cine…

— Dispăreți. Duhniți a moarte.

A doua zi, şantierul era pustiu. Toți dispăruseră. Erau nouă kilometri şi patru sute şapte metri de şine dinaintea ochilor lui Elisabeth. Nemişcați. Muți. Se sfârşeau pe o pajişte oarecare, în iarbă. Acolo ajunse domnul Rail, după ce înaintase de unul

singur, sub o ploaie măruntă, pas cu pas, ore în şir. Se aşeză pe ultima bucată de şină. Cât priveai în jur nu erau decât pajişti şi dealuri, totul înecat în apa aceea cenuşie care aluneca de sus. Te puteai roti în orice parte dar, al naibii, totul părea la fel. Nimic care să vorbească, sau să privească. Un pustiu putred, fără cuvinte şi fără direcții. Continua să privească în jur, domnul Rail, dar nu era chip să-i dea de capăt. Pur şi simplu nu izbutea să priceapă. Nimic de făcut. Nu izbutea pur şi simplu să descopere. De care parte era viața.

2

Domnul Rail şi Hector Horeau, şezând unul în fața celuilalt, în inima iernii, în inima casei celei mari: tăcută. Nu se mai văzuseră. Ani de zile. Apoi Horeau a sosit.

— Nu era zăpadă, la Paris.

— E plin de zăpadă, aici.

Unul în fața celuilalt. Mari scaune din răchită. Respiră în tăcere, fără să caute cuvinte. A fi acolo e deja un gest. Îşi are frumusețea lui. Minute în şir, poate o oră, chiar aşa. Apoi, aproape imperceptibil, începe să lunece, vocea lui Hector Horeau.

— Credeau că n-are să reziste. Când va sosi mulțimea la inaugurare, mii şi mii de oameni, se va îndoi de parcă ar fi făcut din hârtie, şi în fond chiar e făcut din hârtie, ba mai rău, din sticlă. Aşa spuneau. Va cădea când vor rezema primul din arcele acelea enorme de fier, îl vor rezema şi se va nărui totul, scriau experții. Va veni ziua aceea, şi o bună părticică din oraş a venit anume ca să vadă cum totul se prăbuşeşte. Sunt enorme arcele acelea de fier, nervaturile care vor susține transeptul, e nevoie de zeci şi zeci de scripeți ca să le ridici, încetişor, trebuie să urce până la douăzeci şi cinci de metri înălțime şi apoi să fie rezemate pe stâlpii care pornesc din pământ. E nevoie de cel puțin o sută de oameni. Lucrează sub ochii tuturor. Toți adunați acolo ca să aştepte catastrofa. Le ia o oră. Când, în sfârşit, mai rămân doar câteva clipe până la momentul crucial, unii nu mai rezistă, şi îşi coboară ochii, nu vor să vadă, şi deci nu le vor vedea, imensele arce de fier, coborând uşor şi aşezându-se pe stâlpi, ca nişte păsări uriaşe migrate de departe ca să se odihnească acolo. Acum aplaudă, oamenii. Ei spun: am zis eu. Apoi se întorc acasă şi povestesc, iar copii stau colea, cu ochii căscați, să audă. Mă duci într-o zi să văd Crystal Palace? Da, o să te duc într-o zi, acum dormi.

Domnul Rail a luat în mână o carte nouă şi acum taie paginile, una câte una, cu un cuţitaş din argint. Eliberează paginile una câte una. Ca şi cum ar înşira perle pe o aţă, una după alta. Horeau îşi suceşte mâinile şi se uită drept înainte.

— Trei sute de soldaţi din Corp of Royal Sappers. Îi comandă un bărbat la vreo cincizeci de ani, cu o voce stridentă şi cu nişte mustăţi mari şi albe. Nu credeau că or să reziste, galeriile supraînălţate, sub greutatea tuturor oamenilor şi chestiilor care urmau să vină pentru Expoziţia Universală: aşa că au chemat soldaţii. Toţi nişte băieţandri, cine ştie dacă nu cumva le e frică. Vor să-i pună să urce deasupra şi să mărşăluiască pe scândurile din lemn care, în opinia tuturor, ar trebui să se prăbuşească. Urcă păşind pe pasarele, în şir câte doi. O procesiune care nu se mai termină. Cine ştie dacă nu le e frică. În cele din urmă îi înşiră acolo sus, ca şi când ar fi o paradă, au chiar şi puştile, fiecare cu a lui, şi o traistă plină cu pietre. Muncitorii se uită, de jos, şi îşi zic ce război caraghios. Bărbatul cu mustăţi albe răcneşte un ordin şi soldaţii înţepenesc. Încă un răcnet şi încep să mărşăluiască, aliniaţi perfect, implacabili. La fiecare pas ar putea crăpa totul, dar pe acele trei sute de feţe nu e scris nimic, frică, stupoare, nimic. Perfect antrenaţi să mărşăluiască împotriva morţii. Un adevărat spectacol. Văzut de departe ar părea un război închis într-o sticlă, o lucrare de mare fineţe, care întrece toate velierele şi celelalte asemenea chestii. Un război strecurat într-o sticlă mare. Vacarmul ritmic al paşilor ricoşează în pereţii de sticlă, se întoarce îndărăt, se învârte prin văzduh. Unul dintre muncitori are o armonică în buzunar. O scoate şi începe să cânte *God Save the Queen* în ritm cu marşul acela fără sens. Nu va avea loc niciun incident, vor ajunge la capăt vii. E frumos sunetul armonicii. Ajung până în capătul galeriei şi acolo se opresc. Îi opreşte un răcnet al bărbatului cu mustăţi albe. Încă unul îi face să se întoarcă. Vor porni din nou, o a doua şi apoi o a treia oară. Nu se ştie niciodată. Înainte şi înapoi, la zece metri de pământ, pe o podea din lemn care nu se va prăbuşi. Caraghioasă istorie. Va ajunge şi ea în ziare. Ca şi cealaltă, cu vrăbiile. A sosit un stol imens de vrăbii şi s-a oprit pe grinzile de la Crystal Palace. Mii de vrăbii, nu se mai

putea lucra. Se bucurau de aerul călduț dindărătul geamurilor care fuseseră deja montate. Nu era chip să le alungi. Un vacarm perpetuu, şi apoi zborul acela necontenit, aiuritor, în toate direcțiile, te înnebunea de cap. De împuşcat nici nu putea fi vorba, cu toată sticla aia de jur împrejur. Au încercat cu otrăvuri, dar n-au picat în cursă. Totul a fost oprit, mai erau două luni până la inaugurare şi a trebuit ca totul să fie oprit. Era ridicol, dar nu se putea face nimic. Fiecare, fireşte, o ținea pe a lui, dar nu exista nicio metodă care să funcționeze, niciuna. Şi s-ar fi dus toate naibii dacă regina n-ar fi zis: chemați-l pe ducele de Wellington. Pe el. A sosit într-o dimineață, pe şantier, şi a stat o țâră să observe miile de vrăbii care se bucurau îndărătul geamurilor şi prin văzduh. Se uită şi apoi zise: „Un şoim. Aduceți un şoim." Nu mai zise nimic altceva şi se duse.

Domnul Rail tăia paginile cărții, una câte una. Pagina 26. Şi asculta.

— De nedescris. Oamenii se întorc pe la casele lor, după ce au văzut Crystal Palace, şi zic: de nedescris. Trebuia să fi mers şi voi. Dar cum e? E adevărat că înăuntru e cald de te-apucă toți dracii? Nu, nu-i adevărat. Dar cum or fi făcut? Nu ştiu. E adevărat că înăuntru e o orgă enormă? Sunt două orgi. Sunt trei. Am auzit cum cântau cele trei orgi din Crystal Palace: de nedescris. Au colorat toți stâlpii de fier, roşii, albaştri, galbeni. Şi geamurile, zi-mi despre geamuri. E totul din sticlă, ca o seră, numai că-i de o mie de ori mai mare. Tu stai înăuntru şi e ca şi cum ai sta afară, dar eşti înăuntru. Nu-i nevoie să li se explice nimic, oamenilor, oamenii ştiu că e ceva magic. Vin de afară tot apropiindu-se, şi au şi înțeles deja, de cum îl văd de departe, că un asemenea lucru n-a mai văzut nimeni. Şi în timp ce se apropie îşi imaginează. O lume întreagă făcută din sticlă. În felul ăsta totul ar fi mai uşor. Şi cuvintele, şi ororile, chiar şi moartea. O viață transparentă. Şi apoi e ceva să mori cu ochii în stare să privească departe, şi să iscodească infinitul. Nu-i nevoie să li se explice lucrurile astea, oamenilor. Oamenii le ştiu. Inclusiv din această pricină, când Expoziția Universală s-a încheiat, nimeni nu s-a gândit că într-adevăr Crystal Palace putea sfârşi acolo, pentru totdeauna. Rămăsese

lipită de el stupoarea atât de multor ochi, şi fanteziile a mii şi mii de oameni. Aşa încât îl vom demonta bucată cu bucată, imensul palat de sticlă, şi îl vom remonta în afara oraşului, având în jur kilometri întregi de grădini, şi apoi lacuri şi fântâni şi labirinturi. Se vor face focuri de artificii, noaptea. Iar ziua concerte enorme, sau spectacole minunate, şi curse de cai, bătălii navale, chestii cu acrobați, cu elefanți, cu monştri. Totul e deja pregătit. Îl vom demonta într-o lună şi îl vom remonta acolo. Identic. Sau poate chiar mai mare. Iar oamenii vor spune: mâine mergem la Crystal Palace. De câte ori vor vrea, vor putea să se ducă acolo şi să viseze cât poftesc. Din când în când va ploua şi oamenii vor spune: hai să auzim ploaia cum bate pe Crystal Palace. Şi cu sutele se vor găsi sub sticla aceea, vorbind în şoaptă, ca nişte peşti într-un acvariu, ascultând ploaia. Zgomotul pe care-l face.

Domnul Rail se oprise din tăiat la pagina 46. Era o carte în care era vorba despre fântâni. Erau şi desene. Şi anumite mecanisme hidraulice de nu-ți venea să crezi. Aşezase cuțitaşul pentru hârtie pe mânerul marelui scaun de răchită. Îl privea pe Hector Horeau. Îl privea.

— Într-o zi îmi vine o scrisoare şi în ea scrie Vreau să-l cunosc pe omul care a imaginat Crystal Palace. Caligrafie feminină. O semnătură, Rebecca. Apoi mai vine una, şi încă una. Aşa încât până la urmă mă duc, la întâlnire, la ora cinci, chiar în punctul central al noului Crystal Palace, acela pe care l-am reconstruit în mijlocul a kilometri întregi de grădini şi lacuri şi fântâni şi labirinturi. Rebecca are o piele nespus de albă, aproape străvezie. Ne plimbăm printre marile plante ecuatoriale şi printre afişele viitoarei partide de box dintre Robert Dander şi Pott Bull, meciul anului, bilete de vânzare la intrarea de est, prețuri la îndemâna tuturor. Eu sunt cel care a imaginat Crystal Palace. Eu sunt Rebecca. Oamenii, în jur, se duc înainte şi înapoi, se aşază, stau de vorbă. Rebecca spune M-am măritat cu un bărbat minunat, e medic, acum o lună a dispărut, fără să-mi spună nimic, fără să lase un rând, nimic. El avea un hobby un pic aparte, practic era o manie, lucra la ea de ani de zile: scria o enciclopedie imaginară. Vreau să spun că inventa personaje faimoase, ce ştiu eu, artişti,

savanți, politicieni, şi le scria biografia şi ce făcuseră ei. Mii de nume, dumneavoastră puteți să nu mă credeți, dar aşa era. Mergea în ordine alfabetică, pornise de la A şi mai devreme sau mai târziu urma să ajungă la Z. Avea zeci de caiete pline. El nu voia ca eu să i le citesc, dar când a dispărut atunci am luat ultimul caiet şi l-am deschis acolo unde se oprise. Ajunsese la litera H. Ultimul nume era Hector Horeau. Era povestea lui şi apoi toată istoria cu Crystal Palace, până la sfârşit. Sfârşit? Care sfârşit? Până la sfârşit, zise Rebecca. Şi astfel am aflat cum avea să sfârşească Crystal Palace, din glasul acelei femei care păşea cu infinită eleganță şi avea pielea nespus de albă, aproape străvezie. Eu am întrebat-o Care sfârşit? Şi ea mi l-a povestit.

Domnul Rail stătea acolo, nemişcat, privindu-l. Aşezase pe jos cartea despre fântâni şi răsucea în mâini cuțitaşul de tăiat hârtie, din argint, trecându-şi degetele peste lama fără vârf, fără tăiş. Un fel de pumnal laş. Pentru asasini fără vlagă. Hector Horeau se uita drept înainte şi vorbea cu o gingaşă imperturbabilitate.

— Erau opt muzicanți care repetau. Era seara târziu, şi se aflau acolo numai ei, în Crystal Palace, numai ei şi câțiva supraveghetori. Repetau pentru concertul de sâmbătă. Părea tare micuță, muzica aceea, pierdută în mijlocul acelei enormități de fier şi de sticlă. Păreau să cânte un secret. Apoi o cortină de catifea luă foc, nimeni n-a ştiut să spună vreodată de ce. Violoncelistul văzu cu coada ochiului acea torță stranie aprinzându-se la celălalt capăt al palatului şi îşi ridică arcuşul de pe coarde. Încetară să mai cânte, unul câte unul, fără să rostească o vorbă. Nu prea ştiau ce să facă. Părea un lucru de nimic. Doi supraveghetori dăduseră fuga imediat şi se agitau ca să tragă cortina la pământ. Se mişcau iute, prin limbile de lumină pe care flăcările le azvârleau de jur împrejur. Violoncelistul luă partiturile de pe portativ. Zise Poate că trebuie chemat cineva. Unul dintre violonişti zise Eu plec de aici. Îşi vârâră instrumentele la loc în cutii şi ieşiră de acolo tiptil-tiptil. Cineva rămase în urmă să se uite la flăcările care se ridicau din ce în ce mai înalte. Apoi totul se petrecu într-o clipă: o brazdă de tufişuri, la câțiva paşi de pavilion, se aprinse

ca un fulger şi începu să trosnească sălbatic până când atinse lampadarul cu petrol care atârna de tavan şi care căzu cu o bufnitură, astfel încât într-o clipă focul parcă se revărsă de jur împrejur ca o grămadă de pâraie din flăcări încâlcite repezindu-se nebuneşte împotriva oricărui alt lucru, într-o contagiere scăpărătoare de foc şi de lumină şi de distrugere incandescentă. Un adevărat spectacol. Flăcările devorară în câteva minute chintale întregi de lucruri. Dinafară, Crystal Palace începu să semene cu o lampă enormă aprinsă de o mână uriaşă. În oraş, unii se apropiară de fereastră şi ziseră Ce-i lumina aia? O rumoare surdă începea să coboare dinspre potecile parcului şi să ajungă la primele case. Sosiră zeci de oameni, şi apoi sute, şi apoi mii. Să ajute, să vadă, să zbiere, toți cu capul îndreptat în sus, să privească focul acela de artificii disproporționat. Azvârleau apă cu butoaiele, se-nțelege, însă nimic nu putea opri năvala aceea de foc. Toată lumea spunea O să reziste, fiindcă un vis ca acela nu putea să piară aşa. Toată lumea se gândea O să reziste, şi toată lumea, chiar toată, se întreba Cum poate să ia foc ceva din fier şi din sticlă?, da, oare cum e posibil aşa ceva, fierul nu arde, sticla nu arde şi totuşi acolo flăcările înghit totul, chiar totul, e ceva la mijloc, nu-i posibil. N-are sens. Şi într-adevăr n-avea sens, chiar niciun sens, şi totuşi, atunci când temperatura dinăuntru întrecu orice închipuire explodă prima placă de sticlă, de care mai nimeni nu-şi dădu seama, nu era decât una, dintre atâtea mii, ca şi când ar fi fost o lacrimă, nimeni n-o văzu, dar semnalul era acela, semnul sfârşitului, şi chiar aşa a şi fost, precum toți au înțeles când una după alta începură să explodeze toate plăcile de sticlă, literalmente plesnind în bucăți, pocnete ca de bici, semănate în marele trosnet al imensului incendiu, zbura sticlă pretutindeni, ceva încântător, o emoție care te țintuia acolo, în noaptea luminată ca ziua, în ochi cu țăndările de sticlă în toate părțile, tragică serbare, un spectacol de să izbucneşti în plâns, acolo, pe loc, fără să-ți dai seama prea bine de ce. Plesnesc cei zece mii de ochi ai lui Crystal Palace. Iată de ce. Şi atunci veni sfârşitul, un singur rug gigantic rămas să mistuie în continuare emoții pentru întreaga noapte, se ducea Crystal Palace, încetul cu

încetul, în felul acela absurd, dar în stil mare, asta trebuie s-o recunoaştem, în stil mare. Se lăsă înghițit încetul cu încetul, aproape fără să opună rezistență, iar în cele din urmă se aplecă, învins pentru totdeauna, i se rupse în două coloana vertebrală, zdrobită cumplit, marea grindă din fier care îl străbătea în întregime, de la un capăt la altul, se frânse după ce rezistase ore în şir, epuizată, se sfărâmă cu un huruit îngrozitor pe care nimeni nu-l va mai uita, se auzi şi de la kilometri întregi depărtare, ca şi când ar fi explodat o bombă imensă, strivind noaptea de jur împrejur, şi somnul tuturor, Mămico, ce-a fost asta?, Nu ştiu, Mi-e frică, Nu-ți fie frică, culcă-te la loc, Dar ce-a fost?, Nu ştiu, copile, o fi căzut ceva, a căzut Crystal Palace, ăsta-i adevărul, s-a prăbuşit în genunchi şi a capitulat, risipit pentru totdeauna, dispărut, evaporat, şi gata, asta a fost, s-a isprăvit totul, de data asta pentru totdeauna, în neant, pentru totdeauna. Oricine l-ar fi visat, acum s-a trezit.

Tăcere.

Domnul Rail şi-a plecat ochii. Îşi chinuieşte palma cu vârful bont al cuțitaşului de argint pentru tăiat hârtie. Parcă scrie ceva. O literă după alta. Litere care seamănă cu hieroglifele. Pe piele rămân semne care mai apoi dispar ca nişte litere fermecate. Scrie şi scrie şi scrie şi scrie şi tot scrie. Nu-i nicio rumoare, niciun glas, nimic. Trece un timp infinit.

Apoi domnul Rail lasă jos cuțitaşul pentru tăiat hârtie şi zice

— Într-o zi… cu vreo câteva zile înainte să moară… L-am văzut pe Mormy… l-am văzut pe fiul meu Mormy făcând dragoste cu Jun.

Tăcere.

— Ea stătea deasupra lui… se mişca încet şi era tare frumoasă.

Tăcere.

A doua zi Hector Horeau plecă. Domnul Rail îi dărui un cuțitaş din argint pentru tăiat hârtie. Nu aveau să se mai revadă niciodată.

3

Pekisch, bată-te să te bată,

Cum să-ți mai explic ca să nu-mi mai trimiți scrisorile tale la domnul Ives? Ți-am scris şi ți-am rescris că nu mai locuiesc acolo. Eu m-am căsătorit, Pekisch, vrei să pricepi? Am o nevastă, o să am în curând un copil, cu voia lui Dumnezeu. Şi mai ales NU MAI LOCUIESC LA DOMNUL IVES. ***.*** *Tatăl Dorei ne-a dăruit o căsuță cu un nivel şi acolo aş vrea să primesc scrisorile tale, dat fiind că adresa ți-am dat-o deja de o sută de ori. Vreau să spun: domnul Ives începe să-şi cam piardă răbdarea, în plus locuieşte la capătul celălalt al oraşului. De fiecare dată trebuie să fac un drum de ți-e mai mare dragul. Şi apoi ştiu de ce te încăpățânezi să le trimiți acolo, şi ca să ți-o spun pe şleau, tocmai asta mă scoate din minți, fiindcă drumul îl pot face prea bine, iar domnul Ives este în fond un om foarte răbdător, dar adevărata problemă e că tu ai încăpățânarea să nu vrei să te gândeşti că eu stau aici şi nu mai sunt…*

… un vânt înnebunitor care a răvăşit totul, inclusiv capetele, în sensul gândurilor, nu al capetelor acelea care stau pe umeri. Şi basta. Într-un anume sens, dacă stăm şi ne gândim, e stupid că nimeni nu s-a gândit vreodată la vânt pentru a transporta muzica dintr-un sat în altul. S-ar putea cu uşurință construi nişte mori care cu unele modificări ar putea să filtreze vântul şi să adune sunetele pe care le poartă înăuntru într-un instrument anume care mai apoi le-ar face auzite oamenilor. I-am spus-o, lui Caspar. Dar el spune că el cu moara face făină. N-are poezie în cap, Caspar. E un băiat bun, dar îi lipseşte poezia.

În fine.

Nu te imbeciliza, ține-te departe de cei bogați şi nu-l uita pe vechiul tău prieten,

Pekisch

P.S. Mi-a scris domnul Ives. Spune că nu mai locuieşti la el. Nu că aş vrea să mă amestec în treburile tale, dar ce-i cu povestea asta?

...minunată, cu adevărat minunată. Eu nici nu-mi imaginam cum putea fi, iar acum stau acolo şi mă uit la el, ore în şir, şi nu-mi vine să cred că chestia aia aşa de mică e copilul meu, e de necrezut, l-am făcut eu. Şi Dora, se înțelege. Oricum am contribuit şi eu. Dar când o să crească? Va trebui să îi povestesc ceva copilului ăstuia, însă de unde trebuie să încep? Spune, Pekisch, ce trebuie să i se povestească, pentru prima oară când i se povesteşte ceva? Chiar primul lucru: din toate poveştile care există, o fi existând una care e bună ca să fie prima poveste pe care îi va fi dat s-o asculte. O fi existând una, dar care?

Sunt fericit şi nu mai pricep nimic.

Nici măcar pentru o clipă nu încetez să fiu al tău

Pehnt

Ascultă-mă bine, Pehnt,

Eu pot la o adică să suport ideea, în sine ridicolă, că te-ai căsătorit cu fiica celui mai bogat agent de asigurări din capitală. Pot la o adică să suport ideea că, drept consecință a acestui gest plin de duh şi potrivit unei logici pe care o consider dezolantă, tu te-ai apucat să lucrezi ca agent de asigurări. Mai pot la o adică, dacă ții neapărat, să iau act că ai izbutit să aduci pe lume un copil, lucru care în mod ineluctabil te va determina să întemeiezi o familie şi prin urmare, într-o perioadă de timp rezonabilă, să te prosteşti. Însă ceea ce chiar nu-ți pot permite este să-i dai acelei sărmane creaturi numele de Pekisch, adică al meu. Ce năzbâtie ți-a mai trecut prin cap? Bietul copilaş o să aibă de tras deja destule fără să te mai apuci şi tu să îi complici existența cu un nume ridicol. Şi apoi nici măcar nu e un nume.

Un nume adevărat, vreau să spun. Că doar nici eu nu m-am născut numindu-mă Pekisch. S-a întâmplat mai târziu. Dacă vrei să afli chiar totul, eu aveam un nume al meu, înainte de ziua aceea blestemată când Kerr a sosit cu fanfara lui. Atunci mi-am pierdut eu totul, inclusiv numele. Astfel s-a întâmplat că în timp ce fugeam, şi eram într-un oraş care nu-mi mai aduc aminte nici măcar pe unde era, am ajuns într-o odaie oribilă cu o curviştină de doi bani, iar ea s-a aşezat pe pat şi mi-a zis, Pe mine mă cheamă Frany, dar pe tine? Ce ştiam eu. Tocmai îmi dădeam pantalonii jos. I-am zis: Pekisch. Îl auzisem pe undeva, dar cine îşi mai amintea unde. Mi-a venit să-i zic: Pekisch. Iar ea: Ce nume ciudat. Vezi, până şi dânsa înțelesese că era un nume complet aiurea, şi tu vrei să i-l dai bietului copilaş. Îți dai seama nu-i mai rămâne altceva de făcut decât să ajungă de-a dreptul agent de asigurări? Ți se pare că cineva poate să lucreze ca agent de asigurări cu un nume ca Pekisch? Las-o baltă. Doamna Abegg spune că ar merge foarte bine Charlus. Mie mi se pare că nu s-a dovedit a fi purtat prea mult noroc, ca nume, dar în fine… Poate că ar fi suficient un simplu Bill. Oamenii au încredere în cei care se numesc Bill. E un nume bun pentru un agent de asigurări. Gândeşte-te.

Şi apoi Pekisch sunt eu. Ce are de-a face dânsul?

Pekisch sr.

P.S. Domnul Rail spune că nu vrea să asigure calea ferată întrucât calea ferată nu mai există. E o poveste lungă. Mai târziu într-o bună zi o să ți-o istorisesc.

Prea venerabile şi prețuite domnule profesor Pekisch,

V-am fi recunoscători dacă ne-ați ajuta să pricepem ce naiba s-a întâmplat aşa de grav încât să vă împiedice să puneți mâna pe preastimatul vostru condei şi să ne trimiteți veşti despre dumneavoastră. În plus nu e tocmai drăguț din partea dumneavoastră să vă încăpățânați să ne trimiteți înapoi, cu foile netăiate, modestul rod al muncii noastre de câteva luni de zile, şi anume prea-umilul Manual al agentului

de asigurări desăvârşit, *care pe lângă faptul că vă este dedicat, ar putea fi nu întru totul inutil pentru cultura dumneavoastră generală. Poate că aerul din Quinnipak vă rugineşte afecţiunea pe care cândva o nutreaţi pentru devotatul dumneavoastră prieten, care nu vă va putea uita niciodată şi care se numeşte*

Pehnt?

P.S. Salutări de la Bill.

…mai cu seamă acolo unde este vorba, în capitolul XVII, despre rolul determinant pe care îl capătă utilizarea galoşilor în vederea demnităţii care „fără drept de apel” trebuie să îl distingă pe adevăratul agent de asigurări. Vă asigur că astfel de pagini restituie încrederea în capacitatea dragii noastre naţiuni de a naşte inegalabili scriitori umorişti. Cu siguranţă nu subestimez ironia incomparabilă din fragmentele dedicate dietei agentului de asigurări desăvârşit şi adverbelor pe care acesta nu ar trebui să le folosească niciodată în prezenţa stimatului client (care, văd confirmat în textul dumneavoastră, are întotdeauna dreptate). Nu mi-aş permite în niciun caz să neg folosul colosal al paginilor în care, cu un condei magistral rezumaţi riscurile legate de asigurarea navelor care transportă praf de puşcă. Dar să-mi fie îngăduit să vă repet că nimic nu reuşeşte să egaleze plastica comicitate a rândurilor dedicate mai sus-pomeniţilor galoşi. Ca un omagiu adus acestor rânduri, reîncep să iau serios în considerare posibilitatea de a mă folosi de serviciile dumneavoastră, încredinţând incontestabilei seriozităţi a Casei de Asigurări ceea ce am eu mai scump în viaţă şi care, în definitiv, este singurul lucru pe care îl posed cu adevărat: urechile mele. Credeţi că îmi puteţi trimite o poliţă împotriva riscurilor de surzenie, mutilări, leziuni permanente şi pierderi întâmplătoare? Aş ţine de asemenea seama, dată fiind discutabila mea disponibilitate economică, de eventualitatea de a-mi asigura doar una dintre cele două urechi. De preferat cea dreaptă. Vedeţi dumneavoastră ce se poate face.

Binevoiți a primi încă o dată sincerele mele felicitări şi aveți bunătatea să mă socotiți infinit al dumneavoastră

Pekisch

P.S. Am pierdut un prieten care se numea Pehnt. Era un băiat inteligent. Ştiți cumva ceva despre el?

Bătrâne, binecuvântate Pekisch,

Nu trebuie să-mi faci una ca asta. Nu o merit. Pe mine mă chemă Pehnt, şi sunt în continuare acela care stătea întins pe pământ şi îți asculta glasul în țevi, ca şi când ar fi ajuns cu adevărat, dar de fapt nu ajungea. N-a ajuns niciodată. Iar eu acum sunt aici. Am o familie, am o slujbă şi seara merg repede la culcare. Marțea merg să aud concertele care se dau la Sala Trater şi ascult un fel de muzică inexistentă la Quinnipak: Mozart, Beethoven, Chopin. E normală şi totuşi e frumoasă. Am prieteni cu care joc cărți, vorbesc despre politică fumând trabuc şi duminica mă duc la țară. Îmi iubesc nevasta, care este o femeie inteligentă şi frumoasă. Îmi place să mă întorc acasă şi s-o găsesc acolo, orice s-ar fi întâmplat pe lume în ziua aceea. Îmi place să dorm lângă ea şi îmi place să mă trezesc împreună cu ea. Am un copil şi îl iubesc chiar dacă totul dă de înțeles că atunci când va fi mare are să lucreze ca agent de asigurări. Sper că va face asta bine şi că va fi un om drept. Seara mă duc la culcare şi adorm. Iar tu m-ai învățat că asta înseamnă că sunt împăcat cu mine însumi. Altceva nu mai există. Asta e viața mea. Eu ştiu că nu-ți place, dar nu vreau ca tu să-mi scrii aşa ceva. Pentru că vreau să continui să mă duc la culcare, seara, şi să adorm.

Fiecare îşi are lumea pe care o merită Eu poate că am înțeles că a mea e asta de aici. Ciudat este că e normală. N-am mai văzut niciodată un asemenea lucru, la Quinnipak. Dar poate că tocmai de aceea, eu mă simt bine. La Quinnipak ai în ochi infinitul. Aici, atunci când chiar priveşti departe, priveşti în ochii copilului tău. Şi e altfel.

Nu ştiu cum să te fac să înțelegi, însă aici trăieşti la adăpost. Şi nu-i un lucru de dispreţuit. E frumos. Şi apoi cine-

a zis că trebuie să trăieşti chiar în aer liber, aplecat mereu peste cornişa lucrurilor, căutând imposibilul, pândind toate subterfugiile ca să te strecori afară din realitate? E chiar obligatoriu să fii excepţional?

Nu ştiu. Dar eu mă ţin strâns de viaţa asta a mea şi nu mă ruşinez de nimic: nici măcar de galoşi. Există o demnitate imensă, în oameni, atunci când îşi poartă cu ei fricile, fără să trişeze, ca pe nişte medalii ale propriei mediocrităţi. Iar eu sunt unul dintre aceştia.

Priveam mereu infinitul, la Quinnipak, împreună cu tine. Însă aici nu există infinitul. Aşa că privim lucrurile, iar asta ne este de ajuns. Din când în când, în momentele cele mai neaşteptate, suntem fericiţi.

O să mă duc la culcare, în seara asta, şi n-o să adorm. Din vina ta, bătrâne, afurisitule Pekisch.

Te îmbrăţişez. Numai Dumnezeu ştie cât de mult te îmbrăţişez.

Pehnt, agent de asigurări.

4

Se petrec lucruri care sunt ca nişte întrebări. Trece un minut, sau ani de zile, iar apoi viața răspunde. Povestea Morivarului era unul din aceste lucruri.

Pe când domnul Rail era doar un copilandru, se duse într-o zi la Morivar, fiindcă la Morivar era marea.

Şi acolo o văzu el pe Jun.

Şi se gândi: eu voi trăi cu ea.

Jun era printre alți oameni. Aşteptau să se îmbarce pe o navă care se chema *Adel.* Bagaje, copii, strigăte şi tăceri. Cerul era curat şi se anunța furtună. Ciudățenii.

— Eu mă numesc Dann Rail.

— Ei şi?

— Nu, nimic, voiam să spun că… eşti pe picior de plecare?

— Da.

— Unde mergi?

— Dar tu?

— Eu nicăieri. Eu nu plec.

— Şi ce cauți aici?

— Am venit să iau pe cineva.

— Pe cine?

— Pe tine.

/ Trebuia s-o vezi, Andersson, era de o frumusețe…

Avea o singură valiză, aşezată pe jos, şi în mână un pachet pe care îl ținea strâns, pe care nu-l slăbea defel, în ziua aceea nu l-a slăbit defel, nicio clipă. Nu voia să plece de acolo, voia să urce pe nava aceea, şi atunci eu am întrebat-o „O să te întorci?” şi ea a răspuns „Nu”. Iar eu am zis „Atunci nu cred că e cazul să pleci cu adevărat”, aşa i-am spus. „De ce?” M-a întrebat, „De ce?” /

— Fiindcă altminteri cum o să faci ca să trăieşti cu mine?

/ Şi atunci ea a râs, era prima oară când o vedeam râzând, şi tu ştii prea bine, Andersson, cum e Jun atunci când râde, nu poți să stai şi să te faci că plouă, dacă e Jun acolo şi râde în fața ta, e limpede că ajungi să te gândeşti dacă n-o sărut pe femeia asta o să-mi pierd mințile. Şi eu m-am gândit: dacă n-o sărut pe fata asta o să-mi pierd mințile. Evident, nu era tocmai ceea ce gândea şi dânsa, dar ceea ce contează este că a râs, jur, ea era acolo, printre toți oamenii aceia, cu pachetul ei strâns în brațe, şi a râs /

Mai erau două ore până la plecarea lui *Adel.* Domnul Rail îi comunică lui Jun că, dacă ea nu mergea să bea ceva cu el, el îşi va lega un pietroi de gât, se va arunca în apa portului, iar pietroiul, scufundându-se în apă, va sparge chila lui *Adel,* care se va scufunda lovind nava vecină care, având cala plină cu praf de puşcă, va exploda cu un vuiet îngrozitor ridicând flăcări înalte de zeci de metri care în scurt timp…

— Bine, bine, înainte să ia foc satul, mergem să bem ceva, de acord?

El luă valiza, ea îşi ținu strâns pachetul. Cârciuma se afla la vreo sută de metri distanță. Se numea „Doamne-Doamne”. Nu era un nume pentru cârciumi.

Domnul Rail avea la dispoziție un răstimp de două ceasuri, ba chiar ceva mai puțin. Ştia unde voia să ajungă, dar nu ştia de unde să pornească. Îl salvă o frază pe care într-o zi i-o spusese Andersson, şi care vreme de ani de zile stătuse acolo şi îşi aşteptase clipa. Sosise, clipa ei. „Iar dacă vezi că nu-i chiar nimic de făcut, atunci să începi să povesteşti despre sticlă. Poveştile pe care ți le-am istorisit eu. Vei vedea că pică în plasă. Nicio femeie nu poate rezista cu adevărat la poveştile alea.”

/ Eu n-am spus niciodată o asemenea tâmpenie, Ba sigur că ai spus-o, Imposibil, Ceea ce-ți lipseşte ție este memoria, dragă Andersson, Ceea ce nu-ți lipseşte ție este fantezia, dragă domnule Rail /

Vreme de două ceasuri domnul Rail îi povesti lui Jun despre sticlă. Născoci aproape totul. Însă unele lucruri erau adevărate. Şi tare frumoase. Jun asculta. Ca şi când ar fi stat de vorbă despre lună. Apoi un bărbat intră în cârciumă şi răcni că *Adel* stătea să ridice ancora. Oameni care se ridică, vorbe aruncate dintr-o parte într-alta, unduiri de pachete şi bagaje, copii care plâng. Jun se ridică. Îşi ia lucrurile, se răsuceşte şi se îndreaptă spre uşă. Domnul Rail lasă banii pe masă şi aleargă după ea. Jun păşeşte sprintenă spre navă. Domnul Rail aleargă după dânsa şi se gândeşte O frază, trebuie neapărat să găsesc fraza potrivită. Însă ea este cea care o găseşte. Se opreşte brusc. Lasă valiza jos, se răsuceşte spre domnul Rail şi şopteşte

— Mai ai şi alte poveşti?… poveşti ca aceea cu sticla.

— O grămadă.

— Ai una lungă cât o noapte?

/ Astfel că n-a mai urcat, pe nava aceea. Şi am rămas amândoi acolo, la Morivar. Trebuiau să treacă şapte zile până să mai plece alta. Au trecut cu repeziciune. Şi apoi au mai trecut încă şapte. Nava de data aceea se numea Esther. *Jun chiar voia să se îmbarce. Era din pricina pachetului aceluia, înțelegi? A zis că trebuia să-l ducă acolo, nici nu ştiu unde era, acolo, nu mi-a zis niciodată unde. Dar acolo trebuie să-l ducă. Cuiva, cred. N-a vrut să-mi spună niciodată cui. Ştiu că e o poveste ciudată, însă este chiar aşa. Acolo e cineva şi într-o zi Jun va sosi în fața lui şi îi va depune pachetul acela în mâini. În zilele acelea când eram la Morivar, odată mi l-a arătat. A deschis hârtia şi înăuntru era o carte, scrisă toată cu o grafie tare mică, legată în albastru. O carte, înțelegi? Doar o carte /*

— Ai scris-o tu?

— Nu.

— Şi ce spune?

— Nu ştiu.

— N-ai citit-o?

— Nu.
— De ce?
— Într-o zi poate că o s-o citesc. Dar mai întâi trebuie să o duc acolo.

/ Doamne Sfinte, Andersson, eu nu ştiu cum trebuie procedat în viaţă, dar ea cartea aceea trebuie s-o ducă acolo, iar eu… eu am reuşit s-o opresc să mai urce pe nava aceea care se numea Esther, *eu am reuşit s-o aduc aici, şi în fiecare săptămână e o navă care pleacă fără ea, de ani de zile. Însă nu voi reuşi pentru totdeauna s-o ţin aici, i-am promis, într-o zi ea se va ridica, îşi va lua cartea aceea blestemată şi se va întoarce la Morivar: iar eu o voi lăsa să plece, l-am promis. Nu face mutra asta, Andersson, ştiu şi eu că pare absurd, dar este chiar aşa. Înaintea mea a sosit cartea aceea, în viaţa ei, iar eu nu pot face nimic. Stă acolo, la jumătatea drumului, cartea aceea blestemată, şi nu va putea sta acolo pentru totdeauna. Într-o zi îşi va relua călătoria. Iar Jun este acea călătorie. Înţelegi! Tot ce mai e, Quinnipak, casa asta, sticla, tu, Mormy şi chiar şi eu, tot ce mai e nu-i decât o mare staţie neprevăzută. În mod miraculos, de ani de zile, destinul ei îşi ţine suflarea. Însă într-o zi va respira din nou. Iar dânsa va pleca. Nu-i nici măcar atât de groaznic precum pare. Ştii, din când în când mă gândesc… poate că Jun e atât de frumoasă pentru că poartă cu ea propriul destin, limpede şi simplu. Trebuie să fie ceva care te face deosebit. Ea are acel ceva. Din ziua aceea, pe chei la Morivar, nu voi uita niciodată două lucruri: buzele ei, şi cum strângea pachetul acela. Acum ştiu că îşi strângea destinul. Nu-l va slăbi doar pentru că mă iubeşte. Iar eu nu i-l voi fura doar pentru că o iubesc. I-am promis. E un secret şi nu trebuie să-l mai spui nimănui. Dar este chiar aşa /*

— O să mă laşi să plec, în ziua aceea?
— Da.
— Zău, domnule Rail?
— Zău.

— Şi până atunci n-o să mai vorbim niciodată despre povestea asta, chiar niciodată?

— Nu, dacă nu vrei.

— Atunci du-mă să trăiesc cu tine. Te rog.

De aceea într-o zi, de la Morivar, sosi domnul Rail, iar împreună cu el era o fată atât de frumoasă, cum la Quinnipak nu se mai văzuse niciodată. De aceea se îndrăgostiră, cei doi, în felul acela trăsnit, care dacă stăteai şi te uitai părea imposibil, însă era frumos, de s-ar putea învăța... Şi de aceea zile în şir, treizeci de ani mai târziu, domnul Rail se prefăcu că nu vede micile preparative care se desluşeau din gesturile lui Jun, până când chiar nu mai putu rezista şi după ce stinse lampa, în noaptea aceea, lăsă să se scurgă câteva clipe de neant, apoi închise ochii şi în loc să spună

— Noapte bună

spuse

— Când pleci?

— Mâine.

Se petrec lucruri care sunt ca nişte întrebări. Trece un minut, sau ani de zile, iar apoi viața răspunde. Treizeci şi doi de ani trecură până când Jun îşi reluă valiza, îşi strânse pachetul la piept şi ieşi pe uşa casei domnului Rail. Dimineața devreme. Aerul umezit al nopții. Puține zgomote. În preajmă, nimeni. Jun coboară pe poteca ce duce la drum. Acolo brişca lui Arold o aşteaptă. Trece în fiecare zi, dânsul, pe acolo. Nu-l deranjează s-o facă ceva mai devreme decât de obicei, în ziua aceea. Mulțumesc, Arold. N-aveți pen’ ce. Brişca porneşte. Înghite drumul încetul cu încetul. Nu se va mai întoarce. Cineva s-a trezit de puțin timp. O vede trecând.

E Jun.

E Jun care pleacă.

Are o carte, în mână, care o poartă departe.

(Rămas-bun, Dann. Rămas-bun, micule domn Rail, care m-ai învățat viața. Aveai dreptate tu: noi n-am murit. Nu-i posibil să moară cineva lângă tine. Până şi Mormy a aşteptat ca tu să fii departe ca s-o facă. Acum eu sunt cea care pleacă departe. Şi nu lângă tine voi muri. Rămas-bun, micul meu stăpân, care visai trenuri şi ştiai unde este infinitul. Toate cele ce existau

eu le-am văzut privindu-te pe tine. Şi am fost pretutindeni, stând cu tine. E un lucru pe care nu voi reuşi să-l explic niciodată nimănui. Dar este chiar aşa. Îl voi purta cu mine, şi va fi secretul meu cel mai frumos. Rămas-bun, Dann. Să nu te gândeşti niciodată la mine altfel decât râzând. Rămas-bun.)

ŞASE

1

— 4200 o dată… 4200 de două ori… …

— 4600!

— 4600 la domnul din fundul sălii, mulțumesc domnule, 4600… … 4600 o dată… 4600 de două ori… … suntem la 4600, distinşi domni, poate că nu doriți să mă siliți să fac cadou, practic să fac cadou, acest obiect de o incontestabilă valoare artistică şi de asemenea, să-mi fie îngăduit, morală… ne-am oprit la 4600, domnilor… 4600 de două ori… 4600…

— 5000!

— 5000! Văd că în sfârşit domnii au prins curaj… dați-mi voie să vă spun, pe temeiul experienței mele de un deceniu, experiență asupra căreia desfid pe oricine să o conteste, dați-mi voie să vă spun, domnilor, că acesta e momentul cel mai potrivit să vă cheltuiți muniția… am aici o ofertă de 5000 pe care ar fi o crimă să o lăsăm pe masă fără ca măcar…

— 5400!

— Domnul urcă cu 400, mulțumesc, domnule… Suntem la 5400… 5400 o dată… 5400 de două ori…

Când scoaseră la licitație averea domnului Rail – plicticoasă procedură devenită indispensabilă prin tenacitatea cu totul aparte a creditorilor săi – domnul Rail pretinse să fie dus la Leverster şi să asiste personal la chestiune. Nu mai văzuse nicio licitație în viața lui: îl făcea curios.

— Şi-apoi vreau să-i văd şi eu la față unul câte unul pe hapsânii ăia.

Stătea aşezat în ultimul rând: nu pierdea un cuvânt şi se uita în jur parcă răpit. Una după alta se duceau piesele cele mai prețuite din casa lui. Le vedea trecând şi dispărând, una câte una, şi încerca să-şi imagineze saloanele în care aveau să ajungă. Nutrea ferma convingere că nici uneia dintre ele nu i-ar fi fost pe plac acel transfer. N-avea să mai fie aceeaşi viață, nici măcar pentru ele. Un Sfântul Toma din lemn, în mărime

naturală, sfârşi pentru o cifră considerabilă la un bărbat cu părul unsuros şi, în mod sigur, cu respirația urât mirositoare. Biroul fu îndelung disputat între doi domni care păreau să se fi îndrăgostit de el la nebunie: reuşi cel mai bătrân, al cărui profil idiot excludea a priori eventualitatea că i-ar fi putut fi cu adevărat utilă o masă de scris. Serviciul de porțelanuri chinezeşti ajunse la o doamnă a cărei gură făcea ca ideea de a fi o ceaşcă din sus-pomenitul serviciu să devină înfiorătoare. Colecția de arme vechi fu ridicată de un străin care le-ar fi putut prea bine întrebuința împotriva lui însuşi. Marele covor albastru din sufragerie ajunse la un domn nevinovat care din greşeală ridicase mâna, cu un gest convingător, la momentul nepotrivit. Canapeaua stacojie se duse să străjuiască odihna unei domnişoare care anunțase, pe logodnicul ei şi pe toți cei de față, că voia cu orice preț „patul acela curios”. Plecau în lume, pe scurt, toate acele piese ale istoriei domnului Rail: să locuiască mizeriile altora. Nu era o privelişte frumoasă. Cam aşa cum ți-ai vedea casa devalizată: însă cu încetinitorul şi într-un fel foarte bine organizat. Impasibil, în scaunul său din ultimul rând, domnul Rail îşi lua rămas-bun de la toate acele obiecte, cu senzația curioasă că simțea cum viața îi este roasă, încetul cu încetul. Ar fi putut la o adică să plece, după o bucată de timp. Însă în fond aştepta ceva. Iar acel ceva sosi.

— Domnilor, în atâția ani de umilă practică a profesiunii mele, niciodată, până acum, n-am mai avut onoarea de a scoate la licitație…

Domnul Rail închise ochii.

— …la care frumusețea formelor se îngemănează cu genialitatea concepției…

Numai s-o facă mai repede.

— …un adevărat obiect pentru amatori, o neprețuită mărturie a progresului național…

S-o facă şi să se isprăvească odată.

— …o autentică, adevărată şi încă funcțională locomotivă.

Asta este.

Cu disputarea lui Elisabeth s-au îndeletnicit un baron cu un insuportabil „s” peltic şi un domn în vârstă cu un aer modest şi oarecare. Baronul îşi flutura prin aer bastonul

scandând ofertele cu o solemnitate pe care o voia definitivă. Meticulos, de fiecare dată, domnul în vârstă ridica oferta cu o nimica toată, provocând o iritare vădită baronului şi anturajului său. Ochii domnului Rail se perindau de la unul la celălalt sorbind fiecare mică nuanță a acelui duel nemaivăzut. Spre evidenta satisfacție a conducătorului licitației, înfruntarea nu dădea semne să îşi găsească o soluție. Ar fi fost în stare să continue ore în şir, cei doi. O întrerupse imprevizibila limpezime a unui glas feminin care răsună cu siguranța unei porunci şi cu gingăşia unei rugăciuni.

— Zece mii.

Baronul parcă amuți de stupoare. Domnul în vârstă cu un aer oarecare îşi coborî privirea. În fundul sălii, o doamnă îmbrăcată cu o eleganță strălucitoare repetă:

— Zece mii.

Conducătorul licitației parcă se trezi dintr-o vrajă inexplicabilă. Bătu cifra de trei ori, nițel în grabă, vag nesigur asupra a ceea ce era de făcut. Apoi murmură, în tăcerea generală

— Adjudecat.

Doamna zâmbi, se întoarse cu spatele şi ieşi din sală.

Domnul Rail nici măcar nu se uitase la ea. Ştia însă că glasul acela n-avea să-l uite prea uşor. Se gândi: „Poate că se numeşte Elisabeth. Poate că e tare frumoasă.” Apoi nu se mai gândi la nimic. Rămase în sală până la sfârşit, însă cu mintea stinsă, în brațele unei neaşteptate, nespus de gingaşe vlăguiri. Când totul se isprăvi, se ridică, îşi luă pălăria şi bastonul şi se lăsă însoțit afară, la trăsură. Tocmai urca în ea când văzu apropiindu-se o doamnă îmbrăcată cu o eleganță strălucitoare. Avea chipul acoperit cu o voaletă. Îi întinse un plic mare şi îi spuse

— Din partea unui prieten de-al nostru comun.

Apoi zâmbi şi se duse.

Aşezat în trăsura care printre mii de hurducături ieşea din oraş, domnul Rail deschise plicul. Înăuntru era contractul de cumpărare al lui Elisabeth. Şi un bilet conținând doar trei cuvinte.

I-am fraierit.

Şi o semnătură.
Hector Horeau

Casa cea mare a domnului Rail se află tot acolo. Pe jumătate goală, însă din afară nu se observă. Mai e Brath, care a luat-o de nevastă pe Mary, şi mai e Mary, care l-a luat de bărbat pe Brath, şi aşteaptă un copil care poate că e al lui Brath, poate că nu, nu contează. Mai e domnul Harp, care se ocupă cu câmpurile şi cu plantațiile. Nu mai e sticlăria, cum e şi normal, de altminteri, dat fiind că de ani de zile nu mai e bătrânul Andersson. Pe pajişte, la poalele dealului, e Elisabeth. I-au luat toate şinele din față, i le-au lăsat numai pe cele două de sub roți. Dacă trenurile ar naufragia şi căile ferate ar fi în cer, ar părea epava unui tren, aşezată pe fundul ierbos al lumii. Ca nişte peşti, din când în când, se învârtesc în jurul ei copiii din Quinnipak. Vin din sat, anume ca s-o vadă: adulții povestesc că a făcut înconjurul lumii şi în cele din urmă a sosit acolo şi a hotărât să se oprească fiindcă era moartă de oboseală. Se învârtesc în jurul ei, copiii din Quinnipak, muți ca nişte peşti ca să n-o trezească.

Biroul domnului Rail e plin de desene: fântâni. Mai devreme sau mai târziu, în fața casei va exista o fântână mare, numai din sticlă, cu apa care va urca şi va coborî în ritmul muzicii. Care muzică? Oricare muzică. Şi cum e posibil? Totul e posibil. Nu cred. O să vezi. Printre toate acele desene, atârnate pretutindeni, se află şi o tăietură dintr-un ziar. Scrie că a fost omorât un om, unul dintre numeroşii muncitori care montează şinele marii căi ferate care va duce la mare, „proiect de perspectivă, mândrie a națiunii, conceput şi înfăptuit de mintea clocotitoare a cavalerului Bonetti, pionier al progresului şi al dezvoltării spirituale a regatului”. Poliția cercetează. Decupajul e un pic îngălbenit. Când trece pe dinaintea lui, domnul Rail nu mai simte nici pizmă, nici remuşcare, nici satisfacție. Nu mai simte nimic.

Lunecă şi se duc, zilele lui, ca nişte cuvinte dintr-o liturghie străveche. Răscolite de imaginație şi reordonate de rigoarea punctuală a cotidianului. Odihnesc nemişcate, în cumpănă echilibrată între amintiri şi vise. Domnul Rail. Când şi când,

mai ales pe timp de iarnă, îi place să stea acolo nemişcat, în fotoliul din fața bibliotecii, într-o haină de casă damaschinată şi papuci verzi: catifea. Străbate cu privirea, încetişor, muchiile cărților, în fața sa: una câte una le parcurge, într-un ritm constant, deapănă cuvinte şi culori ca pe versetele unei litanii. Dacă ajunge la sfârşit, fără grabă o ia de la capăt. Când nu mai recunoaşte deloc literele şi anevoie culorile – ştie că a început seara.

2

La spitalul din Abelberg – oamenii ştiau asta – erau nebunii. Raşi în cap şi purtând o uniformă cu dungi cenuşii şi maronii. Tragică armată a nebuniei. Cei mai răi stăteau în nişte cuşti din lemn. Dar mai erau şi cei care se plimbau liberi, din când în când găseau câte unul care vagabonda jos, în sat, îl luau de mână şi îl readuceau sus, la spital. Când treceau prin dreptul porții uneori spuneau:

— Mulțumesc.

Să tot fi fost vreo sută de nebuni, la Abelberg. Cu un medic şi trei surori. Şi mai era un soi de asistent. Un om tăcut, cu o purtare cuviincioasă, să fi avut vreo şaizeci de ani. Într-o zi se prezentase acolo, cu o valijoară.

— Dumneavoastră credeți că m-aş putea opri aici? Pot face multe lucruri şi nu voi deranja pe nimeni.

Medicul nu găsi nimic împotrivă. Cele trei surori găsiră că, în felul lui, era un om simpatic. El se stabili în spital. Cu o precizie plină de cumințenie îndeplinea misiunile cele mai felurite, parcă vrăjit de o transcendentală renunțare la orice ambiție. Nu se dădea în lături de la nimic: nu-şi permitea să refuze decât, cu o fermitate politicoasă, orice invitație de a ieşi, fie şi doar pentru un ceas, din spital.

— Prefer să rămân aici. Zău.

Se retrăgea în camera lui, în fiecare seară, la aceeaşi oră. Pe noptiera lui nu existau cărți, nu existau portrete. Nimeni nu-l văzuse vreodată scriind sau primind o scrisoare. Părea un om ivit din neant. Caracterul complet indescifrabil al existenței sale era marcat de un cu totul aparte, şi nu tocmai nesemnificativ, neajuns: periodic era găsit zăcând ghemuit într-un ungher ascuns al spitalului, cu o față de nerecunoscut, şi o cantilenă care îi ieşea din gură, cu o jumătate de glas. Era o cantilenă făcută din inepuizabila şi înăbuşită repetare a unui singur cuvânt:

— Ajutor.

Acest lucru se repeta de două, trei ori pe an, nu mai mult. Vreme de vreo zece zile asistentul persista într-o stare de inofensivă dar profundă înstrăinare în raport cu toţi şi cu toate. Surorile îşi luaseră obiceiul, în acele zile, să-l pună să îmbrace uniforma cu dungi cenuşii şi maronii. Când criza înceta, asistentul revenea la cea mai liniştitoare şi deplină normalitate. Îşi scotea uniforma în dungi şi îmbrăca la loc cămaşa lui albă cu care toată lumea era obişnuită să-l vadă umblând prin spital. Îşi relua existenţa de la capăt, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic.

Ani de zile, asistentul îşi duse cu harnică abnegaţie acea existenţă cu totul aparte care oscila pacific peste impalpabila linie de hotar ce despărţea cămaşa albă de uniforma în dungi. Pendulul misterului său încetase să mai uimească şi depăna în tăcere un timp care s-ar fi putut la o adică dovedi a fi infinit. Nu le veni să-şi creadă ochilor când, într-o zi, văzură cum brusc mecanismul său se blocă.

Asistentul tocmai păşea pe coridorul de la etajul al doilea când ochii îi căzură peste ceva ce de mii de ori, în atâţia ani, mai văzuseră. Ceva ce, totuşi, în clipa aceea parcă vedeau pentru prima oară. Era un bărbat, chircit pe jos, în uniforma lui cu dungi cenuşii şi maronii. Cu o meticulozitate sistematică, îşi împărţea excrementele în bucăţele mici pe care mai apoi, încetişor, le strecura în gură şi le mesteca, răbdător şi imperturbabil. Asistentul se opri. Se apropie de bărbat şi se ghemui în faţa lui. Începu să-l fixeze, parcă răpit. Bărbatul păru să nu-şi dea seama nici măcar de prezenţa lui. Îşi continuă munca sa absurdă dar precisă. Minute în şir, asistentul rămase nemişcat, fixându-l. Apoi, aproape imperceptibil, glasul său începu să lunece printre miile de zgomote ale acelui coridor populat cu monştri inocenţi.

„Rahat. Rahat, rahat, rahat, rahat. Staţi cu toţii într-un lac de rahat. Vă putrezeşte curul într-un ocean de rahat. Vă putrezeşte sufletul. Gândurile. Tot. O silă măreaţă, zău, o capodoperă de silă. Un adevărat spectacol. Laşi blestemaţi. Eu nu v-am făcut nimic. Voiam doar să trăiesc, eu. Dar nu se poate, nu-i aşa? Trebuie să crăpăm, trebuie să stăm în rând şi

să putrezim, unul după altul, acolo, de să ne-apuce sila, cu mare demnitate. Crăpați voi, ticăloşilor. Crăpați. Crăpați. Crăpați. Eu o să mă uit la voi cum crăpați, unul după altul, numai asta vreau, acum, să vă văd cum crăpați, şi să scuip peste rahatul care sunteți. Oriunde v-ați ascuns, puteți să fiți roşi de boala cea mai cumplită, şi să muriți strigând de durere fără niciun câine căruia să-i pese nici cât negru sub unghii, singuri ca nişte animale, animale ce sunteți, animale nemernice şi scârboase. Pe oriunde te-ai afla, tată, tu şi cuvintele tale înfiorătoare, tu şi fericirea ta scandaloasă, tu şi laşitatea ta dezgustătoare… Dea domnul să crapi pe timp de noapte, cu frica strângându-te de beregată, şi cu o boală infernală în tine, şi cu duhoarea groazei peste tine. Şi cu tine să-ți crape şi femeia, vomitând blesteme cu care o să-şi câştige un paradis infinit de cazne. Eternitatea n-o să-i ajungă ca să-şi plătească toate păcatele. Dea domnul să crape tot ce ați atins, lucrurile pe care le-ați văzut şi fiecare cuvințel pe care l-ați rostit. Să se veştejească pajiştile pe unde v-ați aşezat picioarele voastre mizerabile, şi să plesnească asemenea unor băşici putrezite oamenii pe care i-ați spurcat cu duhoarea zâmbetelor voastre. Astea vreau eu. Să vă văd cum crăpați, pe voi care mi-ați dat viața. Şi odată cu voi pe toți cei care mai apoi mi-au luat-o, picătură cu picătură, ascunşi peste tot, ca să pândească nimic altceva decât dorințele mele. Eu sunt Hector Horeau şi vă urăsc. Urăsc somnurile pe care le dormiți, urăsc mândria cu care vă legănați mizeriile de odrasle, urăsc ce ating mâinile voastre stricate, urăsc când vă îmbrăcați de sărbătoare, urăsc banii pe care îi aveți în buzunar, urăsc blestemul cumplit al ceasului când vă permiteți să plângeți, urăsc ochii voştri, urăsc scârboşenia inimii voastre bune, urăsc pianele care ca nişte sicrie populează cimitirul saloanelor voastre, urăsc dragostele voastre scârbavnic de potrivite, urăsc tot ce m-ați învățat, urăsc murdăria viselor voastre, urăsc zgomotul pantofilor voştri noi, urăsc fiecare cuvințel pe care l-ați scris vreodată, urăsc fiecare clipă în care m-ați atins, urăsc toate momentele în care ați avut dreptate, urăsc madonele care atârnă deasupra paturilor voastre, urăsc amintirea clipelor când am făcut dragoste cu voi, urăsc

secretele voastre de nimic, urăsc toate zilele voastre cele mai frumoase, urăsc tot ce mi-ați furat, urăsc trenurile care nu v-au dus departe, urăsc cărțile pe care le-ați pângărit cu privirea voastră, urăsc fețele voastre care fac silă, urăsc sunetul numelor voastre, urăsc când vă îmbrățişați, urăsc când bateți din palme, urăsc ceea ce vă emoționează, urăsc fiecare cuvințel pe care mi l-ați smuls, urăsc murdăria a ceea ce vedeți când priviți în depărtare, urăsc moartea pe care ați semănat-o, urăsc toate tăcerile pe care le-ați sfâşiat, urăsc parfumul vostru, urăsc când vă pricepeți, urăsc orice pământ care v-o fi găzduit, şi urăsc timpul care a trecut peste voi. Fiecare minut din timpul acela a fost un blestem. Eu vă disprețuiesc destinul. Şi acum când ştiu că mi l-ați furat pe al meu, nu-mi pasă decât să vă ştiu crăpați. Durerea care vă va curma eu voi fi, angoasa care vă va mistui eu voi fi, duhoarea cadavrelor voastre eu voi fi, viermii care se vor îngrăşa cu hoiturile voastre eu voi fi. Şi ori de câte ori cineva o să vă uite, acolo voi fi eu.

Voiam de fapt doar să trăiesc.

Ticăloşilor."

În ziua aceea, asistentul îşi îmbrăcă cuminte uniforma dungată spre a nu şi-o mai scoate niciodată. Pendulul se blocase pentru totdeauna. În cei şase ani pe care îi mai petrecu în spital nimeni nu îl auzi rostind nici măcar un cuvânt. Dintre infinitele violențe din care se adapă nebunia, asistentul şi-o alese pe cea mai subtilă şi inatacabilă: tăcerea. Muri, într-o noapte de vară, cu creierul inundat de sânge. Un horcăit cumplit îl luă cu sine, cu rapacitatea fulgerătoare a unei priviri.

3

Aşa cum am mai avut prilejul să observăm, stă în obiceiul destinului să dea întâlniri ciudate. De pildă: tocmai îşi făcea baia lunară, Pekisch, când auzi limpede răsunând muzica de la *Flori înmiresmate*. În sine lucrul acesta putea părea nesemnificativ: să se țină seama însă că nimeni, în momentul acela, nu cânta muzica de la *Flori înmiresmate*: nici în Quinnipak, nici altundeva. În sens strict, acea muzică, în acel moment, exista numai în capul lui Pekisch. Plouată cine ştie de unde.

Pekisch îşi termină baia, dar nu se termină ciudata, şi absolut privata, execuție a lui *Flori înmiresmate* (pe patru voci cu acompaniament de pian şi clarinet). Cu stupoarea crescândă a privilegiatului şi unicului ascultător, ea continuă pe durata întregii zile: la un volum măsurat, însă cu fermă obstinație. Era într-o miercuri şi Pekisch trebuia să acordeze orga de la biserică. În realitate numai el, pe lume, putea izbuti să acordeze ceva având în urechi neîntrerupta repetare a lui *Flori înmiresmate*: izbuti, într-adevăr, dar era epuizat când se întoarse acasă la văduva Abegg. Mâncă repede şi în tăcere. Când, inopinat, şi în fond fără ca măcar să-şi dea seama de asta, începu să fluiere între două îmbucături, doamna Abegg îşi curmă obişnuitul monolog seral ca să spună vesel:

— Eu cântecul acela îl ştiu…

— Mda.

— E *Flori înmiresmate*.

— Mda.

— E un cântec foarte frumos, nu-i aşa?

— Depinde.

În noaptea aceea Pekisch dormi puțin şi prost. Se trezi, dimineața, şi *Flori înmiresmate* era încă acolo. Lipsea clarinetul, însă spre a-l înlocui surveniseră o pereche de viori şi un contrabas. Fără ca măcar să se îmbrace Pekisch se aşeză

la pian cu intenția de a intra în armonie cu ciudata execuție şi cu tainica speranță de a reuşi să o tragă înspre un final mititel şi frumuşel. Dar îşi dădu seama de îndată că ceva nu era în regulă: nu ştia unde să pună mâinile. El, care era în stare să recunoască orice notă, nu izbutea să priceapă în care naiba de tonalitate cânta afurisita aceea de micuță orchestră închisă în capul lui. Se hotărî să purceadă prin încercări. Cercetă în toate tonurile posibile, însă mereu sunetul pianului ieşea în mod inexorabil disonant. Sfârşi prin a renunța. De acum era clar: nu numai că muzica aceea nu dădea semne că se va sfârşi, ci era şi făcută din note invizibile.

— Dar ce porcărie de glumă e asta?

Pentru prima oară, după atâția ani, Pekisch se simți din nou împuns de pintenul fricii.

Flori înmiresmate continuă imperturbabilă vreme de patru zile. În zorii celei de a cincea, Pekisch simți limpede cum îi intră în cap inconfundabila melodie de la *Prepelițe dimineața.* Dădu fuga în bucătărie, se aşeză la masă fără ca măcar să dea binețe şi zise peremptoriu:

— Doamnă Abegg, trebuie să vă spun un lucru.

Şi îi povesti totul.

Văduva rămase nedumerită, dar arătă o anume propensiune spre a nu dramatiza.

— Măcar am scăpat de *Flori înmiresmate*.

— Nu.

— Cum nu?

— Se cântă împreună.

— *Flori înmiresmate* şi *Prepelițe dimineața*?

— Da. Una peste alta. Două orchestre diferite.

— Oh, Doamne.

Evident nimeni, în afară de Pekisch, nu auzea marele concert. Doamna Abegg încercă inclusiv, în mod cu totul experimental, să-şi lipească o ureche de capul lui Pekisch: ea confirmă că nu se auzea nicio notă. Era tot înăuntru, marele tămbălău.

În cel mai rău caz, cineva ar fi putut la o adică tolera să trăiască având în cap *Flori înmiresmate* şi *Prepelițe dimineața*: cineva ca Pekisch, cel puțin. Faptul e că în cele douăzeci de

zile care urmară se adăugară într-o rapidă şi până la urmă aproape cotidiană succesiune *Revine vremea, Noapte neagră, Dulce Mary unde eşti?*, *Numără banii şi cântă, Verze şi lacrimi, Imn coroanei* şi *Pentru tot aurul din lume nu, nu voi veni.* Când, în zorii celei de-a douăzeci şi una zile, se profilă la orizont intolerabila melodie de la *Hop, hop, sari căluțule,* Pekisch se dădu bătut şi refuză să se ridice din pat. Îl zguduia serios, toată acea simfonie absurdă. O tot înghițea zi de zi, o tot gătea de zor. Văduva Abegg îşi petrecea ceasuri în şir aşezată lângă patul lui, neştiind ce să facă. Treceau, mai toți, ca să-l vadă, însă nimeni nu ştia ce să zică. Că doar boli există atâtea, dar aia ce naiba era? În niciun caz nu se găsesc medicamente pentru boli care nu există.

Pe scurt, îi explodase muzica în cap, lui Pekisch. Nu mai era nimic de făcut. Nu se poate trăi cu cincisprezece orchestre care îi tot dau înăuntru, cât e ziulica de lungă, blindate în cap. Nu mai reuşeşti să dormi, nu mai reuşeşti să vorbeşti, să mănânci, să râzi. Nu-ți mai iese nimic. Stai acolo şi încerci să rezişti. Ce altceva poți face? Pekisch stătea acolo, şi încerca să reziste.

Apoi, într-o noapte, se întâmplă că el se ridică, şi cu o sforțare infinită se clătină până la camera doamnei Abegg. Deschise încet uşa, se apropie de pat şi se întinse lângă dânsa. Era o tăcere mare şi frumoasă, de jur împrejur. Pentru toată lumea, în afară de el. Vorbi încet, însă ea îl auzi.

— Au început să disoneze. Sunt istoviți. Sunt frumoşi şi istoviți.

Voia să îi răspundă o mulțime de lucruri, văduva Abegg. Dar când îți vine cheful acela nebunesc de a plânge, care chiar te stoarce cu totul, încât nu mai izbuteşti să-l opreşti, atunci nu-i chip să mai trânteşti nici măcar o vorbă, nu mai iese nimic, ți se întoarce totul îndărăt, totul înăuntru, înghițit de sughițurile alea afurisite, naufragiat în tăcerea lacrimilor ălora prosteşti. La naiba. La cât de multe ți-ai dori să spui… Şi când-colo nimic, nu iese afară nimic. Putem fi făcuți mai rău decât atâta?

La înmormântarea lui Pekisch, cu o anumită logică, oamenii din Quinnipak hotărâră să nu cânte nici măcar o notă. Într-o tăcere minunată, coşciugul din lemn străbătu satul şi urcă până la cimitir purtat în spate de octava cea mai de jos a umanofonului. „Să-ți fie țărâna uşoară, aşa cum tu ai fost pentru ea” recită Părintele Obry. Iar țărâna răspunse: „Aşa să fie”.

4

…astfel încât, pagină după pagină, ajunse până la ultima. Citea cu încetineală.

Lângă dânsa, o femeie tare bătrână se uita drept înainte cu ochi de oarbă şi asculta.

Citi ultimele rânduri.

Citi ultimul cuvânt.

Şi ultimul cuvânt era: America.

Tăcere.

— Continuă, Jun. Vrei?

Jun îşi ridică privirea din carte. În față erau kilometri de dealuri şi apoi un şir de stânci şi apoi marea şi apoi o plajă şi apoi o pădure după alta şi apoi o câmpie lungă şi apoi un drum şi apoi Quinnipak şi apoi casa domnului Rail şi înăuntru domnul Rail.

Închise cartea.

O întoarse.

O redeschise la prima pagină şi zise:

— Da.

Fără tristețe, însă. Trebuie să ne-o imaginăm zisă fără tristețe.

— Da.

… wenn ein Glückliches fällt.[4]

[4] …când fericirea *pogoară.*

ŞAPTE

Transatlanticul *Atlas*
14 februarie 1922

De primele dați, căpitanul Abegg îşi scotea uniforma, şi făceam dragoste. Mă întâlnea pe punte, îmi zâmbea şi eu coboram în cabină. În scurt timp sosea. După ce terminam, uneori mai rămânea. Îmi povestea despre el. Mă întreba dacă am nevoie de ceva. Acum e altfel. El intră şi nici măcar nu se mai dezbracă. Îmi strecoară mâinile pe sub haine, ca să se excite, apoi mă pune să şed pe pat şi îşi descheie pantalonii. Rămâne în picioare în fața mea. Se masturbează şi apoi mi-o bagă în gură. N-ar fi sila care e dacă măcar ar tăcea mâlc. Însă el trebuie să vorbească. I se blegeşte dacă nu vorbeşte. „Îți place, ia zi, scroafo? Păi atunci suge-o, cățea scârbavnică, ia-o în gât, hai, ca să-ți faci o bucurie, scroafă ordinară.” Cine ştie ce plăcere există în a o face scroafă pe femeia care tocmai ți-o ia la cioc. Ce sens are? Ştiu eu prea bine că sunt o scroafă. Există multe modalități de a traversa oceanul fără să plăteşti biletul. Eu am ales să-i sug pula căpitanului Charlus Abegg. Un troc echitabil. El are trupul meu, eu am o cabină pe nava lui blestemată. Mai devreme sau mai târziu vom ajunge la destinație şi totul se va isprăvi. Scârboşenia asta de rahat. Până la urmă el vine. Scoate tot felul de răgete ridicole şi îmi umple gura de spermă. Are un gust oribil. A lui Tool era altfel. Era bună la gust, a lui. De altminteri el mă iubea, şi era Tool. Aşa că eu mă ridic şi mă duc să scuip totul în closet, străduindu-mă să nu vomit. Uneori când mă întorc de acolo căpitanul a plecat deja. Fără nicio vorbă. Atunci îmi spun „S-a terminat, tura asta s-a terminat”, mă ghemuiesc în pat şi mă duc la Quinnipak. Tool m-a învățat lucrul ăsta. Să mă duc la Quinnipak, să dorm la Quinnipak, să fug la Quinnipak. Din când în când îl întrebam „Unde ai fost, când toată lumea te căuta?” Iar el spunea „Am tras o fugă până la Quinnipak”. E un fel de joc. E bun când ți se face o silă de care chiar că nu te mai poți descotorosi. Atunci te ghemuieşti pe undeva, închizi ochii, şi începi să născoceşti poveşti. Ce-ți vine. Dar trebuie s-o faci ca lumea. Cu toate amănuntele. Şi ce spun oamenii, şi culorile, şi sunetele. Tot. Iar sila încet-încet se

duce. Mai apoi revine, de bună seamă, dar între timp, pentru o bucată de vreme, ai amăgit-o. Prima oară când l-au prins, pe Tool, l-au dus la închisoare într-un furgon. Avea un gemuleț. Tool se temea de închisoare. Se uita afară şi simțea că moare. Au trecut pe la o intersecție şi pe marginea străzii era o săgeată care arăta drumul către un sat. Acolo a citit Tool numele acela: Quinnipak. Pentru cineva care se duce la închisoare, să vadă o săgeată care duce în altă parte trebuie să fie ca şi cum ar privi în față infinitul. Orice ar fi fost, acolo, era oricum viață, şi nu închisoare. Şi astfel numele acela i-a rămas înşurubat în minte. Când a ieşit se schimbase la față. Îmbătrânise. Eu însă îl aşteptasem. I-am spus că îl iubesc la fel ca înainte şi că o să luăm din nou totul de la capăt. Dar nu-ți venea uşor să ieşi din cloaca aia. Murdăria se ținea de tine, nu te pierdea din vedere nicio clipă. Crescusem practic împreună, eu şi Tool, în porcăria aia de cartier minunat. Când eram mici locuiam unul lângă celălalt. Ne construisem o țeavă lungă din hârtie, iar seara ne aplecam la fereastră şi vorbeam prin ea: ne povesteam secretele. Şi când n-aveam secrete, le născoceam. Într-un cuvânt, era lumea noastră. Dintotdeauna. După ce a ieşit din închisoare, Tool s-a dus să lucreze pe un şantier cam neobişnuit: montau şine pentru calea ferată. Ceva ciudat. Eu lucram la magazin, la Andersson. Apoi bătrânul a murit şi totul s-a dus de râpă. E ridicol, dar ce mi-ar fi plăcut mie să fac era să cânt. Am o voce frumoasă, eu. Aş fi putut să cânt într-un cor, sau într-unul din locurile acelea unde oamenii bogați beau şi îşi petrec serile fumând țigări. Dar nu exista nimic de genul ăsta pe acolo, pe la noi. Tool spunea că bunicul lui era profesor de muzică. Şi că inventase nişte instrumente care până atunci n-au mai existat. Dar nu ştiu dacă era adevărat. Murise, bunicul lui. Eu nu l-am văzut niciodată. Şi nici Tool. Tool mai spunea că într-o zi are să ajungă bogat şi are să mă ducă cu trenul, până la mare, să văd navele care plecau. Dar mai apoi nu se schimba nimic, şi totul continua la fel ca înainte. Uneori era groaznic. Fugeam la Quinnipak, însă nici asta nu mai mergea. Tool se simțea rău. Apărea cu o față ceva de speriat. Era de parcă ar fi urât lumea întreagă. Dar era o față tare frumoasă. Eu m-am dus să muncesc în cartierul

bogaților. Lucram ca bucătăreasă în casa unuia care făcuse bani cu asigurările. O mare porcărie şi acolo. Punea mâna pe mine sub ochii nevestei. Cu nevastă-sa acolo, de față, ceva de necrezut. Dar nu puteam să plec. Plăteau. Plăteau chiar bine. Apoi într-o zi a murit unul pe care-l chema Marius Jobbard: şi au spus că Tool a fost cel care l-a omorât. Când a venit poliția Tool era cu mine. L-au luat şi l-au dus. S-a uitat la mine şi mi-a spus două lucruri: Tu eşti prea frumoasă pentru toate astea. Şi apoi: Ne vedem la Quinnipak. Nu ştiu dacă îl omorâse el într-adevăr. Nu l-am întrebat niciodată. Ce importanță avea? Oricum judecătorul a hotărât că el a fost. Când l-au condamnat a apărut ştirea şi în ziar. Îmi aduc aminte fiindcă, alături, era ştirea despre un palat enorm din sticlă care, nu mai ştiu unde, arsese complet, cu o noapte înainte. Şi m-am gândit: s-a hotărât să se risipească totul ca un fum, astăzi. Totul ca un rahat. Pe Tool l-am revăzut de câteva ori. Mă duceam să-l văd la închisoare. Apoi n-am mai fost în stare. Nu mai era el. Stătea tot timpul şi tăcea mâlc, şi se uita la mine. Mă fixa parcă hipnotizat. Avea nişte ochi tare frumoşi, Tool. Dar mă speria când se uita aşa la mine. N-am reuşit să mă mai întorc. Îl căutam, când şi când, la Quinnipak, dar nici măcar acolo nu-l mai găseam. Se isprăvise. Chiar se isprăvise. Aşa că m-am hotărât să plec. Cine ştie de unde mi-am găsit puterea s-o fac. Dar într-o zi mi-am burduşit o valiză şi am plecat. Cu căpitanul Abegg îmi făcuse cunoştință o prietenă de-a mea. El spunea că de partea cealaltă a oceanului totul e altfel. Şi eu am plecat. Tata n-a zis nimic. Mama plângea şi atât. Numai Elena m-a însoțit până la capătul străzii. Elena e o fetiță, are opt ani. „De ce fugi?” m-a întrebat. „Nu ştiu.” Nu ştiu, Elena, de ce fug. Dar o să înțeleg. Încetul cu încetul, în fiecare zi, o să înțeleg. „Şi după aceea îmi spui, când o să înțelegi?” „Da.” O să-ți spun. Oriunde voi fi, chiar dacă voi fi tare departe, o să iau un condei şi o foaie, un condei şi o mie de foi, şi o să-ți scriu, micuță Elena, şi o să-ți spun de ce până la urmă, în viață, la un moment dat, nu-ți mai rămâne decât să fugi. Promit.

Cică peste trei zile o să ajungem la destinație. Încă trei luări la cioc şi voi fi de partea cealaltă a oceanului. Incredibil. Cine

ştie cum e pământul acela de acolo. Din când în când sunt sigură că acolo o să fie fericirea. Din când în când, numai când mă gândesc la asta, mă cuprinde o tristețe nebună. Cine mai poate pricepe ceva din toate astea. Am văzut atâtea la viața mea, însă numai două lucruri au reuşit să-mi insufle atâta dorință şi atâta frică în acelaşi timp.

Zâmbetul lui Tool, pe când exista Tool.

Şi acum America.